

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

AYHAN İNAL'IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAFİYE HANDAN ÇATAL

GAZİANTEP
TEMMUZ 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**AYHAN İNAL'IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SAFİYE HANDAN ÇATAL

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZPAY

GAZİANTEP
TEMMUZ 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Ayhan İnal'ın Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerine Bir Araştırma

SAFİYE HANDAN ÇATAL

Tez Savunma Tarihi: 10/07/2018

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZPAY
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZPAY
Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI
Dr. Öğr. Üyesi Selami ÇAKMAKÇI

İmzası:

*Sevgisini her daim yüreğimde hissettiğim, yaptığım ve yapacağım bütün iyilik
ve güzelliklerin sahibi ANNEME*

ÖZET

AYHAN İNAL'IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

ÇATAL, Safiye Handan
Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZPAY
Temmuz 2018, 124 sayfa

Hisarcıların önemli şairlerinden biri olan Ayhan İnal hakkında yapılan bu çalışma şairle ilgili detaylı bir bilgi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Birinci bölümde Cumhuriyet Dönemi Türk şiirine genel bir giriş yapılarak şiirin geçirdiği evrelerden kısaca bahsedilmiştir. İkinci bölümde şairin hayatı, mizacı ve eserleri hakkındaki bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde sanat anlayışının yanı sıra bazı edebî şahsiyetler üzerine görüşleri anlatılmıştır. Son olarak dördüncü bölümde şiirlerin muhteva ve şekil olarak incelemesi yapılmıştır. Şair hakkında kaynak taraması yapılarak onunla ilgili bazı bilgilere ulaşılmıştır. Çalışmanın belirli aşamalarında kendisiyle yapılan röportajlardan yararlanılmıştır. Şairin tüm şiirleri konularına göre sınıflandırılmış, şiirlerin şekil olarak incelemesi yapılmış, şiirlerle ilgili çeşitli tespitlerde bulunulmuş ve sonuca gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ayhan İnal, şiir, şair, Hisarcılar,

ABSTRACT**A RESEARCH ON THE LIFE, ART AND WORKS OF AYHAN İNAL**

ÇATAL, Safiye Handan

Master Thesis, Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Asst. Dr. Lecturer Ahmet ÖZPAY

July 2018, 124 pages

This study about Ayhan İnal, one of the important poets of Hisarcılar, aims to reveal detailed information about the poet. In the first chapter, a general introduction about Turkish poetry during the Republican Period was briefly mentioned. In the second part, information about poet's life, temperament and his works are given. In the third chapter, not only the concept of art, but also some literary figures are explained. Finally, in the fourth chapter, poems are examined in terms of content and form. Information about poet was reached via different sources. It was benefited from interviews made with him at certain stages of the work. All the poems of the poet were classified according to themes, the poems were examined as a form, various findings about the poems were made and the result was done.

Key words: Ayhan İnal, poetry, poet, Hisarcılar

ÖN SÖZ

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında çeşitli topluluklar ortaya çıkmıştır. Bu topluluklardan biri de “*Hisar*” grubudur. *Hisar* temsilcileri akıcı ve sade bir Türkçe kullanarak gelenekten kopmamayı amaçlamışlardır. Ayhan İnal, gerek şiirlerindeki konularla gerekse şekil özellikleriyle Hisarcılara dâhil olur.

“*Ayhan İnal’ın Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerine Bir Araştırma*” adını taşıyan bu tez, şair hakkında gerekli bilgileri vermeyi amaçlamaktadır.

Yaptığımız çalışmayı dört bölüme ayırdık. Birinci bölümde Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatına giriş yaptık. Bu dönemde ortaya çıkan topluluklar hakkında kısaca bilgi verdik.

İkinci bölümde şairin hayatı, mizacı ve eserleri hakkında bilgiler verdik. Sanatçının çocukluk, gençlik yıllarına değinerek mizacını ve eserlerini değerlendirdik. Şiire ilgisi ve şairin şiir hakkındaki görüşleri yine bu bölümde yer alır.

Üçüncü bölümde şairin sanat, dil ve edebî şahsiyetler hakkındaki düşüncelerine yer verdik. Ayhan İnal’ın edebî şahsiyetler hakkında neler düşündüğünü, onlardan nasıl ve ne yönde etkilendiğini belirttik.

Dördüncü bölümü kendi içinde üç alt bölüme ayırdık. Öncelikle muhteva incelemesi yaptık. Şiirlerin içerdiği konu ve temalara göre başlıklar oluşturduk. Sonrasında şiirlerin şekil incelemesini gerçekleştirdik. Şiirleri kafiye, redif, ölçü, nazım birimi, nazım biçimi ve ahenk gibi konularda tahlil ettik. Son alt başlık olan dil ve üslûp bölümünde şiirleri dil sapsmalarına ve üslûplarına göre inceledik.

Sonuç kısmında ise şair ve şiirleri hakkında genel yargılara ulaşarak bazı tespitlerde bulunduk.

Bu uzun ve zorlu sürecin her aşamasında bana yol gösterip yardımcı olan sayın hocam Yard. Doç. Dr. Ahmet Özpaya’a, desteğini üzerimden esirgemeyen sayın hocam Doç. Dr. Behiye Köksel’e, şiirlerle bezenmiş yüreğini bana açan tezimin kahramanı sayın Ayhan İnal’a, çalışmamı bitirebilmem için beni cesaretlendiren sevgili ailem ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

Temmuz, 2018

SAFİYE HANDAN ÇATAL

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ŞİİRİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	1
İKİNCİ BÖLÜM	11
HAYATI, MİZACI VE ESERLERİ	11
2.1. HAYATI	11
2.2. MİZACI	13
2.3. SANAT HAYATI	14
2.3.1. Şiire İlgisi	14
2.3.2. Şiirlerini Oluşturma Biçimi	15
2.3.3. Aldığı Ödüller	16
2.3.4. Şiir Okurken Dikkat Edilecek Noktalar.....	17
2.4. ESERLERİ	18
2.4.1. Şiir Kitapları	18
2.4.1.1. Gece Yarısı.....	18
2.4.1.2. Yasak Sevgi	18
2.4.1.3. Dostlarım.....	18
2.4.1.4. Çöl Türküsü	19
2.4.1.5. İstanbul'a Benziyorsun	19
2.4.1.6. Bir Yağmur Sonrası	20
2.4.1.7. Ölümsüzlük Türküsü.....	20
2.4.1.8. Gönül Destanı	21
2.4.2. Diğer Eserleri.....	21
2.4.2.1. Destan Atatürk	21
2.4.2.2. Pera Palas ve Hasan Süzer	22
2.4.2.3. Halil Soyuer Hayatı ve Şiirleri.....	23
2.4.2.4. Orhan Şaik Gökyay.....	23
2.4.3. Süreli Yayınlardaki Şiirleri ve Yazıları	23
2.4.3.1. Şiirleri	23
2.4.3.2. Yazıları.....	24
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	25
SANAT, DİL, ŞİİR VE EDEBÎ ŞAHSİYETLER ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ	25

3.1. SANAT ve DİL	25
3.2. ŞİİR ve ŞAİR	25
3.3. EDEBİ ŞAHSİYETLER	26
3.3.1. Orhan Şaik Gökyay.....	26
3.3.2. Arif Nihat Asya.....	27
3.3.3. Behçet Kemal Çağlar.....	27
3.3.4. Necip Fazıl Kısakürek.....	28
3.3.5. Halide Nusret Zorlutuna.....	28
3.4. ETKİLENDİĞİ YABANCI ŞAİR ve YAZARLAR	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	32
ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ	32
4.1 MUHTEVA	32
4.1.1. Bireysel Konular.....	32
4.1.1.1. Sevgi.....	32
4.1.1.2. Aşk.....	39
4.1.1.3. Ayrılık.....	50
4.1.1.4. Tabiat.....	53
4.1.1.5. Hüzün.....	53
4.1.1.6. Özlem.....	56
4.1.1.7. Zaman.....	58
4.1.1.8. Ümit/Ümitsizlik.....	59
4.1.1.9. Şehir.....	63
4.1.1.9.1. Yurt içindeki şehirler.....	63
4.1.1.9.2. Yurt dışındaki şehirler.....	65
4.1.2. Toplumsal Konular.....	66
4.1.2.1. Millî Konular.....	66
4.1.2.1.1. Kahramanlık.....	68
4.1.2.2. Dinî Konular.....	70
4.1.2.3. Tarih.....	72
4.1.2.3.1. Türk Tarihi.....	72
4.1.2.3.2. Libya Tarihi.....	73
4.1.2.4. Türk Büyükleri.....	76
4.1.2.5. Halk Edebiyatının Şiirlere Yansıması.....	78
4.2. ŞEKİL	81
4.2.1. Nazım Birimi.....	81
4.2.2. Nazım Biçimi.....	83
4.2.2.1. Geleneksel Yerli Nazım Şekilleri.....	83
4.2.2.1.1. Halk şiirinden alınan nazım şekilleri.....	83
4.2.2.1.1.1. Anonim halk şiiri nazım şekilleri.....	83
4.2.2.1.1.2. Aşık edebiyatı nazım şekilleri.....	84
4.2.2.1.2. Divan şiiri kaynaklı nazım şekilleri.....	85
4.2.2.2. Yeni Türk Şiirinden Alınan Nazım Biçimleri.....	86
4.2.2.2.1. Düzenli nazım biçimleri.....	86
4.2.2.2.1.1. Çapraz uyak.....	86
4.2.2.2.1.2. Düz uyak.....	87
4.2.2.2.1.3. Sarma uyak.....	88
4.2.2.2.2. Serbest düzenli nazım biçimleri.....	88
4.2.2.2.2.1. Eşit düzenli biçimler.....	88
4.2.2.2.2.1.1. Üçlüler.....	88
4.2.2.2.2.2. Karışık düzenli serbest biçimler.....	89

4.2.2.2.2.1. Dizelerinin hece sayısı değişik olanlar	89
4.2.2.2.2.2. Bentlerinin dize sayısı değişik olanlar	90
4.2.2.3. Serbest Nazım	92
4.2.3. Ahenk.....	96
4.2.3.1. Ses Tekrarları	97
4.2.3.1.1. Ünsüz ahengi	97
4.2.3.1.2. Ünlü ahengi	102
4.2.3.1.3. Kafiye	104
4.2.3.1.4. Letrizm.....	105
4.2.3.1.5. Fonetik şiir.....	106
4.3.2.2. Ses Yansımaları	106
4.3.2.3. Kelime Tekrarları	106
4.3.2.3.1. Mısra içi kelime tekrarları	107
4.3.2.3.1.1. Mısra başı ve sonu tekrarı.....	107
4.3.2.3.1.2. Bir mısraın aynı kelimenin tekrarından oluşması.....	108
4.3.2.3.2. Mısra arası kelime tekrarları	108
4.3.2.3.2.1. Redif	108
4.3.2.3.2.2. Çapraz tekrarlama.....	109
4.3.2.3.2.3. Mısra başı tekrarı	109
4.3.2.3.2.3.1. Bir kelimelik mısra başı tekrarı	109
4.3.2.3.2.3.2. Bağlaç tekrarı.....	110
4.3.2.3.3. İkilemeler	111
4.3.2.4. İfade Tekrarı.....	111
4.3.2.5. Mısra Tekrarı	112
4.3.2.5.1. Nakarat	112
4.3.2.5.2. Ters çevrilmiş mısra	113
4.3.2.6. Ses Dalgalanması	113
4.3.2.6.1. Vezin	113
4.3.2.6.2. Ünlem.....	115
4.3.2.6.3. Kelime istifi.....	115
4.3. DİL VE ÜSLÛP.....	116
4.3.1. Dil	116
4.3.1.1. Dil Sapmaları	123
4.3.1.1.1. Yazım sapmaları.....	116
4.3.1.1.2. Ses sapmaları.....	117
4.3.1.1.3. Kişileştirme	118
4.3.1.2. Konuşma Dili.....	118
4.3.1.3. Cümle.....	119
4.3.2. Üslûp.....	119
SONUÇ.....	123
KAYNAKLAR.....	125
ÖZ GEÇMİŞ.....	128
VITAE.....	128

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.2.1. Nazım Birimi.....	82
Tablo 4.2.2. Bentlerden Meydana Gelen Şiirlerinin Dağılımı.....	82
Tablo 4.2.3. Serbest Nazımlı Şiirleri.....	92
Tablo 4.2.4. Serbest Nazımlı Şiirlerdeki Bentlerin Dize Sayısı.....	93
Tablo 4.2.5. Çoğunlukta Olan Ünsüzlerin Toplamı.....	98
Tablo 4.2.6. Gece Yarısı'ndaki Ünsüzlerin Şiirlerdeki Dağılımı.....	99
Tablo 4.2.7. Yasak Sevgi'deki Ünsüzlerin Şiirlerin Dağılımı.....	100
Tablo 4.2.8. Gece Yarısı'nda Çoğunlukta Olan Ünlülerin Toplamı.....	102
Tablo 4.2.9. Gece Yarısı'nda Ünlülerin Şiirlerdeki Dağılımı.....	103

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ŞİİRİNE GENEL BİR BAKIŞ

Şiir, Cumhuriyet Dönemi'ne gelene kadar birçok değişikliğe uğramıştır. Divan edebiyatında süslü ve kapalı anlatımlara, bir türlü kavuşulamayan sevgililere, mazmunlaşan ifadelere yer verilmiştir. Tanzimat Edebiyatı beraberinde yeni fikir akımlarını getirmiştir. Namık Kemal'in şiirlerinde ilk defa rastlanılan vatan, hürriyet, eşitlik gibi konular artık şiire girmiştir. Yine Tanzimat Dönemi'nde Şinasi ile birlikte dilde sadeleşme yolunda önemli adımlar atılmıştır. Servet-i Fünûn Dönemi'nde şairler bireysel konulu şiirlere yer vermiştir. Bunun yanında dile başta Fransızca olmak üzere birçok yabancı kelime girmiştir. Fecr-i Ati Topluluğu ise dilde çok fazla yenilik yapamadan dağılmıştır. Dile yerleşen yabancı sözcüklere, bireysel konulara, yerli olmayan düşüncelere karşı ortaya çıkan Milli Edebiyat Dönemi'nde dilde sadeleşme çabaları göze çarpmaktadır. Ayrıca artık öz kültürü oluşturan değerler şiirde yerini almaya başlar. Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde ise değişikliklerin daha da yoğunlaştığını görmek mümkündür. Toplumsal ve kültürel alanda meydana gelen değişiklikler şiirde de yansımaları bulmuştur. İletişimin hız kazanmasıyla birlikte buna uyum sağlamak zorunda olan insan bu hızlı değişimin içinde kendini bulmuştur. Bu nedenle Cumhuriyet Dönemi'nde şiir, hem şekil hem de içerik olarak değişime uğramıştır. Ayrıca bu dönemde birbirinden çok farklı edebiyat toplulukları ortaya çıkmıştır.

Türk şiirinde Tanzimat Dönemi ile başlayıp Servet-i Fünûn Edebiyatı ile önemli aşamalar kat eden yenileşme arayışları, asıl meyvelerini Cumhuriyet Dönemi'nde vermiş, çağdaş Türk şiirinin özgün metinleri bu dönemde ortaya konulmuştur. Bunun temel nedenlerinin başında, Cumhuriyet Türkiye'sinin değişikliklere ve yeniliklere en açık dönem olması gelmektedir. Bu kısa dönemde birçok topluluğun ortaya çıkması bunun en açık kanıtıdır. Şairlerin genel olarak, artık geleneğin önüne koydukları kalıplardan kurtulup şiirin içeriğiyle biçimi arasında sıkı

bir bağlantı kurma çabası içine girdikleri ve “Her yeni öz, biçimini de beraberinde getirir.” ilkesinden hareket ettikleri görülmektedir.¹

Ramazan Korkmaz’a göre Tanzimat’la başlayan bütün atılımların temelinde geçmişle hesaplaşmanın getirdiği bazı olumsuzluklar yatmaktadır. Ona göre bu tepkinin en büyüğü, “üretici enstrümanları” elinden alındığı için yaratıcı etkinliğinden uzaklaştırılan halkın içler acısı durumudur. O, Cumhuriyet’i halka doğru gidiş olarak görür. Şinasi’nin ve Namık Kemal’in attığı bütün adımlarda bu gidiş vardır. Halka doğru gidiş hareketi dönemin geleneksel kuşatılmışlığı içerisinde sürekli “bodur” kalır. Tanzimat’tan Cumhuriyet’e kadar aralıksız biçimde aydın kesimin yaratıcı bilincinden halkın kolektif bilincine doğru “dip bir akıntı” olarak ve gittikçe şiddetlenerek akar.²

İnci Enginün, Cumhuriyet Dönemi şiirinin üç kaynaktan beslendiğini dile getirir. Bunlar: Batı şiiri, divan şiiri ve halk şiiridir. Ona göre Batı şiirini çoğunlukla Fransız sanatçılar oluşturur. Bunun yanında İngiliz, Amerikan ve diğer ülke sanatçılarının Cumhuriyet Dönemi şiirine katkıları olmuştur. Divan şiiri, Cumhuriyet Dönemi şiirini besleyen bir diğer kaynaktır. Sanatçılar, Tanzimat Dönemi’nden itibaren divan şiirini reddetseler bile “olgunluk çağlarında” tekrar divan şiirine dönüş yapmışlardır. Ona göre divan şiirinin itibar kazanmasında Yahya Kemal Beyatlı’nın rolü büyüktür. Son olarak halk şiirinin, Cumhuriyet Dönemi şiirini etkilediğini öne süren Enginün, halk şiirini Türk şairlerin “asla vazgeçemedikleri besleyici bir kaynak” olarak görmüştür.³

Beş Hececiler içerisinde yer alan Faruk Nafiz Çamlıbel, Enis Behiç Koryürek, Orhan Seyfi Orhon, Halit Fahri Ozansoy, Yusuf Ziya Ortaç şiirde hayali olana değil yerli ve milli olana yönelmişlerdir. Dönemin bağımsız isimleri ise Ahmet Haşim ve Yahya Kemal’dir. Bu iki isim günlük hayatın etkisiyle bireysel konulu şiirler yazarlar. Dönemin sosyal ve siyasi olaylarına şiirlerinde yer vermezler.

XX. yüzyıl Türk şiiri dünyadaki sosyal ve siyasal gelişmelere paralel bir yol izler. Devrin moda akımı olan Marksizm ve onun sanattaki “afacan çocuğu” Toplumcu Gerçekçilik bu devirde Nazım Hikmet ve Ercüment Behzat Lav ile temsil imkânı bulur. Nazım Hikmet, işe Zekeriya Sertel’in çıkardığı *Resimli Ay* dergisinde “Putları Yıkıyoruz” kampanyasıyla başlar. Eski şiirin putları olarak gördüğü Mehmet

¹ Hulusi Geçgel. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Anı Yayıncılık, Ankara, s.1.

² Ramazan Korkmaz. (2009). *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*. Grafiker Yayınları, Ankara, s.237.

³ İnci Enginün. (2008). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Dergâh Yayınları, İstanbul, s.24-25.

Emin Yurdakul ile Abdülhak Hâmit'in putlarını yıkarak yerine kendi büstünü dikmek niyetindedir.⁴ Toplumu eserlerinde yansıtan kişiler arasında Hasan İzzettin Dinamo, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Ahmet Arif, Arif Damar, Ataol Behramoğlu, Kemal Özer, Niyazi Akıncıoğlu, Rıfat Ilgaz, Fethi Giray, Attilâ İlhan, Ömer Faruk Toprak, Enver Gökçe, Cahit Irgat gibi isimler sayılabilir.

İslamî anlayış Mehmet Âkif Ersoy tarafından temsil edilir. Mistik anlayışın temsilcisi ise Necip Fazıl Kısakürek'tir.

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk edebi topluluğu olan Yedi Meşaleciler, Cevdet Kudret (Solok), Yaşar Nabi (Nayır), Sabri Esat (Siyavuşgil), Muammer Lütfi (Bahşi), Ziya Osman (Saba), Kenan Hulusi (Koray), Vasfi Mahir (Kocatürk) sanatta beklenen atılımı gerçekleştiremediler. Şiir ürünlerinde ve poetik duruşlarında bir yenilik gözükmez.⁵

Garip hareketi ile birlikte sıradan insanların, günlük konuşmaların, çok basit olarak nitelendirilen olayların şiire yansıdığı görülür. Bu hareketin öncüleri olan Orhan Veli, Oktay Rifat ve Melih Cevdet şiiri farklı bir yapıya büründürmüştür. Hece ve aruz ölçüsüne karşı çıkıp şiirlerini serbest ölçüyle kaleme almışlardır.

Edebiyat çevresinde Garipçilere ilk olarak değinen kişi Nurullah Ataç'tır. Garip hareketini oluşturan bu üç kişiden beğeniyle bahseder. Fakat onların yazmış olduklarını edebiyatta bir "devrim" olarak değil de bir "çeşitlilik ögesi" olarak değerlendirir.⁶

Garip akımına tepki olarak ortaya çıkan II. Yeni şairleri arasında Ece Ayhan, İlhan Berk, Edip Cansever, Turgut Uyar, Sezai Karakoç, Cemal Süreya gibi isimler yer alır. Garip şiirinde olmayan imgelerle, alışılmamış bağdaştırmalara İkinci Yeni şairlerinin sıkça yer verdiği görülür. Eserlerinde kapalı ve soyutlamaya dayalı bir anlatım mevcuttur.

Hisar Topluluğu, ilk sayısı 16 Mart 1950'de çıkan *Hisar* dergisi çevresinde toplanan şair ve yazarların kurduğu bir edebî topluluktur. Topluluk, derginin yayımlanmasından önce çeşitli vesilelerle birbirleriyle tanışan şairlerden oluşur.⁷

İlk sayısı 1952'de çıkan *Mavi* etrafında toplanan isimler, fikir ve sanatın sosyal bir kesime veya gruba ait olamayacağını savunur. Onlar kendilerini yeni bir

⁴Ali İhsan Kolcu. (2008). *Cumhuriyet Edebiyatı I Şiir*. Salkımsöğüt Yayınevi, Erzurum, s.15.

⁵Ali İhsan Kolcu, *a.g.e.*, s.17.

⁶Hakan Sazyek. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.348.

⁷Ali İhsan Kolcu, *a.g.e.*, s.44.

nesil olarak görürler. Derginin niçin çıktığını ve ne yapmak istediklerini açıkladıkları yazıda, bu topraklar üzerinde yaşayan bütün insanları kucakladıklarını bildirirler. İnsanları, duygu ve düşünceleriyle bir bütün olarak kavrayan fikir ve sanat adamlarını *Mavi*'nin saflarına beklerler.⁸

Mavicilerin Hisar'a karşı tutumları önceleri olumlu iken sonraları olumsuz olmuştur. Bu duruma her iki dergide bazı isimler arasında geçen kalem kavgaları neden olmuştur.⁹ *Mavi* grubu ilk yıllarda *Hisar*'ı öven cümleler kurmuştur. Derginin her şeye rağmen sevilecek, beğenilecek ve övünülecek yanının olduğundan bahsetmişlerdir. Onlara göre *Hisar* grubu “Sağa ve sola sapmadan dosdoğru”¹⁰ bir yolda yürümüştür. Yollarının aydınlık olduğunu belirterek *Hisar*'a olan olumlu tavırlarına dergide yer vermişlerdir. Sonrasında ise sanat ve fikir ayrılıkları yaşadıkları için her iki dergi arasında tartışmalar meydana gelmiştir.

Ahmet Özdemir, *Cumhuriyetimiz Şiirimiz* isimli kitabının sonunda Attilâ İlhan'ın iki makalesine yer verir. Attilâ İlhan, Hisarcıları “Yeni Gelenekçi Şiir Akımı” olarak tanımlamaktadır. Bu akım, *Hisar* etrafında toplanan Hisarcılar ve *Türk Edebiyatı* çevresinde toplanan sanatçılar tarafından oluşturulmuştur. İlhan, Hisarcıların sanatta bağımsızlığı, iç zenginliğini millî ve geleneksel olanı geliştirmeyi, yaşayan dili korumayı amaçladıklarını savunur. İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Gültekin Sâmanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Nüzhet Erman, Nevzat Yalçın, Yavuz Bülent Bakiler, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Mehmet Zeki Akdağ, Nurettin Özdemir, Ayhan İnal, Dilaver Cebeci, Muhsin İlyas Subaşı, Beşir Ayvazoğlu, Yahya Akengin, Mustafa Ruhi Şirin Hisarcılar arasında sayılan sanatçılardan birkaçıdır. Attilâ İlhan, Ayhan İnal'ı Hisarcılar içerisine dâhil eder.¹¹

Garip hareketine ilk tepki Hisar Topluluğu'ndan gelir. Bu tepkinin kaynağı Ankara Halkevi'nde 1948-1950 yılları arasında yapılan aylık şiir toplantılarıdır. Dergide ilk zamanlar Garipçilere karşı doğrudan bir eleştiri yazısı görülmez.¹² Böyle bir eleştiri yazısının olmaması Garip hareketine karşı ilk tepkinin Hisarcılar tarafından verildiğinin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Hisarcıların, Garip hareketine

⁸ Teoman Civelek. (1952). *Mavi'nin Düşündürdükleri*. *Mavi*, 1:1.

⁹ Öztürk Emiroğlu. (2000). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu ve Edebi Faaliyetleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.52. *Mavi*'de Teoman Civelek, Kemal Aydın, Vedat Ünal; *Hisar*'da Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer ve O. Fehmi Özçelik arasında sanat anlayışlarındaki farklılıklardan dolayı tartışmalar yaşanır.

¹⁰ Dergiler Arasında. (1953). *Mavi*, 9: 4.

¹¹ Ahmet Özdemir. (1999). *Cumhuriyetimiz Şiirimiz*. Hoca Ahmed Yesevî Yayınları, İstanbul, s.213.

¹² Hakan Sazyek. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.459.

karşı somut tepkileri, 1950 ve 1951 yıllarında söz konusu olmuştur. Bu tepki özellikle Mehmet Çınarlı tarafından ortaya konmuştur. Hisar kadrosunun Garip hareketine yönelik eleştirileri, Batı şiirini ideal alma ve buna bağlı olarak millî ve yerli bir sanat anlayışına sahip olmama, şiiri ideolojiye araç olarak kullanma, şiirde geleneği reddetme ve vezinle kafiyeyi şiirden uzaklaştırma gerekçeleri üzerinde yoğunlaşmıştır.¹³

Mehmet Çınarlı, derginin yeni çıkmaya başladığı zamanlarda eski şiir-yeni şiir tartışmasının devam ettiğini belirtir. Ona göre yeni şiir taraftarları ahenk unsurlarını reddetmiş, estetik kuralları yok saymış, vezin ve kafiyeyi şiirden atmıştır. Orhan Veli ve arkadaşlarının yazdığı şiirleri “saçma sapan” olarak değerlendirmiştir. “Madem yüzmek bilmezdin / Niye çıktın ağaca?” mısralarını o dönemden kalma “tekerlemeler” olarak nitelendirir. Şiirin basitliğe doğru götürüldüğünden dert yanan Mehmet Çınarlı, Garipçilerin disiplinsizliğinden yakınıdır.¹⁴

Çınarlı, derginin ilk sayısında “niçin çıktıklarını, neye karşı olduklarını ve neyi savunacaklarını anlatan bir yazı” kaleme almayı düşündüklerini belirtir. Hatta sanatçı, derginin çıkışıyla ilgili olarak bir yazı bile kaleme alır. Munis Faik Ozansoy, bir bildiri ile ortaya çıkmanın uygun olmayacağını belirtir. O,

“Herkes çok laf ediyor, bir iş ortaya getirmiyor. Şunu yapacağız, bunu yapacağız demektense eserlerimizle ne olduğumuzu gösterelim. Yazılarımızı, şiirlerimizi neşrederim, herkes bizim ne olduğumuzu görsün. Başlangıçta böyle bir manifestoya lüzum yok.” diyerek herhangi bir bildiri yayınlanmasını istemez.¹⁵

Hisarcılar, derginin ilk sayısında yayımlanacak bir bildiriyle “neler yapacaklarını” açıklamak yerine, zaman içerisinde “neler yapacaklarını gösterme”nin daha doğru olacağına inanırlar. Bu nedenle derginin ilk sayısında herhangi bir bildiri yayımlamazlar. Konuyla ilgili olarak Munis Faik Ozansoy şunları söyler:¹⁶

“Başlangıçta ‘niçin çıkıyoruz tarzında beylik bir başlıkla şunu yapacağız, bunu yapacağız diye bir sürü vaatte bulunmaktan kaçındığımız gibi yıldönümümüzde de şunu yaptık, bunu yaptık diye övünmekten vazgeçiyoruz. İşte 11. sayı elinizdedir. Okuyup hükmünüzü verebilirsiniz. Burada sadece ilk çıktığımız günlerin heyecanıyla aynı yolda yürümek azminde olduğumuzu, dergiyi daha güzelleştirmek için elimizden gelen hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacağımızı belirtmek isteriz.”

¹³ Hakan Sazyek, *a.g.e.*, s.462.

¹⁴ Mehmet Çınarlı. (1970). *Halkımız ve Sanatımız*. Hisar Yayınları, Ankara, s.58.

¹⁵ Mehmet Çınarlı. (1987). Hisar’dan Hatıralar. *Türk Dili*, 425:307.

¹⁶ Öztürk Emiroğlu. (2000). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluğu ve Edebi Faaliyetleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.43.

Derginin ilk sayısında bir bildiri yayınlamama anlayışlarının derginin yıl dönümünde devam ettiğini görmek mümkündür. Onlara göre okuyucu, yazılan eserlere bakarak kendi kararını kendi vermelidir.

26 Aralık 1966'da Ankara Radyosu'na hazırlanan bir programda derginin sanat anlayışını ve belli başlı ilkelerini ortaya koyan açıklama, derginin kuruluşundan 17 yıl sonra yapılır. Hisar'ın kuruluşunun, sorunlarının, dil anlayışının ve sanat ilkelerinin tanıtıldığı programa dergiyi temsilen Munis Faik Ozansoy, Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Mustafa Necati Karaer, Gültekin Sâmanoğlu ve Nevzat Yalçın katılmışlardır.¹⁷ Rıdvan Çongur'un sunduğu radyo programının ismi Ana Dilimiz'dir. Programda *Hisar* dergisinin diğer dergiler içindeki yeri, dil anlayışı, sanatsal yönü konularına açıklık getirilmiştir.

Munis Faik Ozansoy'a göre *Hisar* dergisi memlekette yayımlanmakta olan dergiler arasında Türk diline saygı duyması bakımından özeldir. Dergi, gelenekten kopmadan yenileşen Türk şiirini ve nesrini ifade eder. Dergiyi çıkaranlar da kutsal bir iş yapmaktadır. Onlar "taklitçi" değildir. Türk dilini "soysuzlaştırmak" isteyen akımların etkisine kapılmamışlardır. Bütün bu özellikler yan yana gelince dergi, edebiyat ortamlarında ilgiyle beklenen ve takip edilen bir dergi olmuştur.¹⁸

Derginin dil konusundaki tutumuna Munis Faik Ozansoy şu şekilde cevap verir:

"Ben gerek kendi dil görüşümü, gerek Hisar'ın dil bakımından tutumunu çeşitli yazılarımda açıkladım. Ben Türk dilinin özleşmesine, sadeleşmesine, kendi gelenekleri içinde egemenlik kazanmasına taraftarım. Fakat Türk dilinin "özleştirme" adı altında fakirleştirilmesine karşıyım. Aslı ne olursa olsun, Türk dilinin tarihine karışmış, edebiyatına girmiş ve büyük şairler, yazarlar elinde Türkleşmiş ve Türkçeleşmiş kelimelerin atılmasına razı değilim. Fakat dil kurallarına ve dil zevkine uygun yeni kelimeler üretilmesinin de karşısında değilim, hatta bu çabanın yanındayım."¹⁹

Ozansoy, hem kendi dil görüşünü hem de derginin dil görüşünü açıklamıştır. O, Türk dilinden "sadeleşmek" adına atılan kelimelerin karşısındadır. Çünkü asırlarca dillerden düşmeyen bazı kelimeler artık Türkçeleşmiştir. Dili basitliğe düşürmeden yaşayan halk dilini kullanarak onu geliştirmek gerekmektedir.

Hisarcılar dil konusundaki aşırılıklara karşıdır. Günlük dilin kullanılmasını savunurlar. "Öztürkçe" akımına karşı çıkarlar. Çünkü onlara göre bu

¹⁷ Hulusi Geçgel, *a.g.e.*, s.103.

¹⁸ Öztürk Emiroğlu. (2001). *Hisar'da Kültür ve Sanat Konuşmaları*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.179.

¹⁹ Öztürk Emiroğlu, *a.g.e.*, s.179-180.

akım dilde ifade gücünü azaltır.²⁰ Bununla birlikte topluluk üyeleri, I. Yeni ve II. Yeni sanatçıların dil konusundaki bazı tutumlarına karşı çıkmışlardır. Argo ve kaba kelimelerin şiirde yer almasını uygun bulmazlar. Dilin akışına uymayan sözcüklerin şiirde kullanılmasını istemezler. Büyük harf, küçük harf kurallarına dikkat edilmesi gerektiğini düşünürler. Noktalama işaretlerinin kaldırılmasını hoş karşılamazlar.²¹

Hisar Topluluğu vezin konusunda herhangi bir ölçüye bağlı kalmayı istemez. Onlara göre şiir, aruz ile hece ile ya da serbest ölçü ile yazılabilir. Bu konuda herhangi bir dayatma yoluna gitmezler. Muhteva olarak şiirin konusunda bir sınırlandırma yapmazlar. Sanatçı, hangi konuyu şiirinde işlemek istiyorsa “şiiri feda etmemek şartıyla” o konuyu anlatabilir.

Hisar dergisinde birçok sanatçı eserlerini yayınlamıştır. “Hisar’da çıkan bütün yazı ve şiirler belirttiğiniz bu dil görüşüne uymakta mı?” sorusuna Mustafa Necati Karaer şu cevabı verir:

“Elbette hayır. Çünkü dergimizde yayınlanan yazı ve şiirlerin büyük çoğunluğunu Hisar kurucu ve yöneticileri dışındaki sanatçıların eserleri teşkil eder. Her yazarın, her şairin de kendine göre bir dil anlayışı, bir dil tutumu olabilir. Biz herkesten tamamıyla kendi görüşlerimize uygun hareket etmesini elbette bekleyemeyiz. Bu yüzden Hisar’da çıkan fıkra, makale, hikâye ve şiirlerde benimsemediğimiz Osmanlıca kelimelerle henüz tamamıyla dilimize yerleşmemiş öz Türkçe kelimeler de bulunabilir. Ancak bunların çok az olduğunu ve amacımızı köstekleyici mahiyette bulunmadığını söyleyebiliriz.”²²

Karaer, Hisar’da yazılan bütün yazıların aynı dil anlayışına sahip olmadığını belirtir. Bu durum, onların şiir anlayışında herhangi bir olumsuzluğa yol açmaz. Nitekim yüzlerce sanatçının eserine yer verilen dergide bazı farklılıkların olması olağandır.

Hisar’ın belli başlı ilkelerini soran Rıdvan Çongur’a Mehmet Çınarlı şu cevabı verir:

“Hisar kurucularını on yedi yıl önce bir araya getiren ve o zamandan beri birbirinden ayırmayan şüphesiz ki sadece dostluk ve arkadaşlık duygusu değildir. Hepimizin gönül verdiğimiz ve üzerinde tam olarak anlaştığımız bazı ilkeler var. Bu ilkelerin başında sanatın bağımsızlığı gelir. Bize göre şairin veya yazarın kalemini herhangi bir ideolojinin emrine vermesi onun bir sanatçı olarak ölümü demektir. Sanat eserinin bir propaganda vasıtası haline getirilmesinin kesinlikle karşısındayız.

Hisar’ı çıkaranların üzerinde birleştikleri ikinci ilke, modern Türk Edebiyatının Batı’nın bir kopyası olmaktan çıkarılıp milli bir karaktere kavuşturulmasıdır.

²⁰ İnci Enginün. (2008). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Dergâh Yayınları, İstanbul, s.105.

²¹ Hulusi Geçgel. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Anı Yayıncılık, Ankara, s.103.

²² Öztürk Emiroğlu, *a.g.e.*, s.183.

Burada bizim üzerinde birleştığımız üçüncü bir noktanın açıklanmasına sıra geliyor. Bize göre sanatta yenilik eskiyle bütün bağları koparıp soysuzlaşmak demek değildir. Bizim üzerinde titizlikle durduğumuz ve birleştığımız dördüncü bir nokta da; dil konusudur. Biz yaşayan canlı Türkçenin edebiyat dili olmasına taraftarız. Halkın konuştuğu dilden ayrı bir yazı dili, adeta yeni bir divan dili yaratılmasını son derece zararlı buluyoruz.”²³

Onlar için önemli ilkelerden birincisi şiirin herhangi bir ideolojinin etkisi altında kalmamasıdır. Böyle bir durum sanatçıyı yok etme aşamasına kadar gelir. Diğer ilke şiiri, edebiyatı ve sanatı milli bir kimliğe büründürmektir. Şiir, edebiyat ve sanat bizi biz yapan unsurlardan oluşmalıdır. Bunu yaparken geçmişle bağları koparmamak gerekir. Sanatçıların üzerinde durdukları diğer husus budur. Geçmişle tümüyle bağlantıları koparmak, insanı yaşadığı topluma yabancı kılar. Halkın konuştuğu dili eserlerinde yansıtmaya çalışırlar. “Yaşayan, canlı Türkçenin” peşindedirler.

Derginin önemli isimleri olan Munis Faik Ozansoy, İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Behçet Kemal Çağlar, Osman Attilâ, Şinasi Özdenoğlu, İbrahim Zeki Burdurlu gibi sanatçılar Ankara’da tanışırlar. Birçok şairin katılımıyla birlikte şiir günleri düzenlerler. Bu günlerde şiirler okunur, edebiyat ve kültür üzerine konuşmalar yapılır. Yapılan toplantılarda dergi çıkarma düşüncesi üzerinde durulur. Fikri ortaya atan kişi Mehmet Çınarlı’dır. Dergi çıkarma konusunda bazı görüş ayrılıkları yaşansa da 1950’de dergi çıkarılır. İstanbul Pastanesi isimli mekânın *Hisar* dergisinin oluşmasında önemli bir yeri vardır. Mehmet Çınarlı’ya göre “*Hisar* dergisi 1948-1949 yıllarında Ankara Halkevi’nde düzenlenen şiir günlerinden ve İstanbul Pastanesi’nde yapılan sanat sohbetlerinden doğmuştur.”²⁴

Dergiye isim olarak önce “Kale” kelimesi düşünülür. Kelimenin telaffuzunda “e” sesi bir düşüş gösterdiği ve ağzı doldurmadığı için vazgeçilir.²⁵ Dergiye en uygun isim olan *Hisar* adını verirler. Mehmet Çınarlı dergiye neden *Hisar* adını verdiklerini şu sözlerle anlatır:

“Bu dergiyi çıkaranlar *Hisar*’ın yabancı taklitçiliğine karşı millî sanatı, ideoloji baskısına karşı hür düşüncüyü, dilde tasfiyeciliğe karşı yaşayan Türkçe’yi savunmasını istemişlerdir. Bunların savunulacağı bir kale idi *Hisar*... Bir de şimdi bize *Hisarcılar* deniliyor. Edebiyat kitaplarında *Hisarcılar* diye adımız geçiyor. Eğer “Kale” deseydik

²³ Öztürk Emiroğlu, *a.g.e.*, s.183- 186.

²⁴ Mehmet Çınarlı. (1975). Çeyrek Asır Geçti. *Hisar*, 210:3.

²⁵ Öztürk Emiroğlu, *a.g.e.*, s.80.

“Kaleciler” diyeceklerdi. Bunu düşündük, “Kale” demekten sarf-ı nazar ettik, Hisar dedik.”²⁶

1950 yılında yayın hayatına başlayan *Hisar* 1957 yılında yayınına ara vermiştir. Derginin yayın hayatına ara vermesi yedi yıl sürer. Bu dönemi kimi yazarlar bir yetişme ve gelişme dönemi olarak nitelendirirler. Bazı yazarlar ise bu dönemi bir “kayıp” olarak adlandırır. *Hisar*, 1964’te tekrar yayın hayatına döner. Bu önemli gelişmeyi Mehmet Çınarlı şu şekilde anlatır:

“Tarık Buğra’nın Gültekin’le bana bakarak dişlerinin arasından tükürür gibi söylediği “mağluplar!” sözü de beni uzun uzun düşündürmüştü. Genç yaşta ve binbir imkânsızlıklar içinde ciddi ve kaliteli bir sanat dergisini yedi yıl aksatmadan çıkarabildiğimiz halde “mağlup” mu sayılacaktık?”²⁷

Yedi yıl aradan sonra çıkan dergi hem *Hisarcıları* hem de okuyucuları sevindirmiştir. Derginin yazar kadrosu genişlemiştir ve okuyucu sayısı artmıştır.

Hisar Topluluğu’nun içerisinde çok sayıda şair bulunmasından dolayı şiirlerde konu bakımından çeşitlilik görülmektedir. Bu topluluk içerisinde yer alan kimi şairler milli duyarlılık ile şiir yazarken kimileri de İslami duyarlılığı tercih etmiştir. Mehmet Kaplan, sanatçı ile dönemin şartları arasında güçlü bir bağ olduğunu savunur. Ona göre sanatçı toplumdan ayrı düşünülemez. O, devrine karşı kayıtsız kalan insanı “ölü” olarak nitelendirir.

“Hakiki sanat eserleri vücuda geldikleri devrin sosyal şartlarını aşarlar. Onlarda her çağın insanına hitap eden kıymetler vardır. Yaşanılan hayat, sanatı besleyen en büyük kaynaktır. Devrine karşı ilgisiz kalan bir insan ölüdür.”²⁸

İlkelerine sıkı sıkıya bağlı kalan *Hisarcılar* kendilerini diğer topluluklara karşı (Toplumcu Gerçekçiler, I. Yeniciler, Maviciler, II. Yeniciler) Türk şiirini ve dilini koruyan yegâne “kale” olarak görmüşlerdir.²⁹

1960-1980 döneminde toplumsal hayatta görülen paradoks kendisini Türk şiirinde de gösterir. Dış kaynaklı Marksist sanat anlayışının karşısında bütün gücünü kendi kaynaklarından alan ülkücü ve ulusal söylemci bir şiir anlayışı geliştirilir. Milli romantik duyuş tarzının yansıması olan bu anlayış, sadece bir tepki olarak algılanırsa bir hayli hafifsenmiş olur. Bu hareket, zengin bir geleneğin mirasını kendi içerisinde barındırır.³⁰ İşte Ayhan İnal da bu milli duyarlılık çerçevesinde şiirlerini oluşturur. O,

²⁶ Mehmet Çınarlı. (1987). *Hisar’dan Hatıralar*. *Türk Dili*, 425:304.

²⁷ Mehmet Çınarlı. (1979). *Sanatçı Dostlarım*. Ötüken Yayınları, s.93.

²⁸ Mehmet Kaplan. (1965). *Rejim ve Sanat*. *Hisar*, 93:6.

²⁹ Hulusi Geçgel. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri*. Anı Yayıncılık, Ankara, s.104.

³⁰ Ramazan Korkmaz, *a.g.e.*, s.316.

köklü geçmiş ile bağlarını hiçbir zaman koparmadan yoluna devam eder. Şiirlerinde coşkun bir tavır, kendinden emin bir ses vardır.

İKİNCİ BÖLÜM

HAYATI, MİZACI VE ESERLERİ

2.1. HAYATI³¹

Ayhan İnal, 16 Ağustos 1931 tarihinde Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde dünyaya gelmiştir. Sanatçının asıl doğum tarihi budur. Nüfusa geç yazıldığı için elindeki nüfus cüzdanında doğum tarihi 7 Haziran 1933 olarak belirtilmiştir. Geç yazılma nedeni babasının İnal ve kız kardeşini aynı tarihte kimliğe kaydettirmesidir. Babası Ankara Vergi Dairesi memurlarından Nihat İnal (1905-24.1.1962), annesi Pakize (Aydoğan) İnal (1915-11.12.1982)'dir. Altı kardeşin en büyüğü olan Ayhan'ın kardeşleri sırasıyla; Ayten Erkin, Kayhan İnal, Yüksel Yiğit, Aysel İnal (Ank. 18.9.1943-20.10.1981) ve Ülkü Aydın'dır.

Sanatçı, ilkokulu Ankara Necatibey İlkokulunda bitirir (1946). Ankara Ticaret Lisesinden mezun olup (1953) devlet memuriyetine girer (1954). Yüksek Ticaret Okuluna kayıt olmuştur fakat bu okula devam etmez. Çünkü kendisi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde okumayı istemiştir. O zamanlar Ticaret Lisesi mezunlarının Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesine girme hakkı olmadığı için çok istediği bu bölüme kayıt olamamıştır. O tarihlerde liselilere askerliklerini yedek subay olarak yapma hakkı tanınır. Ayhan İnal askerliğini piyade yedek subay olarak tamamlar. Sanatçı, çeşitli memuriyetlerden sonra 1959 yılında atandığı Türkiye Çimento Sanayii Anonim Şirketindeki Dış Pazarlama Müdürlüğü görevinden 1980 yılında emekliye ayrılmış ve basın hayatına atılmıştır. İnal, *Karınca*, *Kooperatifçilik* ve *Size* dergilerinin yazı işleri müdürlüğünü yapmıştır.

Sosyal çalışmaları çok seven İnal, bir zamanlar önemli hizmetler veren Halkevlerinde Behçet Kemal Çağlar'la çalışır. Çağlar, İnal'daki kabiliyeti iyi sezer. Onu daima destekler. İnal, Türk Ocakları Genel Merkez Denetleme Kurulu üyeliği (1958-1961), Halkevleri Genel Yönetim Kurulu üyeliği ve Denetleme Kurulu

³¹ Hayat hikâyesiyle ilgili bilgiler sanatçıyla yapılan görüşmelerden ve Nail Tan'ın *50. Sanat Yılında Ayhan İnal* (2001, Ankara, s.6-7) adlı eserinden alınmıştır.

Başkanlığı görevlerine kadar yükselir.

İLESAM ve Türk Kooperatifçilik Kurumu üyesi şair, Türk Kooperatifçilik Kurumunda Yönetim Kurulu üyeliği (1978-1991), bu kurumun yayın organı *Karınca* (524-540. sayılar) ve *Kooperatifçilik* (49-54. sayılar) dergilerinin yazı işleri müdürlüğü ve Yayın Komitesi Başkanlığı görevlerinde bulunur. Denetleme Kurulunda çalışır (1972-1975). Kurumun düzenlediği birçok şairler şölenini yönetir. 12 Aralık 1981 tarihinde Türk Kooperatifçilik Kurumunda 50. doğum yıl dönümü ve 30. sanat yılı kutlanır.

Ayhan İnal, 1956 yılında Cemile Bilginer ile İstanbul'da evlenir. 1969 yılı sonunda ayrılır. Bu evlilikten üç kızları olmuştur: Meral Korun (Doğumu: İst. 16.11.1956), Meltem Çöl (Doğumu: Ank. 15.06.1958), Nihal Saatçi (Doğumu: Ank. 28.09.1964).³²

İnal, 20 Mayıs 1989 tarihinde Ankara'da Güler Sunter ile evlenir. İkinci evliliğinden çocuğu olmaz. Hem İnal'ın hem de Güler Hanım'ın ilk evliliklerinden çocukları vardır. Bu durum onları ikinci evliliklerinde çocuk sahibi olmayı düşünmemeye sevk etmiştir. Güler Hanım, altı nesil önce Yugoslavya'dan göç ederek İstanbul Beşiktaş'a yerleşen bir Türk ailesinin kızıdır. Şair Muhteşem Sunter ile amca çocuklarıdır. Hâlen eşiyle birlikte İstanbul'da yaşamaktadır.

İstanbul'da sanatçının çok sevdiği biri kız, diğeri oğlan iki manevî torunu vardır. Pınar Nilüfer Devran 25.7.1982 doğumlu, Atanur Dülger ise 30.11.1989 doğumludur.

Ayrıca Sultan isimli de bir papağanı vardır ki dünyada en çok sevdiklerinin başında yer alır.

Size, *Antoloji*, *Kooperatifçilik*, *Karınca* dergilerindeki yazı işleri müdürlükleri dolayısıyla 1987 yılından bu yana sarı basın kartı sahibidir.

Âşık tarzı şiirlerinde Akdağlı Kara Ozan mahlâsını, düz yazılarının çoğunda da A. Nihat Akdağlı takma adını kullanmıştır.

³² Kızlarından doğan beş torunu vardır: Çağlar Korun, Ekin Saatçi, Büke Korun, Ecem Çöl, Gizem Çöl.

2.2. MİZACI

Ayhan İnal, dostları tarafından çok sevilen bir şair olmuştur. Herkese karşı vefalı bir sanatçıdır. *Orhan Şaik Gökyay* kitabında onun bu vefası göze çarpar. Bu kitaba ön söz yazan Prof. Dr. Turan Yazgan, Ayhan İnal için şunları söyler:

“Ayhan İnal, bu kitabı hazırlamakla, yalnız kadirbilirlik göstermemiş, aynı zamanda kadirbilen bütün insanları, en kadirşinas insan olarak tanıdığım, rahmetli Orhan Şaik Gökyay’ı anmak, ona rahmet okuyacak vefakârlıklarımı göstermek imkânı vermiştir... Onun için, vefakâr-kadirbilir insanlara karşı, kadirbilen herkesin omzunda bir görev vardır ve Ayhan İnal bana ve benim gibi pek çok insana bu eseriyle bu görevi yerine getirme fırsatı vermektedir.”³³

“Aşkının katıksız, yalansız ve dolansız olması” İnal’ı, Prof. Dr. Turan Yazgan ile “candan dost” yapar. Onun asıl mesleğinin şairlik olduğunu dile getirir. Şiirlerini titizlikle oluşturduğunu belirtir. İnal’ın duygu ve düşünce yüklü şiirlerinin olması, güzel şiir okuması, etkili konuşması, şairlik yönünün ağır basması, güçlü şairlerin şiirlerini okuması, bu şiirlerden daha güçlü şiirler yazmaya çalışması, herkesin hoşuna giden sözler, deyişler ve görüşlerinin bulunması, sanatına kendi damgasını vurması, mısra kurmada Yahya Kemal Beyatlı titizliğine sahip olması, açık sözlü olması, dostluğunun çıkara dayanmaması ve sonsuz olması gibi özellikleri Ayhan İnal’ı Prof. Dr. Turan Yazgan’ın gözünde değerli kılar.

Dostlarına karşı her zaman samimi ve sıcakkanlı olan sanatçı, onları hiçbir zaman unutmaz. Bunun en büyük göstergesi, dostları adına yazdığı şiirleri toplayıp *Dostlarım* isimli kitap hâline getirmesidir. Kitapta şairin arkadaşlarına yazdığı “51 manzum portre” yer almaktadır.

Ahmet Özdemir kitabında “Cumhuriyet Dönemi şairleri arasında, geleneksel şiire bağlı, hamasi şiirlerinde gür, aşk şiirlerinde yumuşak sesli ama her ikisinde de duygulu ve etkili şair” diye nitelendirdiği Ayhan İnal’ın şiirine yer verir.³⁴

Sanatçının en önemli özelliklerinden birisi “sevgi”dir. Hayata sevgi ile yaklaşır. Bütün canlıları sever. Çocuklara ve gençlere bu konuda önemli tavsiyelerde bulunur. Her şeyi güzel görmeye çalışır.

³³ Ayhan İnal. (2002). *Orhan Şaik Gökyay*. Hikmet Neşriyat, İstanbul , s.7-8.

³⁴ Ahmet Özdemir. (1999). *Cumhuriyetimiz Şiirimiz*. Hoca Ahmet Yesevî Yayınları, İstanbul, s.199.

2.3. SANAT HAYATI

2.3.1. Şiire İlgisi ³⁵

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nın önde gelen şairlerinden Ayhan İnal, edebiyatın yalnızca şiir türüyle ilgilenmiştir. Şiir dışında yazdığı düz yazılar; kitap tanıtımları, şiir hırsızlıkları, basındaki dil yanlışlıkları üzerinedir. Güzel şiir yazmasının yanında, Tanrı vergisi gür ve ahenkli sesiyle hem kendi şiirlerini hem de beğendiği şairlerin şiirlerini okumasıyla tanınmıştır. Ezber yeteneği çok güçlüdür. Şiirin ezbere okunduğu zaman güzelleşeceğine ve dinleyenleri etkileyeceğine inanır. Yirmi dört saat “Şiiri nefes olarak alır, şiiri nefes olarak verir”. Şairliği meslek edinmiştir .

Ayhan İnal öykü ya da roman yazmamıştır. O, tamamen şiire yönelmiştir. Öykü ya da roman yazmama sebebini “yaratılışında şairlik olduğunu” söyleyerek açıklamıştır.

Tahir Kutsi Makal, Ayhan İnal'ı yaşayan Türk şiirinin en seçkin şairlerinden biri olarak görür. İnal için “Şiir yer, şiir içer.” denilse hata yapılmış olmaz. O, olaylara ve olanlara şairce bakar.³⁶

Hisar grubu üyeleri dergi yayına ara verdiği zamanlarda şiir gün ve gecelerine katılmışlardır. Orada okudukları şiirlerini başkalarına ulaştırma imkânı elde etmişlerdir.

Türk Yurdu'nun o zamanki sorumlu müdürü olan Galip Erdem, dergi bünyesinde bir sanat kolu oluşturacaklarını ifade etmiştir. Bu kolda Mehmet Çınarlı'nın görev almasını istemiştir. Çınarlı, Ankara'da bulunan diğer Hisarcılarla birlikte olmak şartıyla bu teklifi kabul etmiştir. *Türk Yurdu*'nun sanat kolunda Mehmet Çınarlı'nın başkanlığında İlhan Geçer, Gültekin Sâmanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Galip Erdem, üyelerden Kerim Aydın Erdem, Ayhan İnal ve Osman Kirişçioğlu görev almıştır.³⁷ Derginin sanat kolu, şiir günleri ve sanat toplantıları düzenlemiştir.

Sanatçının şiire ilgisi çok küçük yaşlarda başlamıştır. Babası boş zamanlarını şiire ayırması karşısında “okumayacak” kaygısıyla derslerine çalışmasını öğütlemiştir. Harçlığını edebiyat dergilerine yatıran Ayhan'ın güzel şiirleri peş peşe ortaya çıktıkça babası gurur duymuş, oğlunun şiirlerini cüzdanında taşımaya

³⁵ Bu kısım ile ilgili bilgiler, Nail Tan'ın *50. Sanat Yılında Ayhan İnal* adlı eserinden alınmıştır.

³⁶ Tahir Kutsi Makal. Şiirin Nabzı Struga'da Atıyor. *Tan*, 17.08.1997, s.9.

³⁷ Mehmet Çınarlı. (1979). *Sanatçı Dostlarım*. Ötüken Neşriyat, s.92.

başlamıştır. İnal, şairleri dinledikçe onlara özenmiş; kendisi de onlar gibi şiir okumak ve yazmak istemiştir. 1950 yılında ilk şiiri *Kudret* gazetesinde (Ankara) yayımlanmıştır. Ayhan İnal'ın gerçek sanat hayatı böylece başlamıştır. Orhan Şaik Gökyay, Behçet Kemal Çağlar ve Arif Nihat Asya gibi şairlerin yakınlarında bulunmuştur. Bu şairlerle çok samimi olduğunu dile getiren İnal, onların evlerine girip çıktığını da belirtmiştir.³⁸ Şiirlerini gür ve duygulu bir sesle okuyor, dinleyenleri hemen etkisi altına alıyordu. Şiirlerinde iyimser bir hava mevcuttur, karamsarlık sanatçının özellikleri arasında yoktur. Onun hayata bakışı olumludur. Bu nedenle karamsarlığı şiirlerine yansıtmamıştır. Özellikle millî konulardaki şiirleri kısa zamanda sevilmiştir. Behçet Kemal Çağlar'ın vefatından sonra edebiyat çevresi onu, “Çağlar'ın devamı” gibi görmeye başlamıştır. İnal, Behçet Kemal'in Atatürk sevgisine hayrandır. Çağlar'la tanışması sanatçının Atatürk sevgisini bir kat daha arttırmıştır.

2.3.2. Şiirlerini Oluşturma Biçimi

Bir şiiri oluşturmanın elbette zorlukları vardır. Birçok sanatçı, meydana getireceği şiir üzerinde saatlerce hatta günlerce ve belki de aylarca düşünür. Tek bir kelimenin bile uygun yerde kullanılıp kullanılmadığı şair için önem arz etmektedir. İşte Ayhan İnal da o şairlerden biridir.

Sanatçı, bir ilham üzerine şiirlerini oluşturduğunu belirtir. Şiir yazarken kendinden geçer, başka âlemlere dalar. O âlemlerde kendini daha saf hisseder, orada mutludur. İnal, her zaman bir ilhamın gelmesini beklemeyi. İlgi ve heyecan duyduğu konuları o an yazmaya başlar. Şiire başladıktan sonra gözyaşları içinde kaldığı zamanlar da olmuştur. Özellikle “Çöl Türküsü”, “Hasan Tahsin Destanı”, “Atatürk Destanı”, “Karasevda” şiirlerini yazarken kendini yitirdiğini ifade eden Ayhan İnal “Ellinci Yıl Türküsü” yazmak için aylarca uğraştığını dile getirir. Çoğu zaman sağanak halinde içinden taşan duyguları, kulağına hoş gelen sözcükleri kâğıda aktarır.”³⁹

O, şiirlerini asla ilk yazdığı şekliyle yayımlamaz. Çeşitli zaman aralıklarıyla tekrar tekrar aynı şiir üzerinde çalışır. Beğenmediği kelimeleri, mısraları değiştirir. Sonunda şiirin yayımlanma zamanının, yani doğum vaktinin geldiğine inanır.

³⁸ Sanatçıyla 20.08.2017 tarihinde yapılan telefon görüşmesinden alınmıştır.

³⁹ Nail Tan. (2001). *50. Sanat Yılı'nda Ayhan İnal*. Yücel Ofset Matbaacılık, Ankara, s.10-11.

Böylece ortaya mükemmel bir şiir çıkar. Bu yüzden her gün birkaç şiir yazdığını söyleyen şairleri hiç ciddiye almaz.⁴⁰

Bazı şiirlerini yazarken çok duygulandığı ve ağladığı zamanlar olmuştur. Özellikle destan olarak yazdığı şiirlerinde duygulandığını ifade eder. Şiirin belli bir yazma vaktinin olmadığını söyleyen şair “ Şiir beni bulur, ben onu bulmuyorum.” der.

Ayhan İnal, geceleri Ankara’yı ve İstanbul’u uyuttuktan sonra yazan bir şairdir. Şiiri kâğıda döktükten sonra yeni bir eser yaratmanın mutluluğu içinde uyur. Öğleden sonra dostlarına şiirin ilk şeklini okur, görüşlerini toplar. Bu şiir daha birkaç ay yayımlanmaz. Geceler boyu rötuşlanır. Sonunda yayımlanacak hâle gelir.⁴¹

Nail Tan, “Onun Orhan Şaik Gökyay Ağıtı’nı dokuz ayda tamamladığına bizzat tanık oldum.” diyerek Ayhan İnal’ın şiir üzerinde nasıl titizlikle durduğunu gözler önüne sermiştir.

2.3.3. Aldığı Ödüller⁴²

1953’te Millî Türk Talebe Birliğinin Fetih Şiirleri Yarışması’nda *İstanbul’un Fethi* şiiriyle en iyi derece almıştır. 1966’da *Tercüman*’ın Büyük Şiir Yarışması’nda “Kara Sevda” şiiriyle üçüncülük kazanmıştır. 1970’te Macaristan’la ilgili şiirleri sebebiyle merkezi Münih’te bulunan Hür Macar Yazarları Birliğince Gümüş Hürriyet Madalyası ödülüne layık görülmüştür. 1973’te Ege Üniversitesinin Cumhuriyetimizin Kuruluşunun 50. Yıl Dönümü münasebetiyle açtığı Cumhuriyet ve Atatürk Şiir Yarışması’nda “Ellinci Yıl Türküsü” şiiriyle birincilik kazanmıştır. 1985’te Eskişehir Valiliğinin düzenlediği “1. Yunus Emre Şiir Yarışması”nda “Yunus’um”⁴³ şiiriyle birincilik kazanmıştır. 1991’de Struga Şiir Akşamları’nda

⁴⁰ Nail Tan, *a.g.e.*, Turan Yazgan’ın ön sözü, s.4

⁴¹ Nail Tan, *a.g.e.*, s.17.

⁴² Nail Tan, *a.g.e.*, s.72.

⁴³ Tapduk Dergahı’nda ışık saçmışın
Çile çekip ufka kanat açmışın
Yedi yüz yıl dilden dile geçmişsin
Çağdan çağa aşyorsun Yunus’um
Aramızda yaşıyorsun Yunus’um.
Her cevheri toplamışsın özünde
Yanıp yücelmişsin aşkın közünde
Yetmiş iki millet birdir gözünde
İnsan sevgisiyle dolu Yunus’um
Sevenlerin Samanyolu Yunus’um.
Şol Mevlâna nazar kılmış Konya’da
Balıklar söylüyor seni deryada
Bir tek gönül kırmamışsın dünyada

İçtenliğin denizlerce, gökçe mi?
Sendeki dil Tanrıca mı, Hakça mı?
İnci gibi işlemişsin Türkçemi
Söylemişsin tane tane Yunus’um
İlâhîsin hâne hâne Yunus’um.
Türk Dili’nin çağlar boyu zirvesi
İnsanlığın eskimeyen bestesi
Aşkın güldestesi, sevginin sesi
Kine düşman gönül eri Yunus’um
Doğru ettin eğrileri Yunus’um.
Çiçek misin, petek misin, bal mısın?
Menzil misin, Hakk’a varan yol musun?
Ermiş misin, derviş misin, kul musun?

Türkiye'yi temsil etmekle görevlendirildi. Şair Nüzhet Erman'la birlikte Struga'ya gitti. 20.09.1991 Dünya Kültür ve Sanat Akademisi'nin "World Academy of Arts and Culture" düzenlediği XII. Dünya Şairler Kongresi'ne katılmış, özel plâketle ödüllendirilen 12 Edebiyatçı/Şair arasında yer almıştır.⁴⁴ 1997 yılında Tataristan Yazarlar Birliğinin Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı kanalıyla yaptığı davet üzerine Tataristan Cumhuriyeti'ne gitti. Şairler şölenine katılıp şiirlerini okudu. Tukay'ı anma programlarına katıldı. 1998'de Gülhane Askerî Tıp Akademisi Komutanlığınca düzenlenen 100. Yıl Marşı Yarışması'nda birincilik kazanmıştır. 2000 yılında Hoca Ahmet Yesevî Vakfı ve *Yesevî* dergisinde "Yesevî Sevgi ve Hoşgörü Ödülü"ne layık görülmüştür. 2001'de Ahmet Yesevî Vakfı Mütevelli Heyeti tarafından "Yılın Şairi" seçilmiştir.⁴⁵ 2001'de Yarın Araştırmaları Merkezi adına kurucu başkan Muhsin Kadioğlu tarafından, "Türk Şiiri'ne Katkılarından Dolayı 50. Sanat Yılı Takdir Plâketi" ile ödüllendirilmiştir.⁴⁶ 2003 yılında Orhan Şaik Gökyay Ödülü'ne⁴⁷ layık görülmüştür. 2006'da Karacaoğlan Büyük Ödülü'nü (Tarsus)⁴⁸ almıştır. *Çöl Türküsü* adlı eseri dolayısıyla Libya'ya davet edilmiştir. Buenos Aires'teki Turan Akademisi üyeliğine seçilmiştir.

2.3.4. Şiir Okurken Dikkat Edilecek Noktalar

Jüri üyeliklerinde bulunan Ayhan İnal için şiir okurken dikkat edilmesi gereken önemli noktalar vardır: Şiirin ezbere okunup okunmadığı, ses tonu, jest ve mimik, "ses artistliği"⁴⁹.

Sanatçıya göre şiir, ezbere okunmalıdır. Ezbere okunmadığında şiiri okuyan kişi kâğıda bağlı kalır. Bu da şiiri okuyanın, dinleyicilerle gözbağı kurmasını engeller. Böylece okunan şiirden zevk alınması zorlaşır. Ses tonu da şiir için vazgeçilmez unsurlardan biridir. Her şiir farklı bir duyguyu dinleyicilere yansıtır. Şiirde ifade edilen duygunun en iyi şekilde yansıtılması için ses tonunu okunacak olan şiire göre ayarlamak gerekir. Sevgiliye seslenen ses tonu ile vatan ve milletin

Her şeyi sevgide bulan Yunus'um
Cümle işi kolay kılan Yunus'um.

Esiyorsun burcu burcu Yunus'um
Bitmez sana gönül borcu Yunus'um.

⁴⁴ Ayhan İnal. (2002). *Orhan Şaik Gökyay*. Hikmet Neşriyat, İstanbul, s.256.

⁴⁵ Ayhan İnal. (2002). *Orhan Şaik Gökyay*. Hikmet Neşriyat, İstanbul, s.256.

⁴⁶ Ayhan İnal, *a.g.e.*, s.256.

⁴⁷ Nail Tan'ın "50. Sanat Yılı'nda Ayhan İnal" eserinin "Ödülleri, Yurt Dışı Çalışmaları" bölümüne (s.72) kendi el yazısıyla not düşmüştür.

⁴⁸ Nail Tan'ın "50. Sanat Yılı'nda Ayhan İnal" eserinin "Ödülleri, Yurt Dışı Çalışmaları" bölümüne (s.72) kendi el yazısıyla not düşmüştür.

⁴⁹ Sinan Boy. (2005). *Şair Ayhan İnal (Hayatı-Sanatı-Eserleri-Görüşleri)*. Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Ordu. s.36.

kurtuluşu için seslenilen ses tonları birbirinden farklıdır. Jest ve mimikler, şair için önemli bir yer teşkil etmektedir. Şiir okunurken el ve yüz hareketleri, konuya göre değişiklik gösterir. Şairin “ses artistliği” ile ifade etmek istediği şey sesin yerine göre yükseltip yerine göre de alçaltılmasıdır. Çünkü bir şiirin dördlükleri arasında da farklar vardır. Şair, ilk dördlükte yalvarır, ikinci dördlükte cihana hükmeder sonrasında ise duaya başlayabilir. Bu nedenle şiir okuyan kişi her dördlüğü aynı şekilde ve aynı ses tonuyla okumamalıdır.

2.4. ESERLERİ

2.4.1. Şiir Kitapları

2.4.1.1. Gece Yarısı

1. Baskı: Çağrı Yayınları, Konya, 1965.

Ayhan İnal'ın ilk şiir kitabıdır. Kitabın içerisinde 33 şiir bulunmaktadır. Şair, kitabını “Aziz Varlık Cem Turaç, bu küçücük demette incelik ve güzellik adına ne varsa hepsi senindir.” diyerek “Cem Turaç”a ithaf etmiştir.

2.4.1.2. Yasak Sevgi

1. Baskı: Kendi yayını, Ankara, 1970.

Behçet Kemal Çağlar'ın yazdığı ön sözle basılmıştır. Kitap iki bölüme ayrılmıştır. İlk bölüme “Sen”, ikinci bölüme “Ve İnsanlar” adı verilmiştir. İlk bölümde 45 şiir, 1 tane de “Kaçış” isimli düzyazı bulunurken ikinci bölümde ise 16 şiir yer almaktadır.

2.4.1.3. Dostlarım

1. Baskı: Kendi yayını, Ankara, 1977.

Ayhan İnal, “Kitap Hakkında” başlığı altında bu şiir kitabını nasıl yazmaya karar verdiğini anlatır. Şairin bu kitabı diğer şiir kitaplarından farklıdır. Kitabın içerisinde yer alan şiirler, Ayhan İnal'ın dostlarına yazdığı 51 şiirden meydana gelmektedir. Şiirlerin başlıklarını, şiire konu olan kişinin adı oluşturur. “Kitap Hakkında” yazısından sonra Tagore'un [1861-1941] “Dost, ayrı bedenlerde yaşayan tek ruhtur.” sözüne yer vermiştir. Kitap, 51 manzum portrenin haricinde, Hasan Kaya Manioğlu tarafından sanatçı için yazılan “Ayhan İnal” başlıklı şiirle son bulur.

2.4.1.4. Çöl Türküsü

1.Baskı: Kendi yayını, Ankara, 1979.

Bu Şiir kitabındaki Şiirlerden bazıları bestelenmiŐtir. Ayrıca bazı Şiirler İngilizce ve Arapçaya evrilmiŐtir. İngilizceye eviriler Prof. Dr. Ahmet Edip Uysal tarafından, Arapçaya eviriler ise Faiz Türkkkan tarafından yapılmıştır. Besteler ise Necdet Tokatlıoğlu tarafından yapılmıştır. Kitapta 30 Şiir yer alır. Şair Ayhan İnal, kitabın başında ‘‘Neden Libya ve Kaddafi Destanı?’’ başlığı altında bu eseri niçin oluşturduğunu anlatır. Kitap, Sunuş, Libya’da Coğrafya ve Halk, Libya’da Tarih ve Kaddafi Destanı olmak üzere dört bölümden oluşur. Kitabın sonunda iki biyografi yer almaktadır. Bu biyografilerden ilki İrfan nver Nasrattınoğlu tarafından ‘‘Ayhan İnal Kimdir?’’ başlığı altında yazılmıştır. İrfan nver, Ayhan İnal hakkında bilgi verdikten sonra bu kitap hakkındaki görüşlerini belirtmiştir. Diğer biyografi ise Halil Soyuer tarafından ‘‘Bestekrımız Necdet Tokatlıoğlu’’ baŐlıđıyla yazılmıştır. Halil Soyuer, bestekr hakkındaki görüşlerini bu yazısında dile getirmiştir. Bestelenen dört Şiir notalarıyla birlikte 69-73 sayfaları arasında bulunmaktadır. Ayrıca siyah beyaz birkaç fotoğraf da kitapta yerini almıştır.

2.4.1.5. İstanbul’a Benziyorsun

1. Baskı: Kendi yayını, Ankara 1985.

Kitaba Nail Tan n söz yazmıştır. Kitapta yer alan Şiirlerin konusunu beŐerİ aşk oluşturur. Arka kapak yazısını yazan Necdet Evliyagil’e göre son sekiz ay içinde yazılan aşk Şiirleri kitapta yer alır. Nail Tan da n sözde bu durum üzerinde durur. Ayhan İnal’ın Haziran 1984’ten 1985 Ocak sonuna kadar yazdığı Şiirlerin bu kitapta yer aldığını ifade eder. Kitapta toplam 41 Şiir bulunur. Necdet Evliyagil’e göre *İstanbul’a Benziyorsun*’un bir özelliği de baştan sona hep aynı sevgiliye hitap etmesi, üstelik beŐerİ aşka mistik bir hava verebilmiŐ olmasıdır.⁵⁰ Kitabın başında yer alan ‘‘Takdim’’ bölümünde Şair, Şiirle ilgili görüşlerini de ortaya koyar. Şiir, onun yaŐamında bütün hayatını kaplayacak kadar önemli bir yere sahiptir.

⁵⁰ Ayhan İnal. (1985). *İstanbul’a Benziyorsun*. Ajans-Türk Matbaacılık, Ankara. Necdet Evliyagil’in kitap için yazdığı arka kapak yazısı.

2.4.1.6. Bir Yağmur Sonrası

1. Baskı: Kendi yayını, Ankara 1986.

Kitapta, Ayhan İnal'ın “Şiir, ruhun sonsuzluğa kanat açmasıdır.” sözünün ardından Nail Tan'ın yazdığı ön söz bulunmaktadır.

Tan, bu kitapta İnal'ın güçlü ve çarpıcı şiirlerinin yer aldığını belirtir. Ona göre sanatçının en güzel kitabı budur. Çünkü bu kitap içerisinde “sarsılmaz bir inancı simgeleyen mistik şiirler” bulunur. Şiirler aynı zamanda vatan ve millet sevgisini yansıtır. Sevgisini bütünüyle insanlara yansıtmak isteyen İnal, onlara “Ve siz üzerine titrediğim insanlar” diye hitap eder, onları samimiyetle kucaklar. Kitapta hem bireysel hem de toplumsal konulu şiirler yer alır. Nail Tan'a göre sanatçının şiirleri, bu kitapta boy verip büyümeye başlayan çiçek bahçesi gibidir.⁵¹

66 şiirin bulunduğu kitapta sanatçının ödül almış şiirleri de yer almaktadır.⁵² İnal, bu kitabında sadece aşk konulu şiirlere yer vermemiştir. Kahramanlık ve doğa ile ilgili şiirler de bu kitapta yer almaktadır. Yunus Emre, Mevlana, Turgut Reis ve Alp Arslan gibi önemli Türk büyükleri için yazdığı şiirler bulunur.

2.4.1.7. Ölümsüzlük Türküsü

1. Baskı: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.

Kitap beş bölümden oluşmaktadır: Birinci Bölüm: Ölümsüzlük Türküsü, İkinci Bölüm: Türkmen Kızı, Üçüncü Bölüm: İstanbul'a Benziyorsun, Dördüncü Bölüm: Ozanca Deyişler, Beşinci Bölüm: Sevdim Sizi İnsanlar.

Kitabın ön sözünü diğer iki şiir kitabında olduğu gibi yine Nail Tan yazmıştır. Birinci bölümde tasavvufi şiirler bulunmaktadır. Mevlana, Yunus Emre gibi şahsiyetlere yazılan şiirler bu bölümde yer alır. 41 şiir bulunmaktadır. İkinci bölümde daha çok millî konulu şiirler yer almaktadır. Bölüme ismini veren Türkmen Kızı şiiri ile başlayan bu bölümde 23 şiir bulunmaktadır. Üçüncü bölümde beşerî aşk konulu şiirler ön plana çıkar. 93 şiirin yer aldığı bu bölüm, en çok şiirin yer aldığı bölümdür. Dördüncü bölümde 22 şiir yer alır. Bu bölümde Ayhan İnal'ın halk şiiri tarzında yazdığı şiirler bulunur. Sanatçı, bu şiirlerinde “Akdağlı Kara Ozan” mahlasını kullanır. Buradaki şiirlerinde halk edebiyatı geleneğine uygun olarak hece

⁵¹ Ayhan İnal. (1986). *Bir Yağmur Sonrası*. Sistem Ofset Yayıncılık, Ankara, s.6. Nail Tan'ın ön sözü.

⁵² Karasevda, Yunus'um, Ellinci Yıl Türküsü şairin kitapta yer alan ödül almış şiirleridir.

ölçüsünü ve dörtlükleri kullanmıştır. Bunun yanı sıra yine halk edebiyatı geleneğine uygun olarak buradaki bütün şiirlerinin sonunda mahlasına yer verir. Son bölümde ise 21 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler beşerî konular etrafında yazılmıştır.

2.4.1.8. Gönül Destanı

1. Baskı: Veli Yayınları, İstanbul, 1992.

Kitabın başında Ayhan İnal'ın yaptığı “şiir ve şair” tanımlamaları mevcuttur.⁵³ Kitap dört bölümden oluşmaktadır: Birinci Bölüm: Allah Sevgisi, İkinci Bölüm: Doruklar, Üçüncü Bölüm: Çocukların Büyüklüğü, Dördüncü Bölüm: Gönül Destanı.

İlk bölümde tasavvufî aşk söz konusudur. 10 şiir yer alır. İkinci bölümde 22 şiir bulunur. Bu şiirler millî konudur. Üçüncü bölümde 10 şiire yer verilmiştir. Kitaba ismini veren son bölümde ise 18 şiir bulunur. Bu şiirler beşerî aşkı konu edinir. Kitabın arka kapak yazısını Veli Avcı yazmıştır. Veli Avcı, Ayhan İnal hakkında bilgiler verir, şiirlerinin nerelerde yayımlandığını belirtir. Şiirlerini kimlerin bestelediğini açıklar, önceki şiir kitaplarının adını zikreder. Bu şiir kitabının Türkçenin musiki yüklü mısralarıyla örüldüğünü belirtir. Aynı zamanda kitabın ruh ve fikir olarak tamamıyla bize ait olduğunu savunur.⁵⁴

Kitabın son sayfasında sanatçının şiirlerinden şarkı yapan bestecilerin isimlerine yer verilmiştir.⁵⁵ Ayhan İnal'ın kahramanlık şiirleri arasında önemli bir yere sahip olan “Gazeteci Hasan Tahsin Destanı” da kitapta bulunur.

2.4.2. Diğer Eserleri

2.4.2.1. Destan Atatürk

1. Baskı: Antoloji / Aylık Şiir Dergisi Yayınları, Ankara, 1981.

Ayhan İnal ve İrfan Ünver Nasrattınoğlu tarafından hazırlanmıştır. Kitabın girişinde Selim Sabit Pülten, “Atatürk Sevgisini Büyüten Şairler” başlıklı yazısında bu kitap hakkında bilgiler verir.

⁵³ Ayhan İnal. (1992). *Gönül Destanı*. Veli Yayınları, İstanbul, s.2. Şiir:Güzelliğin şuurla kucaklaşması/ Kelâmın zaman perdesini aşması. Şair: Dildeki sihirli musikinin sırrına eren/ İfadenin mucizevi inceliklerini gören seçkin sanatçı.

⁵⁴ Ayhan İnal. (1992). *Gönül Destanı*. Veli Yayınları, İstanbul. Veli Avcı'nın arka kapak yazısı.

⁵⁵ Ercan Akbay, Mualla Anıl, Vefik Atay, Yahya Benekay, Erdoğan Berker, İrfan Doğrusöz, Hüseyin Erbay, Metin Everes, Suphi İdrisoğlu, Muzaffer İlkar, Fethi Karamahmudoğlu, Rafet Kırıl, Tuğrul Mumcu, Alaaddin Pakyüz, Özcan Seyhan, Kadri Şençalar, Necdet Tokathoğlu, Mustafa Uğuz.

Atatürk adına bu zamana kadar çok sayıda şiir yazılmıştır. Onunla ilgili şiir yazarlar, Atatürk'ü yüreklerinde yaşatan kişilerdir. Bu kitap, Atatürk için yazılan şiirlerden oluşur. Antolojinin, önce yayınlanan antolojilere göre farklılık gösterdiğini belirten Pülten, başka kitaplarda yer almayan bazı şiirlerin burada bulunduğunu söyler. Ayrıca kitapta Kerküklü sanatçıların ve yurtdışında yaşayan Türk asıllı sanatçıların Atatürk hakkında söyledikleri eserlere yer verilir. *Antoloji*'de yapılan duyurularla sanatçılardan Atatürk şiirleri istenmiş, gelen şiirler arasından seçmeler yapılmıştır. Daha önce hiçbir yerde yer almayan şiirlerin yanı sıra önce *Antoloji*'de sonra bu kitapta yer alan şiirler de bulunmaktadır.⁵⁶

Prof. Dr. Hamza Eroğlu kitabın ön sözünü yazmıştır. Kitap içerisinde 149 sanatçının Atatürk hakkında yazmış olduğu şiirler yer almıştır. Antolojinin çoğunluğunu her bir sanatçıdan seçilen bir şiir oluşturmuştur. Bazı sanatçıların iki ya da üç şiirine rastlamak mümkündür. Kitabın ismi İsmail Ali Sarar tarafından yazılan şiirden alınmıştır. Bu şiire antolojinin 172. sayfasında yer verilmiştir.

2.4.2.2. Pera Palas ve Hasan Süzer

1. Baskı: Kendi yayını, Ankara, 1995.

Kitabı Feyzi Halıcı, Ayhan İnal ve İsmail Parlatur birlikte hazırlamışlardır. Kitap Hasan Süzer'in hayat hikâyesinin anlatıldığı yazıyla başlar. Sonrasında Pera Palas hakkında yazılan yerli ve yabancı yazılara yer verilir. Ardından sırasıyla şu bölümler gelmektedir: Seçilmiş Yerli Teşekkür Mektupları, Seçilmiş Yabancı Teşekkür Mektupları, Türklerden Gelen Teşekkür Mektupları, Yabancılardan Gelen Teşekkür Mektupları, Gönül Dostlarından Pera Palas'a, Yerli Basında Pera Palas, Dış Basında Pera Palas, Şarkılarda Pera Palas, Hasan Süzer'in Eserleri. Gönül Dostlarından Pera Palas'a bölümünde çeşitli şairlerin Pera Palas hakkında yazdıkları şiirler vardır. Şarkılarda Pera Palas bölümünde bestelenen sözlere notalarıyla birlikte yer verilmiştir. Son bölüm olan Hasan Süzer'in Eserleri bölümünde ise Hasan Süzer'in yaptırdığı okulların ve Etnografya Müzesi'nin fotoğrafları bulunmaktadır.

⁵⁶ Ayhan İnal ve İrfan Ünver Nasrattınoğlu. (1981). *Destan Atatürk*. Antoloji Yayınları, Ankara. Bu kitabın girişinde yer alan Selim Sabit Pülten'in *Atatürk Sevgisini Büyüten Şairler* başlıklı yazısından alınmıştır.

2.4.2.3. Halil Soyuer Hayatı ve Şiirleri

1. Baskı: Kendi yayını, Ankara, 1981; 2. Baskı: Kendi yayını, Ankara, 1985.

Ayhan İnal, arkadaşı olan Halil Soyuer için güzel bir inceleme ortaya koymuştur. Kitabın arka kapağında Fethi Gözler'in yazısına yer verilir. Gözler'e göre Halil Soyuer, halk şiirinin ve hecenin en güçlü temsilcilerinden biridir. İnal, ondaki vatan, Türklük, insan sevgisi, aşk ve ölüm temalarını gerçekçi bir görüş ve yorumla değerlendirmiştir.⁵⁷

Kitap on iki başlık altında ele alınmıştır. Bu başlıklar şöyledir: Giriş, Halil Soyuer'in Hayatı, Soyuer'in Sanatı, Soyuer ve Şiirleri İçin Yazılanlar, Soyuer'in Dergiciliği ve Gazeteciliği, Bestelenen Şiirleri, Soyuer'in Kişiliği, Soyuer'in Kitapları, Soyuer'in Yeni Şiirleri, Halil Soyuer'e Şiirler, Şarkı Notaları ve Fotoğraflar.

2.4.2.4. Orhan Şaik Gökyay

1. Baskı: Hikmet Neşriyat, İstanbul, 2002.

Kitabın ön sözünü Turan Yazgan yazmıştır. Ayhan İnal "Bu naçiz kitabımı Orhan Şaik Gökyay'ın öğrencisi edebiyat öğretmeni Canan Ulukök Hanımefendiye ithaf ediyorum." diyerek eserini ithaf ettiği kişiyi açıklamıştır. Eserin içerisinde Orhan Şaik Gökyay'ın bilinmeyen yönlerini bulmak mümkündür. Orhan Şaik'in çevirileri, vefatından sonra yazılanlardan seçmeler, şairliği ve şiirlerinde konular, kişiliği ve hocalığı, makalelerinden seçmeler, ona yazılan şiir ve ağıtlardan seçmeler bu eserde yerini almıştır.

2.4.3. Süreli Yayınlardaki Şiirleri ve Yazıları

2.4.3.1. Şiirleri

İnal, Ayhan. (1954). "Seninle". *Türk Düşüncesi*, 6.

İnal, Ayhan. (1959). "Son Arzu". *Çağrı*, 17.

İnal, Ayhan. (1960). "Çamlıca'da". *Çağrı*, 28.

İnal, Ayhan. (1963). "Bir Belediye". *Çağrı*, 61.

İnal, Ayhan. (1968). "Ölümlle Elele". *Hisar*, 50:27.

İnal, Ayhan. (1968). "Ellerimi Bırakma". *Hisar*, 51:16.

⁵⁷ Ayhan İnal. (1985). *Halil Soyuer Hayatı ve Şiirleri*. Ankara. Fethi Gözler'in arka kapak yazısı.

- İnal, Ayhan. (1973). “ Suçlama”. *Hisar*, 120:18.
- İnal, Ayhan. (1975). “Arif Nihat Asya”. *Hisari*, 136:26.
- İnal, Ayhan. (1975). “Sana Geliyorum”. *Hisar*, 138:19.
- İnal, Ayhan. (1979). “Türkçe Bilmez Allah’tan Korkmaz”. *Türk Edebiyatı*, 67.
- İnal, Ayhan. (1980). “Eşkal”. *Çağrı*, 270.
- İnal, Ayhan. (1980). “Ahmet Yüzendağ”. *Çağrı*, 272.
- İnal, Ayhan. (1980). “Hayran Olduk”. *Çağrı*, 272.
- İnal, Ayhan. (1980). “Deli Gönlüm”. *Çağrı*, 273.
- İnal, Ayhan. (1980). “Aşktan Yana”. *Çağrı*, 274.
- İnal, Ayhan. (1980). “Aşkımız Bizim”. *Çağrı*, 274.
- İnal, Ayhan. (1980). “Maniler İsterim”. *Çağrı*, 275.
- İnal, Ayhan. (1980). “Olur”. *Çağrı*, 275.
- İnal, Ayhan. (1981). “ İbn-i Sinâ”. *Türk Edebiyatı*, 95.
- İnal, Ayhan.(1985). “Alev Alev”. *Türk Edebiyatı*, 140.
- İnal, Ayhan. (1997). “Tesbih”. *Türk Edebiyatı*, 283(25):42.
- İnal, Ayhan. (1997). “Türkmen Kızı”. *Türk Edebiyatı*, 289(25):21.
- İnal, Ayhan. (1998). “Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu”. *Türk Edebiyatı*, 298(26):13.
- İnal, Ayhan. (1998). “Cumhuriyet Türküsü”. *Türk Edebiyatı*, 301(26):32.
- İnal, Ayhan. (2000). “Mehmet Turan Yarar”. *Türk Edebiyatı*, 325(28):19.
- İnal, Ayhan. (2004). “Arif Nihat Asya’ya Ağıt”. *Türk Edebiyatı*, 370-371(32):15.
- İnal, Ayhan. (2012). “Sensiz İstanbul”. *Töre*, 3(1):13.

2.4.3.2. Yazıları

- İnal, Ayhan. (1969). “Döner Dolaplarda”. *Ilgaz*, 95:21.
- İnal, Ayhan. (1980). “Veysel Karanî Destanı” *Çağrı*, 269.
- İnal, Ayhan. (1998). “Fırat Kızıltuğ ve ‘Mavi Karanlık’”. *Türk Edebiyatı*, 300(26):52.
- İnal, Ayhan. (2007) “Vatan Şairi”. *Yeniçağ Kitap Eki*, 13(2):5.
- İnal, Ayhan. (2012). “Halide Nusret Zorlutuna”. *Töre*, 5(1):44.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SANAT, DİL, ŞİİR VE EDEBÎ ŞAHSİYETLER ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

3.1. SANAT ve DİL

Sanatçı, şiirlerinde iyiyi, doğruyu ve güzeli ifade etmeye çalışır. Yeri geldiğinde çocuklara ve gençlere şiirlerinde öğütler verir. Bunu yaparken olumlu bir hava içinde konuşur.

Sanatta edepten yana olan Ayhan İnal, geleneksel şiire bağlıdır. Onun kendine has bir ifade tarzı vardır. Bu ifade tarzına sahip olabilmek için yıllarca uğraştığını dile getirir. Sanat için yaptıklarını yeterli bulmaz. O, sanatta anlamsızlığı kabul etmez. Sanatçıya göre anlamsızlık, “yeteneksizliğin takma adı”dır. Şiirin musiki, anlam ve şekilden oluştuğunu ifade eden İnal, şiirde asıl unsurun dil ve kelime olduğunu belirtir. Şiiri “eskimeyen yenilik” ve “geleceğin türküsü” olarak görür. Ona göre şiir, ruhun sonsuzluğa kanat açmasıdır. Halis şiiri nükte, tekerleme ve şarkıdan ayırmak gerektiğine inanır.¹¹⁵

Ayhan İnal’ın şiirlerine bakıldığında son derece yalın bir dil kullandığı görülür. Bağlı bulunduğu sanat topluluğunun, dil anlayışında etkisi vardır. Şiirlerini herkesin anlayabileceği açıklıkta yazmıştır. Şiir dilinin anlaşılması gerektiğine inanır.

3.2. ŞİİR ve ŞAİR

Geçmişten günümüze kadar şiirin birçok tanımı yapılmıştır. Tanımların ortak yönü olmakla birlikte bütün sanatçıların üzerinde görüş birliğine vardığı bir şiir tanımı mevcut değildir.

İnal, şiirin tanımının herkese göre değiştiğini ifade eder. Şiiri ahenkli olan, insanlara çok etki eden bir tür olarak tanımlamaya çalışır. Diğer türlerden bambaşka olduğunu dile getirir.

¹¹⁵ Ahmet Kabaklı. Ayhan İnal. *Türk Edebiyatı*. 278(4):361-362.

“Bence şiir, sihirli bir söz sanatıdır.”¹¹⁶ diyen İnal’ın “Şiir” başlıklı bir şiiri mevcuttur. Sanatçı, bu şiirinde şiir hakkındaki görüşlerine yer verir. Şiir yazma onun hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Ona göre şiir, “gizli güzelliklerin sönmeyen ışıltısı”, “içten akan bir ırmağın büyüğü çağıltısı”, “düşlerin ölümsüz sabahlara göz açması”, “sezişlerin özgün bir ahenkle ses oluşu”dur. Şiirin elinde sanki sihirli bir değnek vardır. Bu değneği karanlıklara değdirince ortalık birdenbire aydınlanır. Şiiri oluştururken yeni kelimeler ve özgün bir üslûp kullanan sanatçı, “yaratma” bakımından Tanrı’ya benzetilir. En kutsal gerçeklerin bitmeyen masalı olan şiir, gözyaşının huzurunu verir insanlara. Şiir, çoktan “sonsuzluğun türküsü”, “insanlığın şarkısı” olmuştur. Bulutların ezgisi, yıldızların öyküsü onda gizlidir. Duygular şiirle birlikte göleklerde gözelenip akar. Billurlaşan sözler de dize hâline gelip uygun yere yerleşir. Sanatçıya göre şiirde, en ürkek ceylanların ürperten bakışları vardır. İnal, şiirde “çığlıkların sükûtu”nu hisseder. Ona göre kalıcılığı “zamanların soluğu” olan şiirler yakalar.¹¹⁷

Gönül Destanı kitabının başında Ayhan İnal’ın yaptığı “şiir ve şair” tanımlamaları mevcuttur. Ona göre şiir, “Güzelliğin şuurla kucaklaşması/ Kelâmın zaman perdesini aşması.”dır. Şairi ise “Dildeki sihirli musikinin sırrına eren/ İfadenin mucizevî inceliklerini gören seçkin sanatçı.” olarak tanımlar.

3.3. EDEBÎ ŞAHSİYETLER

Ayhan İnal’ın çevresi çok geniştir. Şair arkadaşları, yazarlar, siyasetçiler, çeşitli akademisyenler onun etrafında yer almaktadırlar. Hâl böyle olunca çeşitli gazete ve dergilerde onlar adına yazılar yazmıştır. Aslında İnal’ın şiir kitaplarından biri olan *Dostlarım*’da da şairin bazı edebî şahsiyetler hakkındaki görüşlerine tanık oluruz. Bu görüşler düzyazının aksine şiir şeklinde oluşturulmuştur.

3.3.1. Orhan Şaik Gökyay

Şairin hayatında Orhan Şaik Gökyay’ın önemli bir yeri olmuştur. Ayhan İnal, Orhan Şaik adına çıkardığı kitabının giriş kısmında onunla ilgili geniş bilgiye yer vermiştir. Büyük şair için Ayhan İnal şunları söyler:

“Bazı insanlar vardır, ünleri-şanları, havalarıyla büyük adam oldukları sanılır. Bunların yanlarına yaklaştıkça, nasıl basit ve cüce varlıklar olduklarını anlarsınız. Bazıları da

¹¹⁶ Nail Tan. (2001). *50. Sanat Yılı’nda Ayhan İnal*. Yücel Ofset Matbaacılık, Ankara, s.9.

¹¹⁷ Ayhan İnal. (1992). *Gönül Destanı*. Veli Yayınları, İstanbul, s.93.

vardır ki, ister ünlü, ister ünsüz olsunlar, bunların yanlarına yaklaştıkça, nasıl büyük olduklarını anlar, her görüşmenizde yeniden yeniden hayran olursunuz.

İşte Orhan Şaik Gökyay, kendisine yaklaştıkça büyüklüğü açıkça görülen, gerçekten müstesna, çok yönlü bir örnek adamdı. Kendine özgü kişiliği, orijinal edebî çalışmaları, mensup olduğu millete, vatanına ve ana diline olan tutkusu, başarılı öğretmenliği, harikulade şiir okuyuşu, güçlü şairliği ve yeri geldikçe belirtmeye çalışacağımız diğer vasıf ve erdemleri ile ölümsüzler arasında yerini hakkıyla almış bir bilgidir. Orhan Hoca her şeyden önce, örnek alınacak bir ilim, karakter ve sevgi adamı idi. Yapmacıksız bir gönül eriydi. Bu yüzden çok sevilirdi. Dostlarına bağlı, vefakâr, kadir kıymet bilen bir insandı. Yürümeyi ve özellikle çocukları çok severdi. İstanbul dışında toplantılara katıldığında, misafir olduğu yerlerde öncelikle şoför, garson ve benzeri hizmetlilerin adlarını öğrenir ve onlarla samimi dostluklar kurardı. Toplantılarda, mecbur olmadığı zamanlar genelde salonun arkalarına doğru halkın arasında oturmaktan hoşlanırdı. Öyle ödüllere, resmi törenlere pek hoşlanmazdı.”¹¹⁸

Sanatçının söylediklerinden de anlaşılacağı üzere Orhan Şaik, halkın içinde var olmayı sevmiştir. Kendisini halktan ayrı düşünmemiştir. Çok yönlü bir kişiliğe sahip olmuştur. Hem şair, hem öğretmen hem de araştırmacıdır. Kendisinden sonrakileri etkileyecek ve kendisine hayran bırakacak bir kişiliğe sahiptir. Dostlarına değer verir, saygı duyar. Bu nedenle de etrafındakilerce çok sevilir ve sayılır.

3.3.2. Arif Nihat Asya

Ayhan İnal’ın “Bayrak Şairi” olan Arif Nihat’a karşı sonsuz bir sevgisi vardır. Bu sevgiyi İnal’ın şiirlerinde görebilmek mümkündür. Arif Nihat’ın ölümü birçok şairi üzdüğü gibi Ayhan İnal’ı da derinden etkilemiş ve onun adına bir ağıt yazmıştır. Şair, “Arif Nihat Asya’ya Ağıt” şiirinde onu “en mütevazı, en dolu, gökte Samanyolu, Selimiye’yi süsleyen mahya”¹¹⁹ olarak nitelendirmiştir.

3.3.3. Behçet Kemal Çağlar

Nail Tan, Ayhan İnal için yazdığı kitabında bir dönem Halkevlerinde Ayhan İnal’ın Behçet Kemal ile birlikte çalıştıklarını belirtir. Nail Tan’a göre Ayhan İnal’ın şiir okuma biçimi Behçet Kemal Çağlar’a benzer. Çağlar’ın vefatından sonra edebiyat çevresi Ayhan İnal’ı onun devamı gibi görmeye başlamıştır.¹²⁰ Behçet Kemal’in Ayhan İnal’daki şiir gücünü anlayıp onu her zaman desteklediğini

¹¹⁸ Ayhan İnal. (2002). *Orhan Şaik Gökyay*. Hikmet Neşriyat, İstanbul, s.11-12.

¹¹⁹ Ayhan İnal. (1992). *Gönül Destanı*. Veli Yayınları, İstanbul, s.45.

¹²⁰ Nail Tan. (2001). *50. Sanat Yılı’nda Ayhan İnal*. Yücel Ofset Matbaacılık, Ankara, s.9.

vurgulamıştır. O, genç şairler için çok çaba göstermiştir. Onun şairlerle ilgilenmesi konusunda Gültekin Sâmanoğlu Mehmet Çınarlı'ya yazdığı mektupta şunları söyler:

“Genç şairlerin elinden tuttu. Daha açık bir itirafta bulunayım mı? O, bizim şimdiki yaşımızda iken bizim (20-21 yıl önceki yaşımızı düşün) bir araya gelmemize gayret sarf etti. Bizi dinledi, teşvik etti. Şimdi ben onun bize yaptığını, gençlere yapamıyorum.”¹²¹

Yazılan mektuptan anlaşılacağı üzere Çağlar, birçok genç şairin elinden tutup onlara yol göstermiştir. Ayhan İnal, bu şairlerden birisidir.

3.3.4. Necip Fazıl Kısakürek

Şair, Necip Fazıl Kısakürek'e olan hayranlığını her defasında dile getirmiştir. Beğendiği sanatçılardan en önemlisi olarak Necip Fazıl'ı görür. Çünkü o, ifade kuvveti, derinliği, çarpıcılığı, düşündürücülüğü, dile hâkimiyeti, etkileyici gücü ve renkli şahsiyeti ile XX. Yüzyıl Türk şiirine damgasını vurur. İnal, onu “doruk noktası” olarak görür. Eserlerinin her biri önemli bir yere sahiptir. Ayhan İnal'ın gözünde diğer türdeki eserleri ve şiirlerinin pek çoğu bile bir kenara bırakılsa yine de ölümsüzlüğe ulaşan bir sanatçıdır. “Kaldırımlar”, “Çile”, “Sakarya Türküsü” sanatçının kalıcılığa ulaşması için yeterli olan şiirlerdir. Sanatçı, *Esselâm* adlı şiir kitabını “sanat harikası” diye nitelendirir. İnce, imanlı ve keskin zekâ Necip Fazıl'da birleşmiş ve onun şiir gücünü oluşturmuştur. Bu kitapta aynı zamanda hece ölçüsünün bütün güzelliklerinin görüldüğünü söyler. Sanatçılar, başkalarına benzemek istemezler. Ayhan İnal'ın isteği, kendine ait “renk ve desenler”le, kendine ait bir “ses”le Necip Fazıl Kısakürek çapında ve derinliğinde şiirler vermektir. Onun için bu arzu, değişmez bir istek olmuştur.¹²² Necip Fazıl'ın ifade tarzı sanatçıyı derinden etkilemiştir. Onun hece ölçüsünü bütün incelikleriyle kullanması İnal'ı, ona hayran bırakan diğer özelliğidir.

3.3.5. Halide Nusret Zorlutuna

Ayhan İnal, Halide Nusret Zorlutuna'yı örnek bir vatansever, müşfik bir anne-öğretmen olarak görür. Çok hassas ve güçlü bir şair olduğunu belirtir. O, kendini topluma, özellikle çocuk ve kadınlara yararlı olmaya adanmıştır. İnal, sanatçının yazdığı “Keten Helvacı” şiirini çok beğendiğini dile getirir. Bu şiirde

¹²¹ Mehmet Çınarlı. (1992). Mektuplar XII. *Türk Dili*, 488:135.

¹²² Nail Tan. (2001). *50. Sanat Yılı'nda Ayhan İnal*. Yücel Ofset Matbaacılık, Ankara, s.16.

sanatçının ifadelerinin çok güçlü olduğunu söyler. Ona göre toplumcu geçinen hiç kimse bu şiiri, onun kadar içten yazamaz.¹²³

İnal, ondaki üstün meziyetlerden övgüyle bahseder. Halide Nusret anaç bir yapıya sahiptir. Bu nedenle etrafındaki kişilere sanki onların anneleriymiş gibi davranır. *Ellerim Bomboş* şiir kitabını “Ayhan evladıma, hayır dualarımla”¹²⁴ şeklinde imzalayarak vermiştir. Halide Nusret şiirlerinde kadınlara ve çocuklara sıkça yer verir.

3.4. ETKİLENDİĞİ YABANCI ŞAİR ve YAZARLAR¹²⁵

Nail Tan, Ayhan İnal’a beğendiği yabancı şairlerin kim olduğuna dair bir soru yöneltir, İnal ise bu soruya ayrıntılı bir şekilde yanıt verir. En çok Fransız romantiklerinin kendisini etkilediğini söyleyen sanatçı, XX. yüzyılın en büyük romantik şairi olarak Alfred de Musset [1810-1857]’i görür. Musset’in bu ekolü izahı sırasında ileri sürdüğü fikirler onu çok etkilemiştir. O, bir aşk ve gençlik şairi olduğu için sanatçının ilgisini çekmiştir. Onun *Bir Zamane Çocuğunun İtirafı* adlı romanı George Sand’la geçirdiği macerayı anlatır. Bu romanla ilgili olarak bir eleştirmenin “*Bir Zamane Çocuğunun İtirafı*, bütün dünyanın itiraflarıdır.” dediğini ifade eder.

Victor Hugo [1802-1885]’dan etkilenme sebebi, onun nesir ve şiirlerinde yer alan derin ve samimi duygudur. Bu duygu insan sevgisidir. *Ruy Blas*, *Hernani*’de halkın söz konusu edildiğini söyleyen sanatçı, *Sefiller*’in ise bütün milletleri ilgilendirdiğini belirtir.

Romantizmin bir diğer büyüğünü Alfonse de Lamartine [1790-1869] olarak nitelendirir. Onun *Şairane Tefekkürler* adlı şiir kitabını parça parça okuyan İnal’ı, kitaptaki felsefe yüklü şiirler etkilemiştir.

“Bu şiirler, tabiatın hararetli temâşasından, insanın talihi karşısında ciddi ve kederli düşüncelerden, dinî özlemlerden, hüzünden ve ölümün sona erdirdiği büyük aşkına dair saygılı ve saygılı olduğu nispette etkili itiraflardan oluşmuştur. Lamartine aşkın, tabiatın ve Allah’ın şairi kalıyor.”

Hafızalarda yaşayan “Göl” şiirinin güzel bir şekilde başladığını belirtir.

“Ebedî gecesinde bu dönüşsüz seferin
Hep başka sahillere doğru sürüklenen biz
Zaman adlı denizde bir gün, bir lâhza için

¹²³ Ayhan İnal. (2012). Halide Nusret Zorlutuna. *Töre*, 44(1):44.

¹²⁴ Ayhan İnal. (2012). Halide Nusret Zorlutuna. *Töre*, 44(1):44.

¹²⁵ Bu kısım ile ilgili bilgiler “50. Sanat Yılı”nda Ayhan İnal kitabından alınmıştır.

Demirleyemez miyiz?”

Ayrıca sanatçının *Raphael ve Graziella* romanlarını gerek tabiata aşırı hayranlık gerekse tasvir kudreti bakımlarından heyecan verici bulur.

Öte yandan Lamartine, Türklere çok yakınlık göstermiş ve *Histoire de La Turquie* (“Türkiye Tarihi”) adlı eseriyle bu yakınlığı perçinlemiştir. (Bak.: Türkiye Tarihi, Tercüman 1001 Eser Dizisi, 7 Cilt). Bu eserde Lamartine’in önemli tespitleri olduğunu bildirir. Yazar, bu eserin ön sözünde, Rusya’nın Türkiye ve Avrupa için nasıl bir belâ olacağını sezmiş, bu sezgilerini de açıkça ifade etmiştir. Ayrıca Rusya’nın yayılmasına set çekecek yegâne milletin Türk milleti olacağını belirtmiştir. Lamartine’in Türkiye’de Türk dostu olarak tanınmasının sebebinin buna bağlar.

İngiliz romantiklerinden William Wordsworth [1770-1850]’ nun, şiirlerini ülkücü ve ahlâkî olmasından dolayı sevmiştir.

Realistlerden Honore de Balzac [1799-1850] da fikir yönünden onu etkilemiştir. *İnsanlık Komedyası*’nda hayatı bütün yönleriyle aksettirmek istemesi ve bunda da başarı kazanması, Ayhan İnal’a göre etkisini bütün dünyaya yaymıştır. Gözlem gücü kuvvetli olan bu romancının, özellikle karakterlerin tasvirine önem vermesiyle insanı âdeta büyülediğini söyler. *Goriot Pere*’ i bunun bir misali olarak gösterir.

Gustave Flaubert [1821-1880]’i kuvvetli bir üslupçu olması bakımından ilgi çekici bulur. Bir kuyumcu titizliği ile çalışan bu romancı *Madame Bovary* ile dünya edebiyat tarihine geçmiştir. Ancak romancı yasak aşkı çarpıcı bir şekilde işlemekten çekinmediği için roman yayımlandığı zaman mahkemeye düşmüştür. Çünkü zamanın değer yargılarına ters düşmüş, her kesim tarafından tenkide uğramıştır.

Charles Baudelaire [1821-1867]’i modern şiirin öncüsü olduğu için okuyan İnal, onun “sapıklık derecesine varan” tutkularının kendisini ilgilendirmesini belirtir.

Ayhan İnal’a göre Paul Verlaine [1844-1896], şiirlerinde musikiye ve ibhâma (kapalılık) önem vermiş, ayrıca romantiklerin lirizmine yepyeni bir tat getirmiştir. Ancak Verlaine’in Rimbaud’la yaşadığı hayatı “tiksindirici” bulur.

Arthur Rimbaud [1854-1891]’nun hâlis şiire ulaşabildiği söylenir. Onun şiir görüşünü bir kez daha ifade eden İnal, bu görüşten yola çıkarak bazı yorumlarda bulunur.

“Ennius’ten Theroldus’e, Theroldus’tan Casimir Delavigne’e kadar şiir nâmına bir şey yoktur. Bütün yazılanlar hep nesirdir, bir sürü budala nesrin şöhretini sağlayan birtakım

hezeyan... Ben şairin ermiş bir insan olması gerektiğini, kendisini ermiş yapmasını söylüyorum. Şair kendini nasıl ermiş yapar diyeceksiniz. Bütün duygularını, ihtiraslarını şursuz bir şekilde başıboş bırakmak ve bu hali uzun müddet devam ettirmek suretiyle...”

İnal'a göre Rimbaud, şairi “ermiş kişi”, mısraları da “sayıklama” olarak kabul eder. Ayrıca “Şiirlerde kelimeler yepyeni biçimlerde birleşir, bir fosfor ışığı içinde yıkanır.” sözünün de ona ait olduğunu belirtir. René Laloux bir yazısında “Mallarmé'den başka, hemen hemen bütün sembolistlerin tesiri bugün kaybolmuştur; hâlbuki ermiş ve dâhi şair Rimbaud'un tesiri hâlâ devam etmektedir. Onun şiiri daha nerelere, nice maceralara sürükleyeceği tahmin edilemez.” demiştir.

Sanatçı, Stéphane Mallarmé [1842-1898]'in şiire yeni bir anlam getirdiğini, Sembolizmde öz şiirin yöntemlerini gözler önüne serdiğini belirtir. Bu nedenle onun şiirleri üzerinde durmak gerektiğini söyler. Mazbut bir hayat sürdüğünü dile getirir.

Neo-klasisizm ile ilgilenen Ayhan İnal, bunun nedenini kendi sanat döneminde tekrar hece veznine ağırlık vermesine bağlar. Bir neoklasik olan Francis Jammes [1868-1938]'in bu konuda söylediği “Tanrı'ya hitap ederken serbest nazmın beni Tanrı'ya karşı saygısızlığa götürdüğünü hissediyordum. Bundan ötürü klâsik mısraa dönüyor ve şiiri vezinli ve kafiyeli birer dua halinde kulaklara dolduruyorum.”¹²⁶ sözünü kendine dayanak olarak alır.

Ayhan İnal; Victor Hugo, Musset, Lamartine, Wordsworth, Balzac, Flaubert, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé gibi sanatçılardan etkilenmiştir. Kimi sanatçılar onu fikir bakımından etkilemiştir. Kimileri de kullandığı derin ve duygu yüklü cümlelerle sanatçıyı kendine hayran bırakmıştır.

¹²⁶ Nail Tan. (2001). 50. *Sanat Yılında Ayhan İnal*. Yücel Ofset Matbaacılık, Ankara, s.12- 15.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ

4.1 MUHTEVA

Ayhan İnal'ın şiirlerinde geniş bir muhteva yelpazesinin var olduğu görülür. Çevresine karşı duyarlı bir şair olan İnal'ın şiirlerinde birçok duygu yer alır. Sevgi, aşk, tarih bilinci, vatan ve millet sevgisi, bayrak aşkı, dostluk, hüznün şiirlerinde yoğun olarak kullandığı konulardan bazılarıdır.

4.1.1. Bireysel Konular

Bireysel konuların İnal'ın şiirlerinde var olduğu görülmektedir. Sevgi, aşk, yalnızlık, ölüm, hüznün, dostluk gibi konular onun şiirlerinde bolca bulunur. Sanatçı, yazdığı bu bireysel konuları kendi süzgecinden geçirerek dile getirir.

4.1.1.1. Sevgi

İnal'ın şiirlerinde sevgi, duyguların en temizidir. Sevmeyen bir şeyi yapmak ya da başkasına yaptırmak çok zordur. Bu nedenle önce sevgi gerekmektedir. Bütün bunlardan dolayı şair, sevginin üzerinde önemle durmaktadır. Sanatçının işlediği sevgi kimi zaman karşı cinse duyulur kimi zaman da yüce yaratıcıya duyulur. Bunların yanı sıra çocuk, dost, insan, tabiat, vatan, millet, bayrak sevgisini de işlemeyi ihmal etmez. Fakat şiirlerinde çoğunlukla karşı cinse duyduğu sevgiyi yansıtır.

Sanatçı, sevdiği kişi için her şeyi yapmaya hazırdır. Sevgilinin ayağının altında kalmayı bile göze alır. Sevdiğine, sevgisini anlatma çabası içindedir.

“Seni nasıl sevdiğimi
Bilir misin?
Ecesi yapsam seni dünya evinin
Gelir misin?”

Ayağının altına atsalar beni
 Sarmaşıklarına bahçıvan tutsalar beni
 Getirip bir pula satsalar beni
 Alır mısın?"

("Test", *Yasak Sevgi*, s.45)

Sevgili, şairin aklından hiç çıkmamaktadır, şair hangi yöne baksa etrafında sevgiliye ait bir şeyler görmektedir. Çevrenin bütün ışıkları sönmekte, kendisi ne yana baksa sevgilinin parıldayan gözleriyle karşılaşmakta, bahçelerin bütün çiçeklerinin solduğu bu ortamda, en güzel düşlerini bir çılgılık yırtmakta, aklına sevgili gelmektedir ("Daima Aklımdasın", *Yasak Sevgi*, s.48).

Şair, sevgilisinden ayrılrsa bile ona olan sevgisi eksilmemiştir. Sevgiliden başka hiçbir şeyi gözü görmez.

"Madem ki yolum sonsuz
 Ve madem ki ayrıldık;
 Ne seni isterim artık
 Ne senden başka bir şey."

("Son Arzu", *Yasak Sevgi*, s.58)

Sevgilinin şairin yanında olması her şeyden önemlidir. Eğer sevgili onun yanındaysa ateşlerde yanmak, sularda boğulmak, aç ve susuz kalmak hiç önemli değildir. Çünkü o, bütün bu acılara sevgisi sayesinde katlanabilmektedir.

"Açlık-susuzluk vız gelir bana
 Ellerimi ayaklarımı doğrasalar
 Ateşlerde yakıp, sularda boğsalar
 Ölmem.
 Ama sensiz katlanamam bu rezil hayata
 Yanımda değilsen kahrolurum."

("Hayatım", *Yasak Sevgi*, s.60)

Ayhan İnal, insanlara da büyük bir sevgi duymaktadır. Onlarla derdini, sevincini paylaşmaktadır. Sanatçının gönlü o kadar yücedir ki iyi ya da kötü ayrımı yapmadan bütün insanları kucaklar. Kötülüklerden arınarak insanları sevmenin gerekliliğini dile getirir. Şairin bütün insanları sevmesi Yunus Emre'nin "Yaradılmışı severiz Yaradandan ötürü" mısralarını akla getirir.

"Selam hepinize mutlu aydınlıklardan
 Dardimi, sevincimi can-evinde duyanlar
 Sizlersiniz beni yaşatan
 İster ak olun, ister kara
 Hepinizi sevdim sizin insanlar

Alın her şeyimi sizin olsun
 Ey en küçük başarımdan eziklik duyanlar
 Yeter ki arının bu kötülüklerden
 İnsanları sevmeyi öğrenin biraz.”

(“Sevdim Sizi İnsanlar”, *Yasak Sevgi*, s.65)

Dost kavramı Ayhan İnal için pek önemlidir. Ona göre vefa, sevgi ve kardeşlik dostlukta gizlidir. Dostlarını baş tacı yapmıştır. Dostları için canını bile fedâ etmekten çekinmeyen sanatçının gönlü, insan sevgisiyle doludur. Bütün arkadaşlarıyla arasında gönül bağı vardır.

“Sizlersiniz benim başımın tâcı
 Yaralı gönlümün gerçek ilâcı.
 Sizlere kavuşmak nasıl güzelse,
 Bir bir yitirmek de o kadar acı.”

(“Dostlarım”, *Dostlarım*, s.8)

“Dost dost diye hâlden hâle geçeriz
 Yunus olur dilden dile geçeriz.
 İnsan sevgisiyle dolu gönlümüz;
 Dost uğruna candan bile geçeriz.”

(“Dost Uğruna”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.229)

Onun sevgilisine duyduğu sevgi, dünyaya değerdir. Temiz kalbini sevgiliye açan şair, sevgilisi için her türlü cefaya razıdır. Ne olursa olsun hep sevgiliden yana olan şair, yasaları onun için bozmaya hazırdır. Bu sevgi o kadar büyük bir hâl almıştır ki artık mezar taşı bile sevgiliye doğrudur.

“Sevgin dünyaya değer
 Nasıl sevmişim meğer.
 Bin canım olsa eğer
 Dizerim senden yana.”

(“Senden Yana”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.60)

Deli gibi seven şairi anlamayan sevgili, onu hüznünlere boğmaktadır. Bu nedenle o, çaresizlik içindedir. Ne yapacağını, hangi yöne gideceğini bilemez. Çevresindekilerden -en çok da sevgiliden- yardım beklemektedir.

“Gerçektir diye ikide bir
 Çaresizliğimi çarpıp durmayın suratıma.
 O saçlar, o bakışlar
 Güvercinlerden güzel elleriniz
 Gerçek değil mi sanki?
 Ve taparcasına sevdiğim
 En acısı değil mi gerçeğin?”

Yanardağlar tutulmuş olsaydı çağlayanlara
 Ancak böyle sevebilirdi.
 Anlayın artık, ötesi yok diyorum size!
 Bilsenize, gelsenize, görsenize!”

(“Bütün Yollar Sana Çıkar”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.63-64)

Sevgisini gönlünde derinden derine yaşayan sanatçı, nasıl bir sevgi anlayışına sahip olduğunu şiirinde dile getirir. O, birini sevdiği zaman o kişinin uğruna canını bile vermeye hazırdır. Bir yandan sevginin ezikliğini yaşayan şair, bir yandan da gururunu yaşar. Eziklik yaşar çünkü sevgisine karşılık bulamamaktan korkar. Sevginin gururunu yaşar çünkü sevgilisi onun için tektir, her şeyden önemlidir.

“Biliyorum;
 Sevmeye, sevmeye hakkım yok benim
 En sevdiğim sigarayı bile attım dudaklarımdan,
 Duygusuz bir taşım, mermerim ben.
 Oysa sevdim mi tanrıca severim
 Her şeyimle, delice severim ben.

Çiçeklerin solmazı sende
 Dileklerin olmazı bendedir.
 Seni sevmenin ezikliği
 Ve gururu yetişir bana.”

(“Yasak Sevgi”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.73-74)

Yıllar, sevgisini anlatmaya yetmez. Çünkü şairin sevgisi “çağ dolusu”dur. Sevgisini ancak bu ifadeyle anlatmaya çalışan sanatçı, sevgilisinin özelliklerini de saymayı ihmal etmez.

“Çağ dolusu sevdim seni
 Yıllar ne ki?
 Kanat kanat geldim sana
 Yollar ne ki?
 Kollarıma atılsan da,
 Kaçsan da bir
 Her zerremle sardım seni
 Kollar ne ki?

(“Çağ Dolusu”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.79)

Allah sevgisini içinde yaşayan Ayhan İnal, O'nun huzurunda bu sevgisini dile getirir. Allah yeri ve göğü yaratmıştır. O, bize kendimizden bile daha yakındır. Dünya, Allah'ın sevgisiyle dönmektedir.

“Huzurunda duranlarız
Yeri-göğü Yaradan'ın.

Himmetini görenleriz
Yeri-göğü Yaradan'ın.”

(“Allah Sevgisi”, *Gönül Destanı*, s.7)

Vatanına, milletine ve de bayrağına büyük bir sevgiyle bağlı olan İnal'ın şiirlerinde bu duygular sıkça karşımıza çıkmaktadır. “Türkmen Kızı” şiirinde o, milletini bir Türkmen Kızı'na benzetmiştir. Türkmen Kızı'na ait olarak sıraladığı özellikler aslında vatanına ve milletine duyduğu sevginin eseridir.

“Başörtüsü kırmızılıım-beyazlım
Ben de sana vurulmuşum a nazlım

Milletimi bir tek dilber sanmışım
Her sözümde yalnız O'nu anmışım
“Türkmen” diye ben Türklüğe yanmışım”

(“Türkmen Kızı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.56)

“Ellinci Yıl Türküsü” şiirinin başında sanatçı, vazgeçilmez üç varlığını “ulus, yurt ve cumhuriyet” olarak açıklamaktadır. Bu şiirinde yurt sevgisini anlatmaktadır. Sanatçının içinde, yurdunun ölümsüz bir heykeli bulunmaktadır. Yurdun heykelini içine işleyen Ayhan İnal, bu heykeli yaparken hiç de zorlanmamıştır. Çünkü kullandığı malzemeler yurdun sayısız güzelliklerinden alınmıştır. Yurt, bu özelliklerini ona cömertçe sunar. Şair, heykelin gözlerini, iki kor parçasından oluşturur, başına Kırşehir taşlarından taç yapar, alnına Ağrı yamaçlarından buz iletir. İnal için yurdun tek bir köşesi önemli değildir. Onun içindeki sevgi bütün bir yurdu kucaklamaktadır. Zonguldak, Kırşehir, Ağrı, Erciyes, Erzurum, Bursa, Bolu, Ankara, Kütahya, Isparta, Edirne, Kars, Afyon, Samsun ve İstanbul bu şiirde belli başlı özellikleriyle birlikte yer alır. Zonguldak'ın maden ocakları, Erciyes'in bulutları, Ağrı'nın yamaçları, Ürgüp bağları, Silifke oyunları, Ege'nin mavisi, Karadeniz'in yeşili, Bursa'nın ipeği, Bolu'nun çamları sayısız güzellikte olan yurda ayrı bir hava vermektedir. O, böyle bir vatana sahip olduğu için çok mutludur. Nereye giderse gitsin bu sevgi onun peşini bırakmayacaktır. Dönüp dolaşık kendini yine yurdunda bulacağını bilmektedir.

“Sen ey beni yaşatan sınırsız güç!
 Ey düşlerimin gelini!
 Gel, bir de benim gözümle gör
 İçime diktiğim ölümsüz heykelini:

Ak mermerden heykeline başladım
 İki kor parçasından işledim gözlerini
 Zonguldak’ın maden ocaklarından çıkardım
 Alın terini.”

(“Ellinci Yıl Türküsü”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.83)

Cumhuriyet, 75 yaşına geldiğinde cumhuriyetle ilgili şiirler, marşlar yazılmıştır. İlan edildiğinden beri ülkede ne gibi değişiklikler olduğu bu şiirlerde bütün açıklığıyla dile getirilmiştir. Artık medeniyet yarışında Türkler de vardır. Bundan sonra bir şimşek kadar hızlı hareket etmek gerekir. Türkiye dünya var oldukça ayakta kalmaya devam edecektir. Bunun için Atatürk’ün mezarının başında yemin edilmiştir. Onun ölümsüz eseri olan cumhuriyet sonsuza kadar yaşayacaktır. Bu şiir, sanatçının kitaplarında yer almadığı için aşağıda şiirin tamamına yer veriyoruz.

“ Atatürk’ün büyük, en görkemli eseri
 Güçlenerek yaşıyor, yetmiş beş yıldan beri

Mucizeler yarattık Kurtuluş Savaşında
 Ne mutlu Cumhuriyet tam yetmiş beş yaşında.

Uyarlık yarışında şimşekten hız alırız
 Burçlarda albayrağa gökten yıldız alırız.

Ay-yıldızlı Bayrağın şavkı vurur çağlara
 Bugünlere ulaştık zincirler kıra-kıra

Cumhuriyet erdemdir, çağdaşlık, aydınlıktır
 Uyarlıkla sağlanan evrensel saygınlıktır.

Uyarlık yarışında şimşekten hız alırız
 Burçlarda albayrağa gökten yıldız alırız.

İnsanlık âleminin çınarıdır Atatürk
 Aydınlık yarınların mimarıdır Atatürk!

Büyük Millet Meclisi; milletin iradesi,
Yenilmez Türk Ordusu; barışın güvencesi.

Uygarlık yarışında şimşekten hız alırız
Burçlarda albayrağa gökten yıldız alırız.

Tarihte Türk Devleti “ebed müddet” yıkılmaz
Cihan yıkılmadıkça, Cumhuriyet yıkılmaz!

İşte and içiyoruz başında Anıtkabrin:
Atam sonsuza kadar yaşayacak eserin!

Uygarlık yarışında şimşekten hız alırız
Burçlarda albayrağa gökten yıldız alırız.”⁷⁰

Şairin içindeki Türklük sevgisi yanardağlarla kıyaslanabilecek kadar büyüktür. İçi bu sevgiyle yanan sanatçının yanında yanardağların pek fazla önemi yoktur. Çünkü onlar bile şair kadar yanmamışlardır.

“Sizler susun yanardağlar
Kim yanmıştır benim kadar
Türklük dense şu gönlümün
Alevleri arşa çıkar.”

(“Dörtlük”, *Gece Yarısı*, s.56)

İnal, çocuklara karşı ayrı bir sevgi beslemektedir. Çocuklar için yazdığı şiirlerinde bu sevgi açıkça hissedilmektedir. Çocukları “Dünyamızın Çiçeği” olarak nitelendiren şair, aynı zamanda onlara “vatanı emanet edeceğimiz kişiler” gözüyle bakmaktadır. Vatan, çocuklar sayesinde ayakta kalacaktır. Bu bilinçle yetişen çocuklar, vatanlarını koruyup sevecektir. Onlar da aynı bilinçle yetişen başka çocuklara vatanı emanet edeceklerdir.

“Dünyamızın çiçeği
Cihanın gözbebeği
Vatanın geleceği

Evrenin odağısın
Gönüllerin bağısın
Sevginin kaynağısın”

⁷⁰ Ahmet Özdemir. (1999). *Cumhuriyetimiz Şiirimiz*. Hoca Ahmet Yesevî Yayınları, İstanbul, s.199-200.

(“Dünyamızın Çiçeği”, *Gönül Destanı*, s.68)

Çocukları dünyadaki varlıkların en güzeli olarak tanımlayan sanatçıya göre onlar; sevgi, dostluk ve barışın simgesidirler. Geleceği aydınlatan çocuklar, aynı zamanda kardeşliği yaşatırlar. Çünkü çocuklar sevgi doludur. Sevildikçe daha da gelişirler.

“Güldükçe güzelleşen
Sevgi dolu çocuklar.
Sevildikçe gelişen
Vatan gülü çocuklar.”

(“Vatan Gülü Çocuklar”, *Gönül Destanı*, s.69)

Ayhan İnal şiirlerinde sevgiye çok fazla yer verir. Onun bahsettiği sevgi, çoğunlukla sevgiliye duyduğu hislerdir. Bunun yanında dost ve arkadaş sevgisi, aile sevgisi, çocuk sevgisi şiirlerinde bulunan ana temalardır.

4.1.1.2. Aşk

Aşk, herkesin gölgesinde en az bir defa oturduğu yüce bir ağaçtır. İnsanlar hayatları boyunca bu ağacın altına gelip otururlar ve derinlemesine duyguları burada yaşarlar. Âşık olan kişinin gözü başka hiçbir şey görmez. Tek istediği şey aşkına kavuşabilmektir. Bu uğurda ne gerekiyorsa yapmaya hazırdır. Canını bile vermekten çekinmez. Âşık, başkalarının bakıp da göremediği bir gözle bakar sevdiğine. Âşık olduğu andan itibaren başkalarının dedikleri şeyleri dinlemez bile. Çünkü aklını ve mantığını kullanamaz olmuştur. Belki de bu işin mantıksız olduğunu bilir ama buna karşı koymaz. Artık âşığın gözü kör olmuştur bir kere. Ayhan İnal’ın şiirlerine bakıldığı zaman aşkın geniş bir yer kapladığını görmekteyiz. Şair, delicesine ve tutkulu bir şekilde âşık olur. Bu duygudan yeri geldiğinde büyük acılar çekse de yaşadığı aşktan pişman olmaz.

Şair, yaratılışının sebebini çözmüştür. Ona göre yaratılışının sebebi sevgiliyi arayıp bulmaktır. Sanatçının gözleri sevgiliyi görür, yüreği ise sadece sevgiliyi sever.

“Şimdi anlıyorum bütün gerçeği:
Sen, ben ve bu evren
Niçin yaratılmış?

Bu gözler seni görmek
Ve bu yürek
Yalnız seni sevmek için yaratılmış.”

(“Sebepsiz Değil”, *Yasak Sevgi*, s.14)

Sevgili, şaire onu sevdiğini söyler. Bu durum sanatçıyı kendinden geçirir, onun yüreği, bu söze dayanamaz. Çünkü o, sürekli bu arzuya yanıp tutuşmaktadır. Bunun gerçekleşmesi ise onu fazlasıyla heyecanlandırır. Sevgiliden ellerini bırakmamasını temenni eder. Şair için sevgili o kadar çok önemlidir ki evrende sadece onu görür. Bu nedenle bütün evreni “sevgili ve ötekiler” olarak ikiye ayırma cesaretini gösterir.

“Bu büyük tutkuya dayanmaz yüreğim
Ellerimi bırakma
Beni sevdiğini söyleme ne olur
Ve bana böyle bakma
Sevinçten ölebilirm.”

(“Ellerimi Bırakma”, *Yasak Sevgi*, s.21)

Şair, âşık olduğunu herkese duyurmaktadır. Sevgiliye âşık olmakla kalmayıp aynı zamanda onun hayranı ve kölesi olmuştur. Bu köle, sevgili ne derse yapmaya hazırdır. Bir yandan sevgilinin hasretiyle yanan şair, bu durumdan şikâyetçi değildir. Çünkü onun uğruna ölmeye hazırdır.

“Âşıkım, hayranım, kölenim
Dayanılmaz hasretinle ölenim.
Ey nur yüzlüm, ey gözleri gülenim!
Verdiğin hazları sayamam sana.

(“Uğruna Ölürem”, *Gönül Destanı*, s.79)

Âşık olan kişinin hâl ve hareketleri değişir. Sevgiliyi görünce heyecan duyar, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başlar. “Yangın” şiirinde sanatçının “vücudumun başşehri” dediği yer, kalbidir. Âşığın kalbinde bu yangın çoktan başlamıştır. Kalpteki yangın, dışarıdaki yangınlara benzemez. Üzerine su dökmek kâfi gelmez. Başlayan yangını söndürecek olan tek kişi vardır, o da sevgilidir. Sevgilinin hareketleri âşığın kalbindeki yangını artırır ya da azaltır.

“Her seçimde bil ki senden yanayım
Sanma sakın bu dünyada dengin var.
İster söndür, ister bırak yanayım;
Vücudumun başşehrinde yangın var.”

(“Yangın”, *Gönül Destanı*, s.84)

Aşk yaşamaktan mutluluk duyan İnal için aşkın çilesini tatmak bir o kadar zordur. Sevdiğinden beklediği yakınlığı göremeyen sanatçı, çile çekmeye başlar. Aşkın çilesini çekmek her şeyden zordur. Bu çileyle yavaş yavaş erimeye başlar, ne yapacağını bilemez hâle gelir. Sevgilinin hangi yönden gelip hangi yöne gittiği belli

değildir. O, ne yaparsa yapsın âşık, bu aşktan vazgeçmez. Şair, sevgiliye onun uğruna çektiği sıkıntıları hatırlatır, bu çileyi bitirmesi konusunda yalvarır.

“Aşkın çilesini çekmeye geldim
Bildiğin her yolu dene sevdiğim.
Yalnız seni sevdim, sana yöneldim
Ne yapsan vazgeçmem gene sevdiğim.

Akdağlı gurbette barınmaz oldu
Aşkın çilesinden arınmaz oldu
Gayrı hayalin de görünmez oldu
Eriyorum günden güne sevdiğim.”

(“Sınav”, *Gönül Destanı*, s.89)

Sevgili eğer aşka inanmıyorsa bu inançsız gözlerle âşığa bakmamalıdır. Çünkü âşık, içindeki bu ümitte yaşar. Sevgilinin ona inançsızca bakması âşığı daha fazla yaralar. Şair, yıllar boyunca aşkını aramaktadır. Bu arayış, sevgiliyi bulmasıyla son bulur. “Sen Misin?” şiirinde sevgiliyi bulduğuna inanamaz. Sevgiliye sorular soran Ayhan İnal, sorduğu soruların cevabını bilir. Fakat bu cevapları sevgilinin ağzından duymak ister.

“Madem ki sen aşka inanmıyorsun;
Bu gözlerle böyle bakma n’olursun.

Dostluğunu bir mukaddes sır gibi
Can-evimde sakladığım, sen misin?
Burcu burcu bir benzersiz baharın
Gülü diye kokladığım, sen misin?”

(“Sen Misin?”, *Gece Yarısı*, s.12)

Bir önceki şiirde arayış içinde olup sevgilisini arayan İnal, artık onu bulmuştur. Sevgilisini bulduğunu “Bu Sensin” şiirinden anlamaktayız. Meleklerden bile güzel, ömre bedel olan sevgili bulunmuştur. Fakat şair, onda bir şüphe hisseder. Sevgilisinin onu sevip sevmediğinden tam olarak emin değildir. Sevgili, kendisi için ölüp biten, aşkından deliye dönmüş âşığa “lâ” yani “hayır” demektedir. Bu ise âşık için yıkıcı bir darbedir.

“Candan, zarif, büyüdü,
Emin, vakur, ölçülü.
Meleklerden güzelsin,
İnan ömre bedelsin.
Lâkin nedir bu şüphem?
Eşsiz bir Leylâ’sın ki,

Mecnuna da “lâ” diyen.”

(“Bu Sensin”, *Gece Yarısı*, s.14)

Ayhan İnal’a göre aşk, ölüm ve ıstırapla iç içedir. Birine âşık olmak, onun için ölmek ve sürekli acı içinde kıvrılmak demektir. “Aşkımız” şiirinin başında “Ölüm ve ıstıraptan korksaydım, seni sevemezdim.” diyerek ölmeye ve ıstırap çekmeye en baştan hazırlıklı olduğunu belirtir. Aşk için varını yoğunu ortaya koyan sanatçı, sevgilinin kendisinden kaçmasını kendince yorumlamaktadır. Âşıktan kaçan sevgili, aslında yine âşığa koşmaktadır.

“Geceler gündüzün peşinde

Ben senin.

Ölüm-dirim yarışında

Gözlerimle gözlerin.

Sebebine aşığım, bu çılgın yarışın;

Aslında bana koşmaktır

Benden kaçışın.”

(“Aşkımız I”, *Gece Yarısı*, s.34)

Aşkın bitmeyeceğini üstüne basa basa vurgulayan Ayhan İnal, sevgilinin olmadığı bir hayatı göze alamaz. Onsuz yaşamak ölmek demektir çünkü.

“Canevime çevir gözlerini

Gör ki hasret nice eder,

Neymiş seni sevmek

Her şey bitse de bil ki

Aşkımız ölmeyecek.”

(“Aşkımız II”, *Gece Yarısı*, s.37)

Şair, sabırsızlık içindedir. Çünkü sevgilisi bir yandan onu çağırır, bir yandan da ona sabretmesini söyler. Bu durumda iki arada kalır. O, sevgilinin derdini yüklenir, kanını canını onun uğruna verebilir.

“Kan mı gerek, can mı gerek?

Gönlüne heyecan mı gerek?

Emret.”

(“Sabır”, *Gece Yarısı*, s.39)

Onun aşkı öylesine yücedir ki Mecnun’un Leylâ için çektiği sıkıntılar onun gözünde bir hiçtir. Kendi aşkını Mecnun ile karşılaştırır ve yaşadığı aşkın yüceliğine bir kez daha şahit olur. Mecnun’un çektiği sıkıntılar, çileler, dertler onun için hiçbir anlam ifade etmez. Bunun tek bir sebebi vardır: Şair, Mecnun’dan daha çok

sevmektedir. Çile çekmeye bunca yıldır alışkın olan İnal, bu durumun bitmesini istemektedir. Sevgili, onu can evinden tutuşturmuştur.

“Mecnun da kim, şöyle dursun;
Aşk ne imiş bana sorsun.
“Canım” deme ne olursun
Öldürdün bu sözle beni.”

(“Beni”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.47)

Ayhan İnal, yaşadığı aşka kader boyutunda bakar. Ona göre bu evrenin dönüşü, gökten rahmet inişi, güllerin açması hep şairin aşkının eseridir. Sanatçı bu denli sevdiği için bütün bunlar yaşanmaktadır. O sevmeseydi bütün bu olanların tersi yaşanacaktı. Denizler kuruyacak, dağlar eriyecek, zaman duracak ve bütün dünya yas tutacaktı. Şairin âşık olması onun kaderidir.

“Evren aşkla döner miydi
Gökten rahmet iner miydi
Acılarım diner miydi
Seni böyle sevmeseydim?”

(“Yazgı”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.50)

Sanatçı için dünyadaki iyi ve güzel duyguların hepsi öyle ya da böyle sevgiliye bağlıdır. Çünkü sevgili, âşık için dünyanın merkezinde yer alır. Aşk, özlem, mutluluk, ölüm, hayat, gün, saat ve sağlık sevgiliyle bağdaşmaktadır. Sanatçının mutlu olabilmesi için sevgilinin yanında olması gerekir. Sevgilinin yanında olsa bile ona özlem duyar. Ölümsüzlüğe ermek ise ancak onun sevgisiyle dolmaya bağlıdır. Sevgiliye doymanın mümkün olmadığını söyleyen şaire göre aşk, mukaddes bir çiledir. Bu uğurda çektiği sıkıntıları gözü görmez. Gün, sevgiliden önce ve sevgiliden sonra olmak üzere ikiye ayrılır. Sevgilisiz geçen günün anlamı yoktur.

“Aşk; mukaddes çile
Özlem; yanında bile.

Ölümsüzlük; sevginle dolmak
Mutluluk; seninle olmak.

Ölüm; senin dışında
Hayat; bir bakışında”

(“Bence”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.53)

Ayhan İnal, Allah katına sevdiği ile birlikte gitmek istemektedir. Allah'a güvenip ona sığınır, sevdiğiyle sonsuza yürümek ister. Bu yürüyüş için neleri varsa

bir kenara atmaları gerekmektedir. Günahlarının olduğunun farkına varır ve Yaratıcı'dan af diler.

“Hak katından geri dönmez dilekler
O âlemde tertemizdir yürekler
Aşkımıza şahit olsun melekler
Seninle gidelim sonsuza doğru.”

(“Sonsuza Doğru”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.57)

Sevgiliyi yaratan Allah, ona değişik özellikler bahsetmiştir. İnal, âşık olduğu için sevgilide üstün olan birçok özellik görür. Allah, sevgiliyi nurdan yaratmıştır. Güzellerin en hası yine sevgilidir. Şairin iç dünyası karma karışıktır. Çünkü o, âşık olmuştur. Bu seveda, onun dört bir yanını sarmıştır. Sevgiliden hiç haber yoktur. Bu da aşığı üzmektedir. Kendini geçit vermeyen sıradağlar arasında kalmış gibi hisseden âşık, bu duruma bir çare arar. Sevgilinin gelesi de yoktur. Dertler, aşığı iyiden iyiye sıkımaya başlar. Üzüntüleri öylesine artmıştır ki bu üzüntüler vücudunu çarmıha germiş gibidir. Bu sıkıntılar içinde kıvranan sanatçı, son olarak bir ses duyar. Bu ses, şairin hayatına da yön verir. Duyduğu ses “Hüvel Baki” demektedir. Yani ses, şaire kalıcı olanın sadece Allah olduğunu hatırlatmaktadır.

“Geçit vermez sıradağlar
Aramıza durmuş gibi.

Ne gelesi, ne haber var;
Yâr çevresi surmuş gibi.

Çare yok hiçbir ağrıma
Dertler pusu kurmuş gibi.

Gurbet çökmüş de bağrıma
Yatağını sermiş gibi.

Vehimlerim vücudumu
Çarmıhlara germiş gibi.

Bir ses, çizer hududumu:
“Hüvel baki” dermiş gibi.”

(“Alev-Alev”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.59)

İstanbul'a sevgisini dile getiren şair, sevgilisini de İstanbul'a benzeter. İstanbul'un güzel olan bütün vasıfları sevgili içindir. İstanbul; laleleri, gülleri,

Süleymaniye ve Beşiktaş gibi yerleriyle meşhurdur. Sevgili bu yerlere benzer. Süleymaniye Camii'nin içindeki süslemeler paha biçilemez değerdedir. İnal, sevgiliyi bu cami içindeki ince işlemlere, nakışlara benzetir.

“Lâlelerin, güllerinle
Göğe açık ellerinle
Anlatılmaz hallerinle
İstanbul'a benziyorsun.

Ey benim hünkâr bakışım
Süleymaniye nakışım
Soyu asil Beşiktaş'ım
İstanbul'a benziyorsun.”

(“İstanbul'a Benziyorsun”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.61-62)

“Kıbrıs Bakışım” şiirinde sanatçı, sevgiliyi çok iyi tanıdığını söyler. O, sevgilinin her halini bilir. Yürüyüşünü, gülüşünü ve nefes alışını bile bilmektedir. Midyelerin içine saklansa, bulutlara yücelse, denizlerin dibinde olsa, gökte de olsa sevgiliyi bulacaktır.

“Yürüyüşünden, gülüşünden
Hayâl gibi gelişinden
Gölgenden, nefes alışından
Bilirim seni.

İnci inci midyelere gizlensen
Buğu buğu bulutlara yücelsen
Denizlerin dibinde
Yedi kat gökte olsan
Yine bulurum seni.”

(“Kıbrıs Bakışım”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.76)

“Hep Sensin” şiirinde yer alan “Hak katında evlendiğim nur yüzlüm” dizesinden Ayhan İnal'ın bu şiiri, eşi için yazdığı anlaşılmaktadır. Sevdiğinin yokluğu sanatçıyı öylesine üzer ki onun yokluğunda kalbi atmaz, dili susar, kuşlar ötmez. Eşi onun için ekmek gibi su gibi mübarektir.

Yokluğun var; ölüm korkusu gibi
Mübareksin; ekmek gibi, su gibi
Dudağımdan eksilmeyen “Hû” gibi

Aklım-fikrim, dilde zikrim hep sensin
Niyazlarım, Hakk'a şükürüm hep sensin.

(“Hep Sensin”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.100)

İnal, her yerde sevgilisinin izini bulur. Onsuzluğa katlanmak için kadehlere sarılır. Sevgilinin gelmesi için zamana yalvarır. Zaman hızlı geçmelidir. Sevgili geldiğinde ise zamanın geçmemesi için yalvarır. Her köşeyi sevgiliyi bulmak için döner. Şarkılarda sevgilinin sesini duymaya çalışır. Aynalarda onu arar. O, sevdiğinin aşkıyla dolmuştur. Geleceğe umutla bakar. İleride mutlu olacağını düşünür.

“Sen ey ölümden öteye sevdiğim kadın!
Öylesine dolmuşum ki aşkınla bir kez
En mutlu, en bitmez yarınlara gebeyim
Ve sana kavuşmak için
Ölümlle eleleyim, ölümlle eleleyim...”

(“Ölümlle El Ele”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.105)

Aşkı herkes anlayamaz. Bazıları aşktan anlamadıkları gibi âşık olanlara da karşı çıkar. Ayhan İnal, bu durumdan şikâyetçidir. Bu nedenle sevgiliye buralardan gitmek için çağrıda bulunur. Çünkü onları bu kalabalıklar anlamaz. Gidecekleri yerde onları anlayan birileri bulunacaktır.

“Bize göre değil bu düzen
Bizi anlamaz bu kalabalıklar

İşte uzay, işte gezegenler
Hep bizi çağırıyor
Gel kaçalım seninle nereye istersen.”

(“İkimiz Birden”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.106)

Sevgiliden sürekli bahseden sanatçı, her şeyde onu görür. Kâğıtlar, tuşlar hep sevgili diye bağırışıp çağırışır. Cümle sonlarını sevgili noktalar, satırbaşları yine sevgiliyle başlar. Bu dünyadaki her şey sevgili için yaşanmaktadır. Mutluluk ve barış onun içindir. O, namaz kılarken Allah’a sevdiğini vermesi için dua eder. Savaşlar sevgili uğrunadır. Onun güzelliği, İnal’ın aklını başından alır, bakışları yüreğini deler. İnişler sevgiliden gelir, çıkışlar sevgiliye doğrudur. Kısacası bütün her şey sevgili uğrunadır.

“Senin için: Çağrı, mutluluk, barış
Hergün Tanrı’ya beş vakit yakarış.
Senin için bu hız, bu sonsuz yarış
Senin uğrunadır bütün savaşlar.”

(“Sen Varsın”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.110)

Sanatçıyla sevgilinin özellikleri bire bir uyuşmaktadır. Onun aradığı bütün özellikler sevgilide mevcuttur. Sevgili, yerine göre sessiz sakin bir deniz, sonu

bilinmeyen bir ummandır, yerine göre de sabırla bezenmiş gizli bir volkandır. O, nezaket sembolüdür. Bir şey söylemesine gerek yoktur. Çünkü onun gözleri söylenmeyi söyler. Şair, onun gözlerine bakarak ne demek istediğini anlar.

“İlahî güzelliği aksettiren bir fânus
Aşkta ölümsüzlüğü hissettiren okyanus.

Gözleriyle konuşan, söylenmeyi duyan
Bir bakışta beynimi ve ruhumu okuyan.

Tutkusuyla evreni kuşattığım sevgili!
Yüreğimde yıllardır yaşattığım sevgili!”

(“Konuşan Gözler”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.113)

Yaşam ve ölümün kaynağı sevgilidir. Ondan başka gidilecek yer yoktur, yol yoktur. Gönlün öncesi ve sonrası ona aittir.

“Öncesi, sonrası sensin gönlümün
Kulların sonu yok, senden öteye.
Kaynağısın yaşamının, ölümün
Yolların sonu yok, senden öteye.”

(“Senden Öteye”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.117)

Sevgilinin elinde sanki sihirli bir değnek vardır. Bu değneği değdirdiği her yer, eski görüntüsünden bambaşka bir hâle gelir. Çevreye bereket, hayat verir. Harabeye bile girecek olsa orayı saraya çevirir. Onun bu şekilde etrafa hayat verışı Dicle, Fırat ve Tunca nehirlerine benzer.

“İncelerden daha ince her işin
Harabeye girsen saraya benzer.
Çevreye bereket, hayat verişin
Dicle’ye, Fırat’a Tunca’ya benzer.”

(“Yonca Gözlüm”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.118)

Onun sesinde bir sır vardır. Bu ses, sevgiliyi duyanları bir hayli etkiler. Sevgilinin sesi bülbülün sesine benzer. Yüzünde tıpkı şafaklarda olduğu gibi nur vardır. Mübarek elleri billûrdandır.

“Sesindeki sırdan mı
Bülbüllerin dilleri?”

Yüzündeki nurdan mı
Şafakların tülleri?”

(“Sorular”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.150)

İnal, sevgiliye olan aşkına karşılık bulamayınca bu durumdan acı çekmeye başlar. Onda insaf kalmamıştır. Sevgili gaddardır, âşığın canına kastetmektedir. Bakışları alev gibidir, âşığı yaralamaktadır. Bütün bunlara rağmen şair yine de vazgeçmez aşkıdan. Ne kadar şikâyet etse de ondan daha güzeli bulunamaz.

“Özleminle yanıp tütsem, çare yok
Bu dünyadan çekip gitsem, çare yok.
Ne kadar şikâyet etsem, çare yok;
Senden güzel başka bahar olamaz.”

(“Olamaz”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.183)

Sevgilinin mutluluğu için o, her şeyi yapar. Umudunu kesmeye, talihine küsmeye, bağına taş basmaya hazırdır. Âşık, sevgilinin semtinden geçmemeye razıdır. Bütün bu yaptıkları âşığın kalbine yüküdür. Çünkü istemeden yapmaktadır. Fakat onun mutlu olması her şeyden daha önemlidir. Sanatçı, şiirinin sonunda mahlas kullanır.

“Umudumu keserim
Talihime küserim
Bağıma taş basarım
Yeter ki sen mutlu ol.”

(“Yeter Ki Sen Mutlu Ol”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.197)

Onun âşık olduğu kişide sevda ve zekâ yan yana bulunur. Bu da sevgiliyi diğerlerinden üstün kılan özelliklerdir. Yaylalarda, ovalarda, koylarda, otağlarda, çadırlarda, mecliste sevgili vardır. Baktığı her yerde onun yansıması göze çarpar.

“Sende sevda, ince zeka üst üste
Ne dilersen olur elbet, sen iste.
Otağlarda, çadırlarda, mecliste
Celse-celse, kurul-kurul sen varsın.”

(“Gürül-Gürül”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.201)

“Sarıkızım” şiirinde sevgilinin özelliklerini anlatır. O, sevdiği uğruna iki gözünü verip kör olmaya razıdır. Allah, onun kaderine sevgiliyi yazmıştır. Sevgili, şairin alinyazısıdır. Bu nedenle sanatçı, bir an önce onun yanında olmak ister.

“Bana yazmış, seni yazan
Göze geldik bunca zaman.
Der, Akdağlı Kara Ozan;
Sazım-sözüm, her şeyimsin.”

(“Sarıkızım”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.209)

Âşık olmayan bu duyguyu bilemez. Sevgili, âşığa hep acı çektirir. Bu nedenle seven kişinin yüzü hiç gülmez. Bu durumdan kendi de şikâyetçidir fakat elinden bir şey gelmez.

“Aşkı çekmeyen bilmez
Sevenin bahtı gülmez.
Aşkın böylesi olmaz;
Kendimi kınıyorum.”

(“Yanıyorum”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.210)

Padişahlarda bulunan ferman artık sevgilide bulunmaktadır. Sevgilinin iki dudağının arasından çıkan kelimeler ferman niteliğindedir.

“Sensiz edemiyom elimde değil
Yüreğim sevdanın karasındadır.
Ferman, Yavuz Sultan Selim’de değil;
İki dudağının arasındadır.”

(“Ferman”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.58)

Bütün güzel meziyetler onda toplanmıştır. Onun özellikleri saya saya bitmez. Güzellik yönünden cennetteki huriye benzer. Dış görünüşü hakkında bazı benzetmelerde bulunur. Sevdiğinin teni gül kurusu rengindedir, kaşları doğuştan hilâl gibidir, saçları altın sarısıdır, yanakları kırmızıdan daha kırmızı, dudakları bal gibidir, boyu dallardan uzundur. Sevdiğinin öyle yumuşak bir huyu vardır ki Ayhan İnal, onun meleklerin soyundan geldiğini düşünür.

“Tıpkı Cennet Hurisi
Teni var gülkurusu
Kaşlar hilal doğuştan
Saçlar altın sarısı

Yanak allardan öte
Dudak ballardan öte
Huyu melek soyundan,
Boyu dallardan öte.

El, aşka daldırıcı
Dil, akıl aldırıcı.
Yüz dersen, ay parçası
Göz dersen, öldürücü.”

(“Tanımlama”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.82)

İnal'ın gönlü aşkla doludur, onun şiirlerinde aşk, temel öğelerden biridir. Aşk uğruna çok cefâ çeker, bu durumdan kimi zaman şikâyet eder kimi zaman kaderine boyun eğer. Bütün bunlara rağmen âşık olmaktan hiç vazgeçmez.

4.1.1.3. Ayrılık

Ayrılık, insanın memleketinden, sevdiğinden kısa veya uzun süreliğine ayrı kalmasıdır. Ruhta derin yaralar bırakan ayrılık, zorlu bir süreçtir. Bu süreçte insanın birçok şeyle mücadele etmesi gerekir. Başka bir yere gittiyse yeni gittiği yere alışmalı artık oranın şartlarına göre yaşantısını düzenlemelidir. Sevdiğinden ayrıldıysa bu acıya göğüs germeyi bilmelidir. Çünkü ayrılık aslında yaşamla bir bütündür. İnsan bununla yaşamayı öğrenmelidir.

Ayhan İnal, şiirlerinde ayrılık konusuna yer vermiştir. Onun bahsettiği ayrılık çoğunlukla sevdiğinin uzaklığıdır. Bu uzaklık, kimi zaman mesafe anlamında kimi zaman da sevgilinin âşığa yüz vermeyişi anlamında kullanılmıştır. Şair, sevdiğinden uzakta olursa içindeki acı daha da büyür. Bu nedenle ayrılık duygusunu yoğun olarak yaşar. Bazen de sevgili, âşığa yüz vermez, onunla ilgilenmez. Bu durum âşığı fazlasıyla üzer.

İsmail Çetişli şiirin kaynağını “insanın psikolojik dünyası ve ruhu” olarak görür. Bu durum için “ölüm” örneğini verir. Bir ölüm karşısında doktor, polis, hâkim, savcı, din adamı ve şairin vereceği tepkiler birbirinden farklı olacaktır.⁷¹ İşte bu yüzden sanatçının ayrılık konusunda takındığı tavırlar diğer insanlardan farklıdır. Normal şartlar altında insanların çok da duygulanmayacağı bir durum şairi derinden etkileyebilir.

Sevgilisinden ayrılan sanatçının yolu bitmek tükenmek bilmez. O, ayrıldığına farkındadır. Fakat ayrılık konusunda sıkıntılar yaşamaktadır. Hem sevgiliye onu istemediğini hem de ondan başka bir şey istemediğini dile getirir. “Ne seni isterim artık” dizesinden sonra gelen “Ne senden başka bir şey” dizesi okuyucuyu şaşırtır. Bu, şairin bilinçli kullandığı bir yapıdır. Çünkü sevgiliden ayrılma bile yine sevgiliyi ister.

“Madem ki yolum sonsuz
Ve madem ki ayrıldık;
Ne seni isterim artık,
Ne senden başka bir şey.”

⁷¹ İsmail Çetişli. (2006). *Metin Tahlillerine Giriş 1*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.44.

(“Son Arzu”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.68)

İnal, ayrılığı “kör olası” olarak nitelendirir. Çünkü sevdiğiyle birlikte güzel günler yaşamıştır. Bu güzel günlerin ardından ayrılmak ona acı gelir. Ayrılık karşısında kendisini garip hisseder. Sevgili, sanatçıya geç kalmış ve sanatçıdan erken ayrılmıştır. Bu durum onun dünyasını karartmaya yeter.

“İşte kör olası ayrılık... Ve eritilmiş kurşun gibi sözlerin.
Sokuluşun, sarılışın bir zalım ki yürek dayanmaz.
Ve birden doluveren o ceylansı gözlerin
Öyle ki sevdiğine bin yıl baksa doyamaz.

Dünyamı karartan derin acısı
Hem geç kalışın, hem erken ayrılışın.
Toprakla başağın çifte sancısı
Kurbanı olduk, hoyratça koparılışın.”

(“Garipler”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.77)

Sevgiliden uzak kalmak âşık için acıların en büyüğüdür. Ondan uzaktayken günler yaman olur, geçmek bilmez. Geçen her gün ona acı verir. Ölüm, sevgili uzaktayken âşığa daha yakındır. Âşık, sevgilisinin yanındayken ölümü düşünmez fakat ondan ayrı kaldığında ölüm ona daha da yakınlaşır. Âşığın yüzünün gülmesi, sevgilinin yanında olmasına bağlıdır. Eğer o yoksa yüzü gülmez. O yokken âşığın gönlü sanki hiçbir şey hissetmez. Gözleri onun yokluğunda uykusuz kalmıştır. Sabah bir türlü olmaz. Âşık için hep karanlıklar ön plandadır. Bu karanlıklar sevgilinin olmayışındandır. Güllerin bile kokusuz kaldığını düşünür. Sevgiliden uzakta dertler daha da artar. Her şey âşığın gönlüne bir ok gibi saplanır kalır. Âşık bütün bunlarla baş etmek zorundadır. Son dörtlükte “Tanrı yok sanki senden uzakta” diyerek üzüntüsüne ayrı bir bakış açısı katmıştır. Sevgilinin varlığı ile Tanrı inancını bir tutmuştur.

“Gönül duygusuz
Gözler uykusuz
Güller kokusuz
Senden uzakta.

Dertler çok sanki
Her şey ok sanki
Tanrı yok sanki
Senden uzakta.”

(“Senden Uzakta”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.190)

Sevgiliden ayrılan İnal, onun gidişine dayanamaz. Yaşadığı çevre ona bambaşka görünür. Hayat durma noktasına gelir. Kendisinde bazı değişiklikler olur. Sanatçı, sevgilisi gittikten sonra daha da zayıflamıştır. O gittikten sonra yağmur yağmaz, güneş doğmaz olur. Âşığın içi kan ağlamaktadır. Çünkü o, artık öksüz kalmıştır.

“Dalca kurudum
Sanki çürüdüm
Bittim, eridim
Gittin gideli.”

(“Gittin Gideli I”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.207)

Memleketinden uzaklara giden şair orada hem vatan hasreti çekmekte hem de sevgili özlemi duymaktadır. Sevgilinin yanında olmayışı ona ayrı bir üzüntü verir. Gittiği yerin havası başka, suyu başkadır. Şair Elbe Nehri'nin geçtiği bir şehre gitmiştir. Orada her şey bir cennet köşesi kadar güzeldir. Fakat onun aklında sevgilisi vardır. Onun olmadığı yerler şaire ilgi çekici gelmez. Sevgili yanında olduğu sürece yurdun çorak bayırları, bozkırları bile güzeldir. “Özleyiş” şiirinde ayrılık tek bir konu olarak karşımıza çıkmaz. Ayrılığın yanında özlem ve vatan sevgisi dikkatleri çeker.

“İşte Elbe Nehri
Bir inci gerdanlık gibi donatmış
Bu hafifmeşrep şehri.
Güzel olmasına öyle güzel ki her şey
Bir cennet köşesi kadar.
Ama sen yoksun, gülen gözlerin yok
Neye yarar?”

(“Özleyiş”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.173)

“Ayrılık” şiirinde duygularını açıkça dile getirir. İlk dördlüklerde sevgiliyi öven cümleler kurar. Son dördlükte ise onu “vefasız” olarak nitelendirir. Şairin yaşayamadığı şeyler içinde kalmıştır. Ayrılık ateşi onun bağırını yakmaktadır. Sevgili, sanatçıdan ayrılmıştır. Ondan uzaklaşarak bu sevginin biteceğini düşünmektedir. Fakat Ayhan İnal için durum hiç de böyle değildir. Çünkü onun sevgisi bitmeyecektir.

“Ayrılığın ateşi düştü bağıma
Gayri ses vermez oldu hiçbir çağrım.
Şimdi kimlere bakar bilemem ama
O güzelim gözleri içimde kaldı.”

(“Ayrılık”, *Yasak Sevgi*, s.38)

Sanatçının ifade ettiği ayrılık, genelde sevgiliden uzaklaşma şeklindedir. Ayrılık, onu keskin bir bıçak gibi yaralar. Ayrılığın dayanılmaz acısını onun şiirlerinde görmek mümkündür.

4.1.1.4. Tabiat

Doğa, sunduğu imkânlarla şiirlerde çoğunlukla yer alır. Çiçeklerin açması, baharın gelmesi, karların yağması, rüzgârın esmesi şiirlerde yer alan belli başlı tabiat unsurlarıdır. Bu unsurlardan Ayhan İnal da yararlanmıştır. O, genelde tabiat ile sevgiliyi bir bütün olarak düşünmüştür. Tabiat, sevgiliyle anlam kazanır. Baharın gelmesi sevgilinin varlığına bağlıdır.

İlkbahar gelince şair, sevgilisini arar, sorar. Nasıl ki bahar gelince ağaçlar yeşillenirse sevgili de öyle süslenir. O, sevgilisinin baharla birlikte gelmesini istemektedir.

“Belli ki senin kadar
Süslenmekte ağaçlar.
Bir mevsim ki ilkbahar
Daha tatlı ballardan.”

(“İlkbahar”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.141)

Tabiat unsurlarından olan bulutların kendi üzerinde bıraktığı izlenimi “Bulutlar” şiirinde anlatmaktadır. Kararan bulutlar, sanatçı üzerinde olumsuz bir etki yaratır. Yağmurun yağmasına vesile olan bulutlar bazen ocak söndürür. İnal, bulutlar ile dostları arasında bir bağ kurar. Yağmur yağdıran bulutları, sevgilisi için gözyaşı döken umutsuz bir aşığa benzetir.

“Küme küme, ışık ışık
İçiçe karmakarışık.
Sanki umutsuz bir âşık
Göz yaşı döken bulutlar.”

(“Bulutlar”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.228)

Sanatçı, tabiat ile sevgiliyi bir bütün olarak düşünür. Doğanın doğal döngüsünü sevgiliye duyduğu aşkla bütünleştirmiştir. Etrafın yeşiller içinde kalması, ağaçların çiçek açması, çiçeklerin koku salması ona sevgiliyi hatırlatır.

4.1.1.5. Hüzün

İnsanların hayatlarında onları üzen durumlar meydana gelebilir. Böyle olaylar sanatçının gönlünde yaralar açar.

Ayhan İnal, sevgilisi ile kendisini karşılaştırır. Onunla kendisi arasında farklar bulur ve bu duruma üzüldür. Sevgili, güneşin doğduğu yerdedir, yeni başlayan takvimlerdedir. O ise güneşin battığı yerdedir ve çoktan tükenmiştir. Güneş batarken bulutların aldığı rengi, tutkusunun alevine benzetir. Sevgiliye öyle bir tutkuyla bağlıdır ki bu tutkunun alevi bulutları yakmakta ve onların rengini değiştirmektedir. İkisinin arasındaki bu zıtlıklardan dolayı sanatçının istekleri bir türlü gerçekleşmez.

“Sen güneşin doğduğu yerdesin
Gözlere nur, karanlığa perdesin.
Ben isteklerin gönlümü terk ettiği yerdeyim.

Sen yeni başlayan takvimlerdesin
Ben tükenen mesafelerdeyim.”

(“Acı Gerçek”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.76)

Şair, sevgisini herkesin duymasını ister. Buna karşın sevgili, bunu saklamakta kararlıdır. Bu durum sanatçıya acı verir. Sevgilisine ince bir sitemde bulunur. Şairin adı geçerse sevgilinin yüreği çarpmamalıdır, sesi titrememelidir, yüzü solmamalıdır. Şaire aşk dolu gözlerle bakmamalıdır. Ondaki mektup alırsa onu kimsenin göremeyeceği bir yerde okumalıdır. Eğer çok darda kalırsa da aşkını inkâr etmelidir. Aşkını kimseye açıklayamamak şair için cezadır. Çünkü o, aşkını açıklamak ister. Herkesten gizli bir aşk yaşamayı istemez. Sevgili ile zıt durumda kalan İnal, üzgündür.

“Aman aşkımızı bilen olmasın
Biz doğuştan çarpılmışız cezaya.
Halimizi görüp gülen olmasın
Nasıl katlanılır böyle ezaya?”

(“Sitem”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.124)

Sevgilinin şairde bir resmi bile yoktur. Bu durumdan etkilenen sanatçı duygularını üzümlere dile getirir.

“Dertlerim öyle çok ki
Hangisine yanayım?
Bir resmin bile yok ki
Bakarak avunayım.”

(“Sitem”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.22)

O, sevdiği olmayınca hüznlenir. Bağrında yaralar oluşur. Yer ve gök çektiği sıkıntılara şahittir. Mutluluk ve neşe ona uzaktır. Üzüntüsü ve acısı sevgilisi yanında olmayınca kat kat artmaktadır. Sanatçı, bu hüznünden kurtulmak için teselli

içki şişelerinde bulur. Fakat şişelerin kendisini aldattığının farkındadır. Dünyaları da verseler şairi mutlu edemezler, o sevdiğini istemektedir.

“Avunup durmuşum yıllar boyu
Aldatan tesellisinde boşalan şişelerin.

Sizin olsun dünyalar
Sevdiğimi bana verin.”

(“Teselli”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.33)

“Kalbini verip, elini vermeyen”e ithaf ettiği şiirinde sevdiği kişiye sitem etmektedir. Çünkü sevgilisinin, kendini sevdiğini bilmektedir. Fakat sevgili, şairin elini tutmaz. Bu durum âşığı hüznlendirir.

“Ödünç müydü nerde senin ellerin?
Tutup öldürmeğe kasetmiş sanki.
Bende kalsa o küçücük ellerin
Ben o zaman rahatlarım inan ki.”

(“Sitem”, *Gece Yarısı*, s.15)

İnsanların sevgisine muhtaç olduğunu dile getiren şair, onlardan yardım istemektedir. Çektiği birçok acının kaynağı olarak insanoğlunu gösteren İnal, kurtuluşu yine insanlarda aramaktadır. Bu dünyaya geldiğinden beri acı çektiğini belirtir. Gökkuşağının bütün renkleri başkaları içindir. Kendi nasibine bir renk düşmez. Çünkü felek ona hep keder ve acı yazmıştır, onun baharı çoktan geçmiştir. Çevresindeki insanlar hep sahtedir. O, bir çaresizlik anında bu şiiri yazmıştır.

“Yüzünü asma kardeşim, beni hor görme bacım
Ekmekten evvel, sudan çok
Sevginize muhtacım.

Bu şehrin çocuğu değilim besbelli
Bu iklim, bu hayat bana yabancı.
Şu dünyaya geldim geleli
İnsan oğlundandır çektiğim acı.”

(“Çağrı I”, *Gece Yarısı*, s.24)

Yağmurun yağmasını sevgilinin ağlamasına bağlar. Bu yağmur ona üzüntü vermektedir. Camlara yağmur damlaları değerken kimsesizlik ve gariplik şairin yüreğine çökmüştür. Gönlü elemle kaplanmıştır.

“Bir elem türküsü tutturdu
Camda damlalar,
Yapıştı yakama gurbetin eli,
Kimsesizlik, gariplik çöküverdi sineye

Ve inleye inleye yağmura karıştı rüzgar
Ahım gibi...”

(“Çamlıca’da”, *Gece Yarısı*, s.45)

Ayhan İnal, yaşadığı olayları düşününce hüzne kapılır. Sanatçıyı kimi zaman en yakınında olan kişiler üzer. İnal, içindeki hüznü dağıtmak için şiir yazar.

4.1.1.6. Özlem

İnsanlar bir şekilde sevdiklerinden ayrı kalırlar. Bu ayrılığın sonucunda da derin bir özlem duygusu çekerler. Özlem, bazen ayrı kalınan sevgiliye bazen de memleketedir. Ayhan İnal’ın şiirlerine bakıldığında geçmişe duyulan özlemin de büyük bir yer kapladığı görülmektedir. Şair sevgilerin, dostlukların sahte olmasından yakınıdır. Bu durum onu rahatsız eder. Geçmişte durumun böyle olmadığını, dünyanın değiştiğini dile getirir. Bu nedenle geçmişe büyük bir özlem duyar.

O, şimdiki zamandan şikâyetçidir. Çünkü şu an yaşadığı zamanda sevgiler sahtedir. İnsanların birbirlerine saygısı kalmamıştır. Bütün saflığı içinde barındıran çocuklar, sokaklarda yoktur. Hâlbuki onların bu sokaklarda koşup oynamaları gerekmektedir. Şairin gözüne ağaçlar ve sular bile farklı görünür.

“Böyle boş değildi bu sokaklar
Ve koşuşmalar amaçsız.
Bir zamanlar cıvıl cıvılda dünya
Böyle uzun değildi günler
Bir başka güzelliği vardı
Ağaçların, suların.
Böyle tedirgin etmezdi beni
Çılgınca muhabbeti kumruların.”

(“Çocukların Büyüklüğü”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.37)

İnal, sevgilinin aşkı içinde arınıp temizlenmiştir. Yüreğini sevgiliye sunan şairin içi ferahlamıştır. Bunların yanı sıra büyük bir özlem duygusuyla yanıp tutuştuğunu dile getirir.

“Tertemiz aşkınla yundum, arındım
Yüreğimi sana sundum, arındım.
Yıllar yılı özleminle ey güzel!
Gizliden gizliye yandım, arındım.”

(“Sunuş”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.154)

Bir yandan gurbetin çilesi bir yandan da sevgilinin hasreti yüreğine ağır gelir. Ne kadar gayret etse de boş olacağını düşünür. Gayret etmekten bir süre sonra

vazgeçer. Büyük bir umutsuzluğa kapılmıştır. Umutsuzluğun sonucunda ölümü isteyecek düzeye gelmiştir. Sevgiliden onu öldürmesini ister. Çünkü sevgiliye olan özlemi ancak böyle son bulacaktır.

“Derdi derin gurbetin
Faydası yok gayretin.
Yeter bunca hasretin
Öldür de kurtulayım!”

(“Umut Yoksa”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.162)

Sevgiliden uzaktayken onun özlemiyle yanıp tutuşur. Büyük bir ummanın içinde kaybolmuş gibidir. Bu hasret onu neredeyse çıldırtacaktır.

“Ummandayım, gölde değil
Tufandayım, selde değil.
Özleminle yanıyorum;
Çıldırılmamak elde değil.”

(“Elde Değil”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.163)

Ayhan İnal, sevdiğinin yanında olsa bile ona özlem duyar. Bu özlem duygusuna bir de gurbet eklenince özlemi iki katına çıkar. Çünkü gittiği şehir yabancısıdır. Orada sevgiliye ait hiçbir şey yoktur. Güneş, hava, su her zamanki gibi değildir. Ondan uzakta her şey daha da başkalaşır şairin gözünde.

“Yâdelerde sensizlik daha da acı
Aynı güneş değil sanki ısıtan bizi
Buralarda hava başka, su başka
Her an artıran bir sır var sevgimizi
İçimizi saran özlem duygusu başka.”

(“Özleyiş”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.173)

Âşığa eziyet çektiren sevgili, vefasızdır. Âşık, sevgiliyi özlemiştir. Ne kadar ıstırap içinde olsa da sevgilinin yolunu gözler. Onun gelmesini bekler. “Gel Gayrı” şiirinden alınan bölüm, şairin özlemini gözler önüne serer.

“Bu hasretlik bağrımızı deşecek
Umudumuz hep gelecek yıllarda.
Hazan vakti ha düştü, ha düşecek
Yaprak gibi sallanıyom dallarda.”

(“Gel Gayrı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.219)

Aynı şiirin son dizesinde şairin dayanacak gücü kalmamıştır. Mahlasına yer veren sanatçı, sevdiğinin yolunu bekler. Bir an önce gelmesi için ona yalvarır.

“Akdağlı tükendi kalmadı hayrı
Felek ayrı çektirir, sen apayrı
Söz vermiştin, geleceksen gel gayrı;

Gözlerimi koma böyle yollarda.”

(“Gel Gayrı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.219)

Sigara tiryakileri kendilerini sigaraya bağımlı yapan nikotine alışıp sigara içmek isterler. İnal, aynı nikotine bağımlı olmuş biri gibi sevgilisini özlemektedir.

“Hedefi gözler gibi gözledim seni

Pirimi izler gibi izledim seni.

Nikotinden bin beter girdin kanıma;

Sigara özler gibi özledim seni.”

(“Özlem”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.87)

İçindeki özlemi, çöllerin yağmura olan hasretinden bile çoktur.

“Çöllerin yağmura hasreti ne ki

Bin gönül dolusu özledim seni.”

(“Özlem”, *Gönül Destanı*, s.80)

Sevgili gittikten sonra üzüntü duyar. Onun gelmesini sabırsızlıkla bekler. Ardından günleri, ayları, saatleri sayan sanatçıya, sevgilisiz geçen dakikalar bile zor gelir.

“Ardınsıra savrulduğum nicedir

Yıllar değil; günü-ayı bana sor.

Özleminle kavrulduğum nicedir

Saat değil; dakikayı bana sor.”

(“Bana Sor”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.18)

Sanatçının şiirlerinin bütününe bakıldığında sevgiliye duyulan özlemin ağır bastığı görülür. Sevgili, şairin yanında olsa bile onu özler, uzaktaysa bir an önce gelmelidir. Bunun yanında geçmişi de özlemlerle hatırlar, oraya dönmek ister.

4.1.1.7. Zaman

Zaman bazen sevdiklerimizi elimizden alır, bazen de kötü durumlara alışmamızı sağlayan sihirli bir ilaçtır. Zaman sürekli akar. Durma noktası yoktur. Başımıza gelen iyi ya da kötü olaylar hatıralarda kalır. İnsan bu hatıraları anarak kimi zaman hayıflanır kimi zaman mutlu olur.

Şairin zamandan istediği onu sevgilisine ulaştırmasıdır.

“Sultan Süleyman’ı öldüren zaman

Çürüt beni, sevdiğime kül eyle.

Sonsuza dek bu tükenmez aşkınan

Yürüt beni, sevdiğime yol eyle.”

(“Zaman-Yel-Su-Ateş”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.14)

Onun seçtiği vakit gecedir. Gece, duyguların daha da yoğun yaşandığı vakittir. Gündüzün o karmaşıklığının yerini sakinlik almıştır. Geceleyin renklerin bir önemi yoktur. Şeklin de önemi yoktur. Çünkü gece, her şey tek renktir.

“Geceler
Hülyalı ve mahzun bir kadın gibidir;
Onlarda buluruz yankısını ruhumuzun.
Karanlığın dili başka, musikisi başkadır.”

(“Gece Yarısı”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.41)

İnal, zamanın geçtiğinin farkındadır. Geçen günlerin ömürden geçtiğini dile getirir.

“Kimi özden, kimi yüzden gidiyor
Kimi sözden, kimi gözden gidiyor.
Geçen her gün, biten her yıl, sanmayın
Takvimlerden, ömrümüzden gidiyor.”

(“Her Yıl”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.232)

Zamanın geçtiğini en çok takvimlerden anlarız. Sanatçı, takvimlerden medet ummaktadır. Eski zamana dönmek istemektedir. Bunun nedeni sevdiğinin artık ondan uzaklaşmasıdır.

“Takvimler ya beni alın götürün
Ya eski günleri geri getirin.
Sevdiğinden kaçan bir yâre düştüm;
Ya öldürün, ya çilemi bitirin.”

(“Takvimler”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.169)

Sanatçının zamandan istediği sevgilidir. Ondan ayrıldığında zaman çok yavaş geçer, yanında olduğunda ise çok hızlı geçer.

4.1.1.8. Ümit/Ümitsizlik

Hayatta her zaman mutlu olaylarla karşılaşmayız. Bazen istemediğimiz durumlarla baş etmek zorunda kalırız. Bu durumlarda insanın dirayetli olması gerekmektedir. Eğer ortada bir sorun varsa ve bu sorunun üstesinden gelinmezse ümitsizlik boy gösterir. İnsan yaşamından zevk alamaz hale gelir. Sorunun üstesinden gelinirse insan, yaşamına ümitli bir şekilde devam eder. Ümit, bizleri hayata bağlayan güçtür.

Şair kendini bir çıkmazın içinde görür. İçinde yaşadığı zamandan şikâyet eder. Hayatından memnun değildir. Bir çıkış kapısı arar. “Yakarış” şiirinde hem ümit hem de ümitsizlik karşımıza çıkmaktadır.

“Aman Allah’ım aman!
Kardeş kardeşe düşman.
Şu hain parmaklardan
Tiksinmekte tüfekler.”

(“Yakarış”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.16)

İlk dörtlüklerde kendini hissettiren ümitsizlik duygusu, son dörtlükte yerini ümide bırakır. Şair Allah’a dua eder.

“Özlenen geliversin
Olmazlar oluversin.
Nurunla doluversin
Tanrım bütün yürekler.”

(“Yakarış”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.17)

Ümitsizlik içinde kalan kişilere, aydınlıkların bir faydası yoktur. O, karanlıkları seçmiştir. Ümitsizlik içinde olmasının sebebi sevgilidir. Şair, sevgiliden yana yüzünün gülmediğini belirtir. Üstündeki yük o kadar ağırdır ki sanki gök yıkılmış, o da göğün altında ezilmiştir.

“Elveda mutluluklar, hâtıralar elveda
Ve sen candan sevdiğim, sonsuz bahar elveda!

Hoşça kalın ışıklar, karanlıklar merhaba
Doğuştan bahtı kara tüm âşıklar merhaba!”

(“Elveda”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.120)

Atatürk’e gönülden bağlı olan Ayhan İnal, ona sonsuza kadar güvenmektedir. Her ne kadar Atatürk’ün ölümü herkesi yasa boğsa da yüreklerde bir ümit taşımak gerekir.

“Yüreğimiz dağlansa, bağrımız alev alsın
Kan çanağına dönse de gözlerimiz
Yoksun diye dalgalansa, kararsa da Akdeniz
Her 10 Kasım da biz
Bir daha, bir daha güçleniriz.”

(“10 Kasım”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.64)

Çektiği sıkıntıların er ya da geç sona ereceğinin farkında olan şair Allah’a sığınır. Onun ümidi yalnızca Allah’tır. Allah, yarattıklarını yarı yolda bırakmaz. Ayhan İnal, bunu bilir, bu nedenle de hiç ümitsizliğe kapılmaz.

“Ayrılıklar bağrımızı delse de
Soframıza hasret aşısı gelse de
Muhannetler halimize gülse de
Derdi veren, derman verir, aldırma.”

(“Aldırma”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.159)

Sıkıntılar üst üste gelince şairin içini ümitsizlik kaplar. Daha önceleri başına gelen acı olayları düşünür. Yüzünün hiç gülmediğini, hayatının hep Allah’a dua etmekle geçtiğini ifade eder. Hep sabretmiştir. Şairin içi “acı fren sesleriyle” doludur. O bu dünyada mutlu olamamıştır, sevdiğine kavuşamamıştır. Sevdiğinin de kendisiyle aynı acıları çektiğini savunur.

“Göz yaşlarımızın duruluğunca sevdik birbirimizi
Ne çıkar ağlamaksa alın yazımız
Ağlayarak geldik dünyaya yine öyle gideceğiz.”

(“Ağlaş”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.164)

Sonunun ne olacağını bilemeyen sanatçı, yine ümitsizliğe kapılmıştır. Yelkenlerin alabora olduğunu, teknelerin yattığını söyler. Varılacak liman uzaktadır, gemiler batmıştır. Şair ufuğa baktığında onu kapkara görür. Bundan dolayı ümidini yitirmiştir.

“Ufuklar kapkara
Umutlar yitik.

Sonumuz belli değil
Halimiz bitik.”

(“Tekerleme”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.235)

Yaşanılan onca acıya rağmen sanatçı hayata ümitle bakmaktan kendini alamaz. Çünkü Ayhan İnal, melankolik bir şair değildir. Sürekli acı ve ıstırap ile uğraşmak istemez. Zor durumlarda kalsa da yine bir çıkış noktası bulmaya çalışır. O, üzüntüler içinde kaybolmaya alışık bir kişi değildir.

“Böyle sürüp gitmez bu alınyazısı
Onu değiştirecek duayı
Birlikte bulacağız.

Yarın
Bütün yankısı silinecek gözlerimizden
Acı yaşantıların.

Ve bir gün kurtulacağız
Yıldızların şaşılığı, güneşin körlüğünden.
Göreceksin daha parlak, daha güzel olacak
Günlerin getirdiği, yılların götürdüğünden.”

(“Günlerin Getirdiği”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.244)

Sevdiği uğruna her şeyi göze alır, onun yokluğuna dayanamaz. Onun için çok çile çekmiştir. Sevgiliye bağlanmış ve ısınmıştır. Artık ondan kopması mümkün değildir. Sadece sevdiği kişiye inanmıştır, ona güvenmiştir. Şair, çektiği sıkıntıları gönlüyle paylaşır, onunla dertleşir. Bütün bunlara rağmen sevgili, onu terk etmiştir. Şairin üzüntüsü katlanarak artmıştır. Bu üzüntüye çare yoktur. Her şeyden umudunu keser ve gönlüne seslenir. Dünyadan usandığını, kadere küstüğünü ifade eder.

“Bu nasıl bir sarsıntı, bizi aniden yıktı
Biz ki çileler çekmiş, nelere katlanmıştık.

Bitsin artık; ister yan, ister parçalan gönül
Zaten kadere küsmüş, dünyadan usanmıştık.”

(“O’na ‘Gönlümle Dertleşme’”, *Yasak Sevgi*, s.41)

Yaşanılan zamandan yakınan Ayhan İnal, mutlu değildir. Herkes kendi kendine yaşamaktadır. Dünyada birlik ve beraberlik yoktur. Bu nedenle de zaman güzel geçmez. Sanki bütün bu olumsuz şeyler birikip insanlığın üzerinde koskoca bir çember halini almıştır. O, bu çemberden kurtulmak için Allah’a yalvarır.

“ATEŞ ALMIŞ DÜNYAMIZIN DÖRT YANI
HOŞ GEÇMİYOR ÖMRÜMÜZÜN BİR ÂNI.
BU ÇEMBERDEN KURTAR BİZİ ALLAHIM
AKSİ HALDE YIKACAĞIZ DÜNYANI.”

(“Çember”, *Yasak Sevgi*, s.82)

Dertlerden ruhu kararmıştır. Hayatını nasıl yaşadığının farkında olmayan İnal, bu durumdan şikâyetçidir. Ne için yaşadığını, neyin peşinde olduğunu sorgulamaya başlar.

“Derdimiz büyüdükçe biz ufalmışız
Öylesine kaymış ki hayatımız
Virgül mü, nokta mı belli değil.

Kimin ardında neyin peşindeyiz?
Öyle bir çarkın içindeyiz
Neyliyor adamı belli değil.”

(“Belli Değil”, *Yasak Sevgi*, s.83)

İnsanlığın durumu hiç de iç açıcı değildir. Bunu gören şair, yardım dilenmektedir. O, insanların sevgisine muhtaçtır. Sanatçının çevresini aç gözler çevirmiştir. Onların bakışları kurtlardan bile korkutucu, tabanca namlusundan soğuktur. Çevresindekilerin kara elleri, yılan dilleri vardır. Şairi arkasından vurmaya

çalışırlar. Erkekçe öldürmeye güçleri yetmez. Bütün bunlar içerisinde İnal, insanlara bir çağrıda bulunur. İçindeki ümitsizliğin geçmesini ister.

“Dertlerin sonu yok, mutluluklar bir anlık
Gözler öldüresiye kanlı, ruhlar karanlık
Tuzaklar adım başı, lav kumada dudaklar
Kurtarın beni insanlar
Kurtar beni insanlık!”

(“Çağrı I”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.35)

İç hesaplaşma yoluna giden şair, insanların söyleyemediği şeyleri dile getirir. Ona göre bizleri çirkin gösteren aynaların hiçbir suçu yoktur. Çünkü aynalara kirlenmiş bir şekilde bakan yine insanlardır. Hep düzenin bozulduğundan, değiştiğinden dem vurulur. İnal, aslında değişenin insanlar olduğunu anlatır. Bu nedenle hem kendini hem de bütün insanları düşünmeye sevk eder.

“Suçu yok aynaların çirkinliğimizde
Onlara şaşı bakan biziz.

Köhnemiş değil aslında bu düzen
Asıl çürüyen, kokan biziz.”

(“Suçlama”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.39)

Yaşadığı olumsuz durumlar karşısında, sanatçının içini bazen ümitsizlik kaplar fakat bu ümitsizlik çok uzun sürmez. O, ümitsizliğe takılıp kalacak bir şair değildir. Şiirlerinde geleceğe ümitle bakmayı hiç ihmal etmez.

4.1.1.9. Şehir

4.1.1.9.1. Yurt içindeki şehirler

Gidilen şehirler şair için bir anlam ifade eder. O, şehirlere sadece gezilip görülen bir yer olarak bakmaz. Ona göre her bir şehrin ayrı ayrı anlamı vardır. Orada yaşadığı sevinci ya da üzüntüyü o şehirle bağdaştırır. Bu bağdaştırmadan en çok nasibini alan şehir İstanbul’dur. Onun için İstanbul’un ayrı bir önemi vardır. İstanbul’un yerinin ayrı olduğunu birçok şiirinde de dile getirmiştir. Ayhan İnal’ın “İstanbul” başlıklı şiirlerinin sayısı bir hayli fazladır. İstanbul’un güzelliklerinden, tarihinden bolca bahseder. Aynı zamanda şairin sevdiği de İstanbul’da bulunmaktadır. Bu nedenle İstanbul’un değeri daha da artar.

Sanatçı, İstanbul’u bütün mekânlarıyla sevmektedir. Beylerbeyi, Küçükyalı, Kumburgaz, Şile, Sultanahmet, Dolmabahçe, Boğaz, Haliç şairin doyamadığı

yerlerdendir. İstanbul'un güzelliğinden dolayı Allah'a şükreder. İstanbul, şairin gözünde dünyadaki cennettir.

“En değerli ziynetimiz
Allah’adır minnetimiz.
Dünyadaki cennetimiz
İstanbul’u seviyorum.”

(“İstanbul’u Seviyorum”, *Gönül Destanı*, s.82)

Ayhan İnal, İstanbul’a geliş sebebini sevgilisine bağlar. Çünkü sevdiği kadın İstanbul’dadır. Kendisinin de oraya gelme sebebi sevdiğidir.

“Doyulmaz tadın için
Sana geldim İstanbul.
Sevdiğim kadın için
Sana geldim İstanbul.”

(“Sana Geldim İstanbul”, *Gönül Destanı*, s.83)

İstanbul’un güzelliğiyle sevgilinin güzelliği bütünleşmiştir. Şair, İstanbul ve sevgiliyi karşılaştırır. İkisi de birbirine çok benzemektedir. Sevgili de İstanbul da bir tanedir. İstanbul pırlanta, sevgili melektir. Sevgilinin değişik halleri, İstanbul’a benzemektedir. Onun her özelliği İstanbul’un farklı semtlerine benzemektedir. Sevgilinin başı Hisar’a, saçları Sarıyer’e, endamı Sıraserviler’e, gözleri Çamlıca’ya, bakışları Kanlıca’ya, dudakları Erenköy’e, yanakları Lâleli’ye benzemektedir. Kızkulesi gibi ince, Beylerbeyi gibi yücedir. Sevgilinin ve İstanbul’un özelliklerini saymakla bitiremez.

“Dilerim hep böyle olun
Ne senin, ne İstanbul’un

Değerine pay biçilmez
İkinizden vazgeçilmez.”

(“İstanbul ve Sen”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.98)

Sevdiği kadın İstanbullu olduğu için İstanbul’un diğer şehirlerden ayrı bir yeri vardır.

“Yüzünde hicaptan peçeye kurban
Seni yetiştiren bahçeye kurban.
Benim İstanbul’lu Hanımefendim
Telâffuz ettiğin lehçeye kurban.”

(“İstanbul’lum”, *İstanbul’a Benziyorsun*, s.60)

Ayhan İnal'daki İstanbul sevgisi o kadar büyüktür ki şiirlerinden birkaçının başlığı İstanbul ile ilgilidir. Aynı zamanda kitaplarından birinin adını da *İstanbul'a Benziyorsun* koymuştur.

4.1.1.9.2. Yurt dışındaki şehirler

Yurtdışındaki bazı şehirler şair için büyük bir anlam ifade etmektedir. Buraların bazı özelliği dikkatini çekmiştir. Bu yerlerden en önemlisi Libya'dır. Libya, tarihiyle onun ilgisini çekmiştir. Çünkü bir zamanlar o topraklar Osmanlı Devletine aitti. O topraklar üzerinde Müslümanlar yaşamıştır. Bütün bunlar birleşince Libya, şair için daha da önem arz eder.

Ayhan İnal, *Çöl Türküsü* şiir kitabının içindeki şiirlerinin çoğunu Libya için yazmıştır. Peki, şair birçok ülke dururken neden Libya'yı tercih etmiştir? Bu sorunun yanıtını *Çöl Türküsü*'nün başında "Neden Libya ve Kaddafi Destanı" başlıklı yazısında şair kendisi verir:

"Keskin tezadlarla dolu şiirsel bir ülke, müşterek ve şanlı bir tarih, bütün kalbi Türkiye ve Türkler için çarpan bir halk, geçmişteki ve gelecekteki köklü kader birliğinin, özkardeşten daha yakın dostluğun, gerçek din kardeşliğinin kudretli sembolü büyük bir lider: İşte Libya..."⁷²

Sanatçı, Libya'yı "insanlığa açılan ruhun eşiği" olarak görür. Libya'nın doğal güzelliklerinden bahseder. Sahilde hurma, zeytin ve zakkumun yetiştirildiğini anlatır. İklimine de değinmeden geçmez. Orada çıkarılan petrolün tesadüf olmadığını, Allah'ın bir lütfu olduğunu dile getirir.

"Bu beşikte yuğrulup, kavrulup pişecek
Uygarlık, bu mübarek yerlerde gelişecek."

(“Beşik”, *Çöl Türküsü*, s.19)

İnal, Libya'da dışarıya çıkıp gezmiştir. Böylece Libyalıları daha da yakından tanıma imkânı bulmuştur. Bu gezintiden hoşnut kalmıştır.

"İnanç deryasına daldım inanın
Çarşı-Pazar sevgi aldım inanın.
Şaşırarak ne, donup kaldım inanın
Böyle dostluk, böyle vefâ az gördüm."

(“Tespit”, *Çöl Türküsü*, s.21)

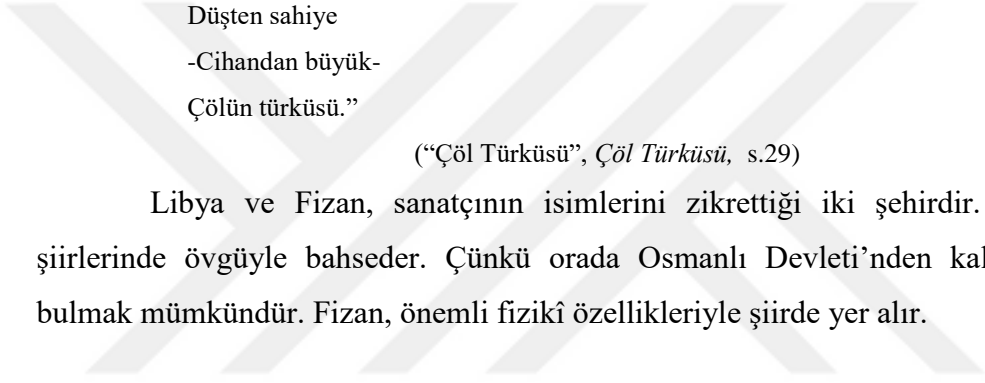
⁷² Ayhan İnal. (1979). *Çöl Türküsü*. Murat Matbaası, Ankara, s.7.

Libya’da Osmanlı Devletinden kalma eserleri bulmak mümkündür. Oradaki camiler Osmanlı’nın izlerini taşımaktadır. Şair, zindanları ve kayalarıyla meşhur olan Fizan’ı bir âmâyâ benzetir.

“Zindanları, o yalçın kayalarıyla Fizan;
Bir âmâyâ benzer ki kalbiyle görür gibi.”

(“Dağ-Dağ, Kubbe-Kubbe Nabız”, *Çöl Türküsü*, s.27)

Şiir kitabına adını veren “Çöl Türküsü”nde Libya’ya övgüler yağdırmaktadır. Türküler insanlar üzerinde büyük etki uyandırır. Şairin söylediği de türküdür. Bu türkü, bereket saçan çölün türküsüdür.

“Dağdan vâdiye
-Ummandan büyük-
Gölün türkü.
Düşten sahiye
-Cihandan büyük-
Çölün türkü.”

(“Çöl Türküsü”, *Çöl Türküsü*, s.29)

Libya ve Fizan, sanatçının isimlerini zikrettiği iki şehirdir. Libya’dan şiirlerinde övgüyle bahseder. Çünkü orada Osmanlı Devleti’nden kalma eserler bulmak mümkündür. Fizan, önemli fizikî özellikleriyle şiirde yer alır.

4.1.2. Toplumsal Konular

Toplumsal konular yalnızca şairi değil içinde yaşanılan toplumu da etkiler. Milliyetçilik, insan hakları, sosyalizm, işçi hakları ve grev başlıca toplumsal konulardandır.

4.1.2.1. Millî Konular

Ayhan İnal’ın şiirlerinde millî konular büyük ölçüde yer kaplar. Vatan, millet, bayrak, toprak onun için çok önemlidir. Bu yüce duyguları her şeyin üstünde tutar. Onun için Türk olmak ve bu ülkede yaşamak gurur vericidir.

Şair gönlündeki Türklük sevgisini ulvi bir boyutta yaşamaktadır. İçindeki ateş öylesine büyüktür ki yanardağlarla kendi içindeki ateşi karşılaştırır. İçindeki ateş yanardağdan daha büyüktür.

“Sizler susun yanardağlar
Kim yanmıştır benim kadar?
Türklük dense şu gönlümün
Alevleri arşa çıkar.”

(“Dörtlük”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.57)

Millet olma bilincinin önemini fark eden İnal, bu bilinçle hareket etmektedir. Ona göre bu konuda bilinçli olmak gerekir ve birlik olmanın önemine vurgu yapar. İnsanlar eğer hep birlikte hareket ederlerse toplumun duruşu dik olur. Bu şekilde birçok zafer kazanılabilir.

“Bir olsak, birlik olsak
Şahlanıp dimdik olsak
Avuçken yumruk olsak. “

(“Tesbih”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.10)

Birliği sağlayabilmenin yolu kendi kültürümüzden beslenmektir. Bu şekilde çağlara hükmetmek daha kolay olur.

“Özkaynaktan beslensek
Çağdan çağa seslensek”

(“Tesbih”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.10)

Dünya, hızla değişmektedir ve değişen çağa ayak uydurabilmek için gelişmek gerekir. Bu gelişme olmazsa millet geri kalmaya yüz tutar. Şair bunun farkındadır. Bu nedenle çocuklara ve gençlere tavsiyelerde bulunur. Uzay çağında yaşandığını belirtir ve artık yarışların uzayda olduğunu söyler. Buna göre diğer ülkelerin gerisinde kalmamak gerekir. Havacılık ve uzay sektöründe ilerlemenin gerekliliğini ortaya koyar.

“Uçmak bizim değişmeyen tutkumuz
Bu sevgiyle genişliyor ufkumuz.

Havacılık bize Ata'nın emri
Türk Kuşu'yla süsleyelim gökleri.”

(“Havacılık Tutkusu”, *Gönül Destanı*, s.66)

Türkler bunca zamandır birçok savaş kazanmıştır. Önceleri topla tüfekle yapılan savaşlar yerini pahalı silahlara, son model uçaklara bırakmıştır. Bunlar bir ülkenin gelişmişlik seviyesini gösterir. Atatürk'ün “İstikbâl Göklerdedir” sözünden yola çıkarak bir şiir yazmıştır. Genç pilotların yetişmesi için çağrıda bulunur.

“Bize şanlı Türk derler
Sesimiz gökte gürler
Bundan sonra zaferler

Sanmayın hep yerdedir:

“İstikbâl göklerdedir.”

(“İstikbal Göklerdedir”, *Gönül Destanı*, s.67)

Önüne hangi türlü engel çıkarsa çıksın yılmayan Türkler'in gözü doruklardadır. Bu uğurda can vermek gerekirse seve seve can verilir.

“Yurt aşkıyla yuğrulmuştur özümüz
Dünyaları tutuşturur közümüz.
Bayırlar, yamaçlar düz gelir bize;
Türklük için doruklarda gözümüz.”

(“Doruklar I”, *Gönül Destanı*, s.23)

Vatan ve millet için savaşmak gerekmektedir. “Yurdu Yumruk Zapteder”⁷³ deyimini kullanarak savunmanın önemine işaret eder.

“Hep gülelim gülün ki
Bir olalım gelin ki.
Şunu iyi bilin ki:
“Yurdu Yumruk Zapteder.”

(“Yurdu Yumruk Zapteder”, *Gönül Destanı*, s.40)

Ayhan İnal için vatan ve millet sevgisi birçok sevgiden daha önce gelir. O, bu vatanın kolay kazanılmadığının farkındadır. Bu nedenle şiirlerinde hep vatan sevgisini anlatır. Gençler ve çocuklar için vatan sevgisini aşılacak şiirler yazar.

4.1.2.1.1. Kahramanlık

Vatan için gözünü kırpmadan şehit olanlar sanatçının gözünde önemli bir yere sahiptir. Onlar bu şehitlik mertebesine kolay erişmemişlerdir. Şehidin kefeni ona gelinlik olmuştur. Bütün gökler, yıldızlar şehit içindir, bayraklar şehitlere doğru dalgalanmaktadır.

“Gözler türbene çevrik
Dudaklar sana doğru.

Başlar önünde eğik
Bayraklar sana doğru.”

(“Adsız Şehide”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.58)

Sanatçılar, yaşanan olaylara kayıtsız kalamazlar. Hele yüreği ve vicdanı olan kişiler, bazı olaylara değinmeden geçemez. Ayhan İnal da bu şairlerden biridir. Kerkük'te yapılan katliam üzerine bir şiir yazar. Bu şiir, yaşanan vahşeti gözler önüne serer. Kendisiyle iç hesaplaşma yoluna gider, yapılan zulümlerin farkındadır. Şiirin son kısmında onların kahramanlıklarına yer verir.

⁷³ Bu deyim şair, Mehmet Akıl'dan almıştır. Ayhan İnal. (1992). *Gönül Destanı*. Veli Yayınları, Kuşak Ofset Matbaası, İstanbul, s.40.

“Kahraman Kerküklüler
Şanlı şehitlerini uğurlamakta,
Kale’den gökgürültüsüne benzer bir ses uğuldamaktadır:

-Bir şehidin sesi
Ki hâlâ şafaklar yanmaktadır
Kan damlayan yarısından-
“Duyduk duymadık demeyin
Pervamız yok alçakların kızılından, karasından
Koman! Davranın bre kardaşlarım!
Atatürk’ün resmini yırtanın
Ağzını yırtarım!...”

(“Kerkük Katliamı”, *Gece Yarısı*, s.54-55)

İstanbul’un fethi bir çağı kapatıp bir çağı açmıştır. Böylesine önemli bir olay elbette ki şairin şiirinde yerini almıştır.

“Yıkıl ey Bizans yıkıl
“Takdir yerini bulacak!”
İstanbul’a Fatih,
Fatih İstanbul yaraşır ancak!

Tarih olsa bir ezeli tekerrür,
Yetmişiki millet kuşatsa ufukları;
Mümkün değil böyle fethin tekrarı.
Şehirler güzelini Türk’e yâr etti Hak,
Ta haşre kadar
İstanbul Türk kalacak!”

(“İstanbul’un Fethi”, *Gece Yarısı*, s.61)

Ümitsizlik ve sıkıntıya yer yoktur. Türkler, kahraman ordularıyla hep savaşa hazır olmuşlardır.

“Şahlanan ordulara ordular ekleniyor
Kurt başlı tuğlar kalktı kutlu gün bekleniyor.

Atılınca meydana erler geçer kendinden
TANRI TÜRK’Ü KORUSUN kalles düşman fendinden.”

(“Bozkurtların İsyanı”, *Gönül Destanı*, s.43)

Sanatçı, şiirlerinde halk edebiyatı motiflerinden yararlanır. Gök börü motifi bunlardan biridir. Kurt, çevik, hareketli ve güçlü bir hayvan olduğu için Türkler tarafından bayraklarda, otağlarda motif olarak kullanılmıştır. Hatta kahramanların

portreleri çizilirken bile boyunları kurt boynu gibi kalın, belleri kurt beli gibi ince olarak resmedilmiştir.⁷⁴

Uygurlara ait olan Türeyiş Destanı'nda, Tanrı bir erkek kurt şeklinde yere inmiş, bir Türk hakanının kızı ile evlenmiş ve Uygur nesli bu şekilde türemiştir.

Göktürk Destanlarından olan Bozkurt Destanı'nda bütün Türkler, düşmanlar tarafından öldürülmek istenmiştir. Bir prens bu felaketten sağ olarak kurtulmuştur. Kurtulmasının nedeni annesinin bir kurt olmasıdır. Bozkurt soyundan geldiği için prene saygı duyulmuştur bu nedenle öldürülmemiştir. Sonrasında ise Tanrının kızlarıyla evlenmiş ve böylece Türklerin soyu çoğalmıştır.⁷⁵ Ayhan İnal, destanlara atıfta bulunmayı ihmal etmez. Çünkü destanlar, bir milletin geçmişini en iyi şekilde yansıtan metinlerdir.

4.1.2.2. Dinî Konular

Tasavvuf unsurlarına Ayhan İnal'ın şiirlerinde rastlamak mümkündür. “Kara Sevda” şairin en güzel şiirlerinden biridir. Hallac-ı Mansur ve Nesimî olaylarına telmih yapılmıştır. Bu şiirde bir iç hesaplaşma yoluna gider ve kendisini sorgulamaya başlar.

“Terket beni, ey kendini bilmeyen mantık!
Ey aynalarda gizlenen gurur bırak beni!
Ey en güzel güneş, ey ebedî ateş yak beni!
Nesimî gibi soy, Mansur gibi yak
Yak beni.”

(“Karasevda”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.51)

Mevlâna ve Şems de şiirlerde yerini alır.

“Sen misin bu; Yaradan'da son bulan
Sen misin bu; can verdikçe can bulan
Sen misin bu; semâlarda Şems olan

Mevlâna'yı yakan ateş sen misin?

Bir Allah'dan korkan ateş sen misin?”

(“Ölümsüzlük Türküsü”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.4)

Şair Allah yolunda ilerlemeye kararlıdır. Bunun için tedbirini alıp yola çıkmıştır. Geride birçok şeyi bırakmıştır. Ardında bıraktıklarına rağmen yolundan

⁷⁴ Erman Artun. (2009). *Anonim Türk Halk Edebiyatı Nesri*. Kitabevi Yayıncılık, İstanbul, s.73.

⁷⁵ Hasan Köksal. (19859). *Mili Destanlarımız ve Türk Halk Edebiyatı*. Üçdal Neşriyat, İstanbul, s.27-28.

dönmeyecektir. Şiirin başlığı önceleri “Kendi Bilir” iken son şiir kitabında aynı şiir “Allah Bilir” başlığı altında yazılmıştır.

“Bir çileli yola çıktım
Şöyle bir ardıma baktım:

Korkutucu bir uçurum.
Önümde sönmeyen nurum”

(“Kendi Bilir”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.24)

Günahıyla sevabıyla yola çıkan şair, kendini Allah’a teslim etmiş bir vaziyettedir. Bundan sonrasını sadece Allah bilecektir.

“Artık her şey olabilir.
Sonrasını kendi bilir.”

(“Kendi Bilir”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.26)

“Artık her şey olabilir
Sonrasını Allah bilir.”

(“Allah Bilir”, *Gönül Destanı*, s.17)

Ayhan İnal, dünyayı boş olarak algılar. Dünyanın geçiciliğinin farkındadır. Sonsuza kadar gerçek olacak tek şey ise Allah’tır.

“Birhoş
Sarhoş
Ve boş
Dünya.”

(“Rüya”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.27)

Allah’ın varlığını ve birliğini kabul eden şair, ona sığınıp güvenir.

“Birdir tektir
Bir yürektir
Mübarektir
Yektir Allah
Allah yektir.”

(“Sezgi”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.28)

Hak yolunu seçen sanatçının gönlü tertemiz olmuştur. Büyük bir hoşgörü ile bütün insanları kucaklamıştır.

“Nice yoldan Hak Yolu’nu seçmişiz
Dost uğruna varımızı saçmışız.
Kurşun sikanlara kucak açmışız
Sevgilerin şelâlesi bizdedir.”

(“Dergâh”, *Gönül Destanı*, s.18)

Birbirlerini çok iyi tanıyan insanların konuşması gerekmez. Onlar, sadece gözlere bakarak birbirlerinin ne dediklerini anlarlar.

“Bağrımız yanık
Pirimiz tanık.
Özde oluşan
Gözde konuşan
Dilden anlarız.”

(“Anlarız”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.29)

İnal, şiirlerinde tasavvufî kavramlara yer verir fakat bu onun tasavvuf ehli bir sanatçı olduğunu göstermez. Dünyanın geçiciliğini anlamıştır, Allah’ın varlığına ve birliğine inanır.

4.1.2.3. Tarih

Tarih, milletlerin geçmişleriyle olan bağını güçlendirir. Yapılan hatalardan ders alarak yola devam etmek gerekir. Böyle yapmayan bir millet yok olmaya mahkûmdur. Geçmişte yaşayanlar bizlerin atalarıdır. Onların ne türlü güçlükler çekerek bu noktaya geldiklerini unutmamak gerekir. Tarihinden kopan bir millet buhrana düşer. Geçmişle gelecek arasında bir bağ vardır. Bu bağ koparsa “sancılar” başlar.

“Tarihle kopan
Bağın sancısı.”

(“Sancılar”, *Gönül Destanı*, s.51)

“Sancı”nın başlamaması için önce Türk tarihini bilmek gerekir. Önceden yapılan hatalar, insanlara yol göstermelidir.

4.1.2.3.1. Türk Tarihi

Türkler, birçok uygarlığa ev sahipliği yapmışlardır. Geçmişleri kahramanlıklarla dolu olan Türk milleti övülmeye layıktır. O, yaşanan savaşları tıpkı tekrar yaşanıyormuşçasına gözler önüne serer. Tarihe sadece savaşlar konu olmaz. Yaşanan önemli olaylar, tarih konusu içinde yer alır.

Kurtuluş Savaşı sırasında yurt işgale uğramıştır. Halk kendi çabalarıyla düşmana karşı koyar. İzmir’in Yunanlılar tarafından işgal edilmesi üzerine onlara ilk kurşunu sıkın kişi Hasan Tahsin’dir. Şair onun adına bir destan kaleme almıştır. Destanı söyleyen Hasan Tahsin’in kendisidir.

“Tek başıma oynattım yerinden

O sihirli taş;
İlk kurşunu sıktım can verdim ama
Bundan sonra
Milyonlar sürdürecektir bu kutsal savaşı.”

(“Gazeteci Hasan Tahsin Destanı”, *Gönül Destanı*, s.54)

Malazgirt Savaşı’yla birlikte Anadolu’nun kapısı Türklere açılmıştır. Anadolu, Türklere yurt olmaya başlar. Sanatçı, komutan Alparslan’dan övgüyle bahseder.

“Sen ey candamarımMalazgird!
Sonsuz zaferler kapusu
Ey Anadolu’mun ölmez tapusu!”

(“Malazgird ve Alpaslan”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.50)

İstanbul’un fethedilmesi Türk milleti için gurur verici bir durumdur. İstanbul, birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Jeopolitik konumundan dolayı buraya sahip olmaya çalışan devletler birbirleriyle yarışmışlardır. Bu şehri fethetmek Fatih’e nasip olmuştur.

“Tarihe hükmetti
Yirmi ikisinde bir genç.
Mucizeler yarattı Türk’ün savleti
Her taraf kan,
Koç yiğitler kurban oldu.
Nur indi semadan kucak kucak
Topkapı’da
Ulubatlı Hasan’la dikildi sancak”

(“İstanbul’un Fethi”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.79)

Geçmişte yapılan başarılar örnek alınarak yeni başarılarla ulaşılabilir. Bu da Türk tarihini bilmekle mümkün olacaktır. Kurtuluş Savaşı’nda verilen mücadele, Hasan Tahsin’in attığı kurşun, Mustafa Kemal’in askerî dehası unutulmamalıdır.

4.1.2.3.2. Libya Tarihi

Şair Libya topraklarına derin bir sevgi ve saygı duyar. Libya’nın tarihini araştırıp incelemiştir. *Çöl Türküsü*’nde bu şiirlerine yer vermiştir. O, Libya tarihi için şunları söylemektedir:

“Libya tarihini incelerken de, kendi tarihimle ve dedelerimle karşılaştım. Bu küçücük destanı çoğu zaman gözyaşları içinde yazarak, yaşayarak tamamladım.”⁷⁶

“Eğil şu tarihe eğil

⁷⁶ Ayhan İnal. (1979). *Çöl Türküsü*. Murat Matbaası, Ankara, s.9.

Kanlar akmış sebil-sebil.
Başı-sonu belli değil
Akıp giden zaman gibi.”

(“Geçit”, *Çöl Türküsü*, s.33)

Libya’da birçok devlet hüküm sürmüştür. İnal, bu devletlere şiirlerinde ayrı ayrı yer verir.

“İsa’dan çok öncesi Finikeliler
Medeniyet kurmuşlar Libya’da yer yer.
Ve ardından hışımla gelmiş Grekler
Konuşsa neler söyler, binlerce yıldır
Şu mermer sütunlarla, taştan direkler.”

(“Finike-Grek Devri”, *Çöl Türküsü*, s.34)

Libya’ya Romalılar, Vandallar ve Bizanslılar da hâkim olmuştur.

“Libya geçmiş tarihin her çağında büyümüş
Romalılar devrinde idare Konsüllükmüş.

Yüzüncü yılda gelen Romalılar sonrası
Başlıyor Vandalların Libya’yı istilâsı.

Bizanslılar da hüküm sürmüş bunlar çökünce
Sönmez güneş doğmadan, İslâmiyetten önce.”

(“Romalılar-Vandallar-Bizanslılar”, *Çöl Türküsü*, s.35)

Libya’ya Emevîler’in hâkim olmasıyla İslamiyet bu topraklarda yayılmaya başlar.

“Ve başlıyor Libya’da Emevî Saltanatı
Altıyüzkırkyedidelİslâmın altın atı

Kükreyip şahlanarak, bu çöllere dalıyor
Ebedî çöl güneşi, gönüllere doluyor.”

(“Emevî Hakimiyeti”, *Çöl Türküsü*, s.36)

Emevî Devletinden sonra Libya’nın durumunu şu şekilde anlatır:

“Emevi Devleti parçalandıktan sonra, Abbasiler Devrinde bu bölgede bağımsız Müslüman devletler kurulmuştur. Fatimiler Afrika’da yeniden Müslüman birliğini kurdular. Libya iki asır Mısır’a bağlı olarak yönetildi, Muvahhitler zamanında ülke ikiye bölündü.

Eyyubîler Devrinde yeniden Mısır egemenliğine giren Libya, Memluklar Devrinde zaman zaman İslâm devletlerine bağlı kalmıştır.”⁷⁷

İspanyollar da Libya’da bir zamanlar hüküm sürmüşlerdir.

⁷⁷ Ayhan İnal. (1979). *Çöl Türküsü*. Murat Matbaası, Ankara, s.37.

“Binbeşyüzon yılında İspanyollar saldırdı
Bu eşsiz sahillerde yirmi yıl hüküm sürdü.”

(“İspanyollar”, *Çöl Türküsü*, s.37)

Ayhan İnal, Libya’ya olan istilânın bitmeyeceğini söylemektedir. Bu zamana kadar Libya topraklarına birçok devlet savaş açmıştır. Bundan sonra da bu savaşların sonu gelecektir.

“İstilânın ne ilki, ne de sonuncusu bu
Libya’ya saldırının belki onuncusu bu.”

(“İspanyollar”, *Çöl Türküsü*, s.37)

Saint-Jean Korsanları Libya’da zulümler yapmıştır. Şairin dikkatinden bu durum kaçmaz.

“Saint-Jean korsanları geldi ölümle
Yirmibir yıl uğraştılar zulümle.

Akdeniz’de tâun gibi estiler
Ahaliyi kitle kitle astılar.”

(“Saint-Jean Korsanları”, *Çöl Türküsü*, s.38)

Bu zulümden onları kurtaracak olan Osmanlı Devleti’dir. Libya, Osmanlı Devleti’nden yardım istemiştir. Bu isteğe karşı koyamayan Kanuni Sultan Süleyman, Libya üzerine donanma göndermiştir.

“Leventlerin şahlânışı yamandı
Gayrı korsanların hali dumandı.
İstanbul’dan bir donanma çıktı ki
Karalar yıkandı, sular çalkalandı.”

(“Kanunî Sultan Süleyman”, *Çöl Türküsü*, s.39)

Turgut Reis’in Libya’yı korsanlardan kurtarmasıyla birlikte Libya artık Osmanlı Devleti bünyesine girmiştir.

“Kaçın bre kâfirler! Bir dedim daha demem
Yıl binbeşyüzellibir, küffârın işi tamam.”

(“Turgut Reis”, *Çöl Türküsü*, s.40)

Bu tarihlerden yıllar sonra Libya’ya Mustafa Kemal Atatürk gitmiştir.

“Koca Turgut Reis bağrında uyur
Enver Paşa gelmiş harbe koyulur.
Dünyaya karşı şanlı Tobruk’tan
Mustafa Kemal’in sesi duyulur.”

(“Libya’da Türkler”, *Çöl Türküsü*, s.43)

Libya'ya sırasıyla Romalılar, Vandallar, Bizanslılar, Emeviler, İspanyollar ve Osmanlı Devleti hâkim olmuştur. Sanatçı, Libya'nın geçirdiği evreleri teker teker şiirinde anlatmıştır.

4.1.2.4. Türk Büyükleri

İbn-i Sînâ büyük eserler bırakmış bir Türk bilginidir. Özellikle tıp ilminde ilerlemiştir.

“İlim sensin, irfan sensin
Tababette sultan sensin
İlk tableti yapan sensin
Âşikârdır sırlar sana
İbn-i Sînâ derler sana.”

(“İbn-i Sînâ”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.12)

Yunus Emre'nin ünü sadece Türkiye'de değil bütün dünyada yayılmıştır. İnal, onu şiirlerinde tekrar övgüyle hatırlar.

“Dünyayı ıştır bir tek zerremiz
İnsanlığa düşer bizim cemremiz.
Tuğrasını vurur çağa Mehmet Han,
Çağlara hükmeder Yunus Emre'miz.”

(“Yunus Emremiz”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.34)

Yunus Emre'nin üstün özelliklerinden bahseder, onu sevgi timsali olarak görür. Onun sözleri gönülden çıkmaktadır. Gönülden çıkan sözler insanlar üzerinde daha çok etkiye sahiptir. Bu nedenle onun şiirleri bu kadar etkilidir.

“Bu milletin dili sensin
Hakk'a çıkan yolu sensin
Sevgi kokan gülü sensin
Bizim Yunus, garip Yunus.”

(“Garip Yunus”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.35)

Hiciv bir kişi ya da kurumu yermek anlamında kullanılır. Yunus Emre, özü sözü bir olmayan insanları şiirlerinde eleştirir.

“Şaşırp da azanları
Bilir-bilmez yazanları
Dilimizi bozanları
Paylar, Koca Yunus paylar.”

(“Koca Yunus”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.36)

Yunus Emre'nin çağları aşip günümüze kadar ulaşmasına sebep olan şey muhtemelen şiirlerinde kullandığı doğal Türkçedir. O, söz üzerinde oyunlar

yapmadan söyleyeceklerini ifade etmiştir. Kendisinden asırlar sonra da genç-yaşlı herkes tarafından okunmasının sebebi budur.

“İçtenliğin denizlerce, gökçe mi?
Sendeki dil Tanrıca mı, Hakça mı?
İnci gibi işlemişsin Türkçemi
Söylemişsin tane tane Yunus’um
İlâhîsin hânehâne Yunus’um.”

(“Yunus’um”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.37)

Sanatçının saygı duyduğu Türk büyüklerinden biri de Mevlâna’dır. Mevlâna’da umutsuzluğa yer yoktur. Çünkü kalbe bir kere giren umutsuzluk, insanı içten içe tüketir. O, mutluluğun başlangıç noktasıdır.

“Nasıl geçmiş sensiz günler Mevlâna?
Bunca cevrin gayrı yeter Mevlâna.
İnandım ki sende başlar mutluluk,
Umutsuzluk sende biter Mevlâna.”

(“İlk Sesleniş”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.40)

Mevlâna öldüğü günü, düğün gecesi (Şeb-i Arus) olarak tasavvur eder. Ölüm bazı insanlar için bir bitişi ve sonu ifade eder. Oysa Mevlâna için durum öyle değildir. O, ölümü yeni bir başlangıç olarak görür. Çünkü öldüğü gün, onu yaratan Allah’a kavuşacaktır. Bu nedenle ölümü, düğün gecesi ve sevgiliye kavuşma olarak benimser.

“Bu gece Düğün Gecesi
Cûşa gelmiş gûyendeler, kudümzenler
Vecd içinde semâzenler, neyzenler
Ve dudaklar seslenir bu gece sabaha dek
Hu! Hu! Hu!
Bilmiş olun Nebîler, selâm durun velîler
Mevlâna bu! Mevlâna bu!
Ey Türk’ün aşılmaz dehâsı
İnsanlığın Mevlâna’sı merhaba.”

(“Mevlana’ya Merhaba”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.42)

Şair, millet olarak diğer milletlerden daha şanslı olduğumuzu vurgular. Çünkü Mevlâna ve Yunus Emre gibi iki büyük güçlü sanatçı, bizim içimizden çıkmıştır.

“Hiç kimseye görünmeyen yâr bizim
Hak yolunda bütün zorluklar bizim.
Mevlânaca kucaklarınız dünyayı,
Yunus gibi evliyamız var bizim.”

(“Mevlânaca”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.43)

Ahilik teşkilatıyla esnaflar arasında birlik ve beraberlik oluşturulmuştur. Böylece üretilen malın kalite kontrolü yapılmış, haksız kazanç önlenmiştir. Hem de usta-çırak ilişkisi içinde birçok işinin ehli insan yetişmiştir. Ahilik teşkilatı adını Ahi Evran’dan almıştır.

“Ahi Evran Veli ve Hacı Bektaş
Veli deryasına dalıcı gerek.”

(“Ahi ve Ahilik”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.61)

Ahilik teşkilatı içinde yetişenler hem meslekî bilgi sahibi olabilmekte hem de iyilik, dürüstlük, güzellik gibi manevî değerleri öğrenebilmektedir. Böylece esnaflıkta bir verimlilik meydana gelir.

“Çalışmayı sevip, sevdirmek için
Gönlü ferah, yüzü gülücü gerek.

Çırak yetiştirip, iş öğreterek
Her yana ustalar salıcı gerek.”

(“Ahi ve Ahilik”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.61)

Mimar Sinan, aklıyla ve dehasıyla yaşadığı devrin en ünlü mimarı olmuştur. Onun yaptığı eserler hâlâ dimdik ayakta durmaktadır. Günümüz teknolojisiyle bile onun yaptığı eserlerin sırrı çözülememiştir.

“Akustiğin mükemmeli
Estetiğin en güzeli.

Mermerlere hayat veren
Gökyüzüne kanat geren”

(“Koca Sinan”, *Gönül Destanı*, s.31)

Ayhan İnal, İbn-i Sînâ, Yunus Emre, Mevlânâ, Ahi Evran ve Mimar Sinan gibi isimleri Türk büyükleri olarak görür. Onların insanlara bıraktığı miras çok değerlidir. Bütün bu değerlere sahip çıkılması gerekir.

4.1.2.5. Halk Edebiyatının Şiirlere Yansıması

Şükrü Elçin, Halk edebiyatını “Divan edebiyatı dışında kalan saz ve tekke şiiri türünden ferdî mahsullerle, malzemesi dile dayanan atalar sözü, destanlar, masallar, hikâyeler, fıkralar, bilmeceler, mâniler, türküler, ağıtlar, ninniler v.b gibi ilk söyleyicilerini genellikle tespit edemediğimiz eserler” olarak tanımlamıştır.⁷⁸

⁷⁸ Şükrü Elçin. (2000). *Halk Edebiyatına Giriş*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.1.

Ayhan İnal, halk edebiyatı unsurlarını görmezden gelmez. O, halk edebiyatıyla ilgili yazdığı şiirlerine *Ölümsüzlük Türküsü* kitabının “*Ozanca Deyişler*” bölümünde yer vermiştir. Şair bu şiirlerinde “Akdağlı Kara Ozan” mahlasını kullanmıştır. Bölümde bulunan yirmi iki şiirin hepsinde mahlas yer alır. İnal, mahlasının ne olduğunu şu dizelerde dile getirir:

“Ozanca deyişler ki gönülden feryadımdır
Akdağlı Kara Ozan, halk şi’rinde adımdır.”⁷⁹

Bu bölümde var olan şiirlerin çoğunluğu sevgi konuludur. Şairin sevgisi bitmek tükenmek bilmez.

“Minyatürler gibi süste, nakışta
Ceylân gibi can alıcı bakışta
Sönme bilmez sevgi dolu yakışta
Alev-alev, harıl-harıl sen varsın.”

(“Gürül-Gürül”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.201)

Sanatçı, her yerde sevgiliyi görür. Ömrü onu aramakla geçmiştir. Sevgili ise ona hiç yüz vermez. Şairin payına düşen ise sonu gelmeyen çilelerdir.

“Bozgunum feleğe, bozgunum yâre
Biliyom, derdime bulunmaz çare.
Çile tümen tümen, dil pârepâre
Kader midir, talih midir, zar mıdır?”

(“Bitmeyen Çile”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.202)

Kıymet bilmeyen sevgili, aşığı süründürmekte kararlıdır. Âşık bu durumdan şikâyet etmektedir.

“Akdağlı’yı süründürme yetişir
Hâlimi bir görsen, bağrın tutuşur
Kuşlar bile hep yan yana ötüşür
İş işten geçmeden gelsen ne olur?
Sevilirken kıymet bilsen ne olur?”

(“Sen Olmazsan”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.205)

Sevgili, âşıktan ayrılmıştır. Bu durum onu öylesine üzmüştür ki âşık ne yapacağını bilemez halde ortada dolanmaktadır. Artık hiçbir şey eski tadını vermez. Ölüm, âşığa daha da yaklaşmıştır sevgili gittiğinden beri.

“Kırıldı kolum
Kısaldı yolum
Kol gezer ölüm

⁷⁹ Ayhan İnal. (1987). *Ölümsüzlük Türküsü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.193.

Gittin gideli.”

(“Gittin Gideli II”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.208)

Giden sevgiliyi döndürmek yine âşığa düşer. O, sevgili uğruna her şeyi göze almıştır bir kere.

“Nasıl edip döndürmeli o yâri?
Açmadık söz, dökmedik dil kalmadı.
Varıp kapısına yüz sürek bâri
Deneyecek başka bir yol kalmadı.”

(“Kalmadı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.211)

Sevgiliden her zaman övgüyle bahseden sanatçı, “Yalancı” şiirinde onu kötü olarak nitelendirir. Sevgili, sevdiğini söyleyip aşığı kandırmıştır. Âşık onun yalan söylediğinin farkına sonradan varmıştır. Bu yalanı öğrenince âşık da sevgiliyi istemez. Bu durum aslında halk şiirlerinde pek fazla görülmez. Çünkü sevgili her türlü eziyetiyle sıkıntısıyla âşığın kalbinde yer eder. Fakat bu şiirde durum farklıdır. Âşık, aşkından vazgeçmiştir.

“Ey gösteriş düşkünü
Seni sevda şaşkıını.
Akdağlı'nın aşkıını
Küle döndüren güzel.”

(“Yalancı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.212)

Ayhan İnal, halk şiiri tarzında yazdığı şiirlerinde dostlarına yer vermeyi ihmal etmez. Dostlarıyla dertlerini paylaşır. “Osman Kaya ile Dertleşme” bu şiirlerden biridir. Şair, şiirde ayrılık acısıyla yanmaktadır. Aynı zamanda bazı dostlarından vefasızlık görmüştür. O, bu dünyada hiç mutlu olamadığını söyler. Yüreği hep yanmaktadır.

“Yâri vermek, can vermektan betermiş
Yâri yitirenin, akli yitermiş.
Geç anladım, bir-iki dost yetermiş
Canımdasın, yanımdasın can Osman.”

(“Osman Kaya ile Dertleşme”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.216)

Halk şiiri tarzının ustalarından olan Âşık Veysel'i de şair anmadan geçmez. Şiirinde Âşık Veysel'den övgüyle bahseder. O, ölse de ölümsüz eserleriyle yaşamaktadır.

“Bizden iyi görüyor
Ne öğütler veriyor.
Veysel hâlâ yürüyor
Uzun, ince yollarda.”

(“Âşık Veysel”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.220)

Sanatçı, kendisini ait olduğu toplumdan ayrı düşünmez. Halkın sıkıntıları, onun şiirlerinde yerini bulur. Halk, mutluyorsa kendisi de mutludur. Bu tarz şiirlerinde kimi zaman yöresel ifadeler yer verir.

4.2. ŞEKİL

4.2.1. Nazım Birimi

Dize, şiirdeki en küçük birimdir. Şiirin her bir bölümünde yer alan dize sayısı o şiirin nazım birimini belirler. Şiir, iki dize halinde oluşturulmuşsa nazım birimi beyit, dört dize halinde oluşturulmuşsa nazım birimi dörtlüktür. Bu bölümlere bent denir. Bentlerin uzunluk ya da kısalıkları şiirden şiire değişebilir. Bir dizeden oluşan bentler olabileceği gibi dörtten fazla dizeden oluşan bentler de bulunabilir.

Nazım birimlerinin kullanılması dönemlere göre değişiklik göstermiştir. Divan edebiyatında yaygın olarak beyit kullanılmıştır. Tanzimat edebiyatına gelindiğinde nazım birimi olarak beyit kullanımı Divan edebiyatı dönemine göre biraz daha azalmıştır. Halk edebiyatına bakıldığında dörtlük kullanımının çok yaygınlaştığı görülür. Bu dönemdeki şairlerin çok azı beyiti tercih etmişlerdir. Son dönemlerde tek dizelik nazım birimleri dikkati çekmektedir. Şiirin muhtevasını onun şekil özelliklerinden ayrı düşünmemek gerekir. Şiir, hem muhteva hem de şekil bakımından bir bütünlük oluşturur. İki unsurun da birbirini tamamlaması gerekir.

Ayhan İnal'ın şiirlerine bakıldığında şekil özellikleri yönünden farklılıklar görülmektedir. Onun beyitlerle oluşturduğu şiiri hiç yoktur. Bunun yanı sıra tek bir dizeden meydana gelen bir şiiri vardır. Şiir kitaplarında yer alan 545 şiirin 109 tanesi dörtlüklerle oluşturulmuştur. Bu dağılımı gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.2.1. Nazım Birimi

KİTAPLAR	DİZE SAYISI							
	1	2	3	4	5	6	Diğer	Toplam
Gece Yarısı	-	-	-	7	-	-	26	33
Yasak Sevgi	1	-	2	13	-	2	45	63
Dostlarım	-	-	-	11	1	-	40	52
Çöl Türküsü	-	-	-	7	1	3	19	30
İstanbul'a Benziyorsun	-	-	-	10	-	-	31	41
Bir Yağmur Sonrası	-	-	-	6	-	1	59	66
Ölümsüzlük Türküsü	-	-	-	50	1	1	148	200
Gönül Destanı	-	-	-	5	-	1	54	60
Toplam	1	-	2	109	3	8	422	545

Tablo 4.2.2. Bentlerden Meydana Gelen Şiirlerinin Dağılımı

Kitaplar	Birkaç bentten oluşanlar	Tek bentten oluşanlar	Toplam
Gece Yarısı	24	9	33
Yasak Sevgi	46	17	63
Dostlarım	40	12	52
Çöl Türküsü	22	8	30
İstanbul'a Benziyorsun	31	10	41
Bir Yağmur Sonrası	60	6	66
Ölümsüzlük Türküsü	147	53	200
Gönül Destanı	54	6	60
Toplam	424	121	545

Şairin hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinin yanı sıra serbest ölçüyle yazdığı şiirler de bulunmaktadır. Şiir kitaplarında yer alan 545 şiirin 121 tanesi tek bentten oluşmaktadır. Geriye kalan 424 şiir ise birkaç bentten meydana gelir.

4.2.2. Nazım Biçimi

4.2.2.1. Geleneksel Yerli Nazım Şekilleri⁸⁰

4.2.2.1.1. Halk Şiirinden Alınan Nazım Şekilleri

4.2.2.1.1.1. Anonim Halk Şiiri Nazım Şekilleri

Ayhan İnal'ın şiirlerinde anonim halk şiiri türlerinden olan mani ve türküye rastlanmaktadır. *Gece Yarısı* şiir kitabında yer alan “Tezat”, 7'li hece ölçüsüyle yazılan ve tek dördlükten oluşan bir manidir.

İnsanlar çula düştü,	a
Paraya, pula düştü.	a
Sana gönül vermek de	x
Bu garip kula düştü.	a

(*Gece Yarısı*, s.5)

Bu maninin dışında *Yasak Sevgi* kitabında da maniler yer alır. Şair, “Gül Üstüne Maniler” başlığı altında ayrı ayrı üç tane maniye yer vermiştir. Manilerden birisi aşağıdaki gibidir:

Bakışınla yaz gelir	a
Haz üstüne haz gelir	a
Bir tomurcuk gülüm var	x
Bin yıl sevsem az gelir	a

(*Yasak Sevgi*, s.23)

Manilerin yanı sıra şair, bir şiirinde türküye yer vermiştir. Fakat şiirin başlığını “Şarkımız” olarak koymuştur. Şarkı, divan şiirine Türkler tarafından kazandırılmıştır ve aruz ölçüsüyle yazılır. Şairin “Şarkımız” adı altında yazdığı şiir ise bir şarkı değil türküdür. Türkü 14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır. Her bir üçlükten sonra aynen tekrar eden nakarat bulunmaktadır.

“Gönlümde gülümseyen elâ gözlü ceylânsın
En güzel mevsimlerden hayâlimde kalansın
Yaşaran gözlerinde hâtıralar canlansın

Bitmeyen şarkımızı dinleyelim seninle

Her nağmede gönülden inleyelim seninle.”

(“Şarkımız”, *İstanbul'a Benziyorsun*, s.21)

⁸⁰ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s.137-139.

Anonim halk edebiyatı nazım şekillerinden mani ve türkü, sanatçının tercih ettiği şekillerdir.

4.2.2.1.1.2. Âşık Edebiyatı Nazım Şekilleri

Şair, koşma türüne şiirlerinde çokça yer vermiştir. Koşmalar 11’li hece ölçüsüyle yazılır. Her şiir kitabında koşma nazım şekliyle oluşan şiirlere yer vermiştir. “Aldırma” şiiri 6+5=11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Karanlık ufuklar er-geç ağarır
Dağları da duman bürür, aldırma.
İnananlar elbet menzile varır
Hac kervanı ağır yürür, aldırma.”

(“Aldırma”, *İstanbul’a Benziyorsun*, s.55)

“Zaman-Yel-Su-Ateş” şiiri de koşmaya örnektir.

“Sultan Süleyman’ı öldüren zaman
Çürüt beni sevdiğime kul eyle.
Sonsuza dek bu tükenmez aşkınan
Yürüt beni, sevdiğime yol eyle.”

(“Zaman-Yel-Su-Ateş”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.14)

“Ölümsüzlük Türküsü” şiir kitabında şair “Ozanca Deyişler” bölümü altında halk şiiri tarzında yazdığı koşmalara yer vermiştir. Koşmaların son dördlüğünde mahlasını belirtmiştir. Akdağlı Kara Ozan, Akdağlı, Kara Ozan, şairin kullandığı mahlaslardır.

“Ben ömrümde senden güzel görmedim
Seni anlatmaya destan gerekli
Saçın böylesini çözüp örmedim
Sana eş olmaya sultan gerekli.”

(“Destan Güzeli”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.213)

Koşmalarla birlikte şair semâilere de yer vermiştir. Semâiler 8’li hece ölçüsüyle yazılır. Semâi tipinde, hece ölçüsünün (4+4) sekizli kalıbı dışında, (4+3) yedili kalıbıyla yazılmış şiirler de vardır.⁸¹ Ayhan İnal’ın yazdığı “Âşık Veysel” şiiri bu türe örnek olarak verilebilir. Şiir 7’li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Son dördlükte ise şairin “Akdağlı” mahlası yer alır.

“Deyişlerinin tadı
Peteklerde, ballarda.
Âşık Veysel’in adı

⁸¹ Cem Dilçin. (2013). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.374.

Yaşayacak dillerde”

(“Âşık Veysel”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.44)

Koşma ve semâi, Ayhan İnal’ın kullandığı nazım şekilleridir. Sanatçının destan ve varsağı şeklinde yazılmış şiiri bulunmamaktadır.

4.2.2.1.2. Divan Şiiri Kaynaklı Nazım Şekilleri

Divan şiirinde genel olarak beyitler kullanılmıştır. Her bir beyitte farklı konu işlenmekteydi. Fakat son yıllarda Türk Edebiyatında meydana gelen değişiklikle birlikte divan edebiyatında birtakım değişiklikler olmuştur. Beyitler arasında konu bütünlüğü sağlanmıştır. Aynı zamanda aruz ölçüsü bırakılıp bu tarz şiirler hece ölçüsüyle yazılmıştır. Değişen özelliklerden biri de şiirlere başlık konmasıdır. Ayhan İnal divan şiiri kaynaklı nazım şekillerinden yararlanmıştır. Mesnevi tipine şiirlerinde çokça yer vermiştir. Mesnevinin diğer nazım şekillerine göre daha kolay yazılıyor olması şairin tercih sebebidir demek yanlış olmaz.

“Elâ Gözlüm” şiiri mesnevi şiir tipinde yazılmıştır. Şiir 9 beyitten oluşur. Bütün beyitler kendi arasında kafiyelidir.

“Göklerin tanrıçası, yeryüzünün sultanı
Ürperten bakışların elâ gözlü ceylanı.

Leylâkların, güllerin kokusunu veren sır
Ezeli esrikliğin sırrını gösteren sır.”

(“Ela Gözlüm”, *İstanbul’a Benziyorsun*, s.16)

Bunun yanında “Arayış”, “Konuşan Gözler”, “Kendi Bilir” şiirleri de mesnevi tipinde yazılan şiirlerden bazılarıdır.

Sanatçının şiirlerinde gazel tipine de rastlamak mümkündür. Gazel aa, ba, ca, da şeklinde kafiyelenmiş beyitlerden oluşur. “Yakmasaydın” isimli şiir gazel tipine örnektir.

“O gözlerle ne olur, öylesi bakmasaydın
Ya elimi tutmasan, ya hiç bırakmasaydın.

Şimdi bomboş bir kalbe amaçsız olacaktım
Yıllar önce karşıma âhûca çıkmasaydın.”

(“Yakmasaydın”, *İstanbul’a Benziyorsun*, s.34)

4.2.2.2. Yeni Türk Şiirinden Alınan Nazım Biçimleri

4.2.2.2.1. Düzenli Nazım Biçimleri

Servet-i Fünun şairleriyle birlikte düzenli nazım biçimleri Türk Edebiyatına girmiştir. Daha önceleri bu nazım biçimleri kullanılmamaktaydı. Servet-i Fünun şairleri Batı edebiyatlarından aldıkları örneklerle bu biçimleri edebiyat dünyasına kazandırmışlardır. Vilanel, terzarima, terner, pantun, rondel, ottovarima, sone, triyole, rondo bu biçimlerden bazılarıdır. Bu yeni nazım biçimleri arasında, Cumhuriyet dönemi edebiyatında ve sonraları en çok sevilen ve kullanılanlar çapraz uyak, sarma uyak ve düz uyaktır.⁸² İnal'ın şiirlerinde düz uyak ve çapraz uyağa rastlamak mümkündür. Sarma uyaklı şiir yazmamıştır.

4.2.2.2.1.1. Çapraz Uyak

Dört dizeli bentlerle kurulur. Her dörtlüğün birinci ve üçüncü dizeleri ile ikinci ve dördüncü dizeleri kendi arasında kafiyelidir. Kafiye düzeni abab/ cdcd/ efef şeklindedir. Çapraz uyağı şiirlerinde çok fazla kullanmayan Ayhan İnal, *Dostlarım* adlı şiir kitabında Güner Ceylân için yazdığı şiirinde bu uyak türüne yer vermiştir.

“Neler dense yetmez, neler desem az
Bu yüzden şaşkırdım diyeceğimi.
Ozanımız açtırır da soldurmaz
“Ateş Ağacı”nda “Buz Çiçeğim”i.

Sanki Ondan şiir okur yollarda
İstanbul kentinden her geçen yolcu.
Ömür boyu yanık gezer çöllerde
“Ceylân Pınarı”ndan su içen yolcu.

Vatan için, millet için ürperir
Yüreği incecik, tel-tel Ceylân'ın.
Her haliyle başka bir güven verir
Hanımlığı ayrı güzel Ceylân'ın.”

(“Güner Ceylân”, *Dostlarım*, s.23)

Dostlarım şiir kitabındaki bir şiir daha çapraz uyakla yazılmıştır. *Çöl Türküsü* şiir kitabında da çapraz uyakla yazılmış bir şiir vardır. *İstanbul'a Benziyorsun*'da bir tane (“Mutluluk Düşü”), *Bir Yağmur Sonrası*'nda bir tane

⁸² Cem Dilçin. (2013). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.368.

(“Sitem”), *Ölümsüzlük Türküsü*’nde bir tane (“Yemin Sana”), *Gönül Destanı*’nda bir tane (“Oğul Balım”) şiiri çapraz uyak ile yazmıştır.

4.2.2.2.1.2. Düz Uyak

Uyak düzeni bakımından mesneviye benzer. Her beyit kendi arasında kafiyelidir. Kafiye düzeni aa/bb/cc/dd/ şeklindedir.

Düz uyağın mesneviyle arasında bazı farklılıklar vardır. Mesneviden farklı olarak her beyit kendi içinde ayrı bir anlam bütünlüğüne sahip değildir. Şiirde konu bütünlüğü olduğundan beyitler anlam bakımından birbirine bağlıdır. Mesnevide aruzun kısa kalıpları kullanılır, düz kafiyeli şekillerde ise aruzun her kalıbı ve hece vezinleri kullanılabilir. Mesnevi hacim bakımından daha genişken; düz kafiye daha kısa olabilmektedir.⁸³

Ayhan İnal şiirlerinde düz uyağa yer vermiştir. *Gece Yarısı* şiir kitabında hiç düz uyaklı şiir bulunmazken diğer şiir kitaplarında düz uyaklı şiirleri görmekteyiz. *Yasak Sevgi*’de iki tane (“Yârenlikler III-Kaçık”, “Behçet Kemal Çağlar’a Seslenişler”), *Dostlarım*’da iki tane (“Nurettin Özdemir”, “Şinasi Özdenoğlu”), *Çöl Türküsü*’nde yedi tane (“Beşik”, “Rivayet”, “Romalılar-Vandallar-Bizanslılar”, “Emevi Hakimiyeti”, “İspanyollar”, “Saint-Jean Korsanları”, “Ya Habib”), *İstanbul’a Benziyorsun*’da dört tane (“Ela Gözlüm”, “Arayış”, “Konuşan Gözler”, “Bence”), *Bir Yağmur Sonrası*’nda dört tane (“Kendi Bilir”, “Yörük Ölümü”, “İstanbul ve Sen”, “Şiir”), *Ölümsüzlük Türküsü*’nde iki tane (“Bayraklaşan Atatürk -I ve III-“, “Elveda”), *Gönül Destanı*’nda beş tane (“Allah Bilir” -Bu şiirin ismi daha önceki şiir kitaplarında “Kendi Bilir” şeklinde geçmekteydi-, “Koca Sinan”, “Bozkurtların İsyanı”, “Havacılık Tutkusu”, “Gönül Destanı”) düz uyaklı şiir bulunmaktadır.⁸⁴ Aşağıdaki “Yörük Ölümü” şiiri 11’li hece ölçüsüyle yazılmış dört beyitten oluşan düz uyaklı bir şiirdir.

“Yörük bu; ne eğilir, ne bükülür

Farklı doğar, farklı yaşar ve ölür.

Talih kara, toprak kıraç, doğa sert

Hak yasası: böyle başa, böyle dert.

⁸³ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s.139.

⁸⁴ Şiir kitaplarındaki düz uyaklı şiirler diğer şiir kitabında da aynı şekilde yer aldığı için bunlardan sadece bir tanesi sayılmıştır.

Yörük göçsüz olmaz, dağlar dumansız
Kalb durur, göç durmaz; şartlar amansız.

Doya doya can vermeden gömülür
“Göç yerinde Yörük, bu kadar ölür.”

(“Yörük Ölümü”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.51)

4.2.2.2.1.3. Sarma Uyak

Dörtlüklerle oluşturulur. Birinci dize ve sonuncu dize ile ikinci dize ve üçüncü dize kendi arasında kafiyelidir. Kafiye düzeni abba- cddc- effe şeklindedir. Ayhan İnal, sarma uyakla yazılmış hiçbir şiire yer vermemiştir.

4.2.2.2.2. Serbest Düzenli Nazım Biçimleri

Serbest nazım şekilleri adından da anlaşıldığı gibi şairlerin serbest olarak yazdıkları şiirlere verilen isimdir. Şairler herhangi bir kurala bağlı değildir. Kimi şiirler de vezinli ve kafiyeli olarak yazılabilir. Dize ve bent sayısı da sınırlı değildir.

Birkaç başlık altında incelenir:⁸⁵

- a)Eşit düzenli biçimler
- b)Karışık düzenli biçimler
- c)Serbest nazım

Nurullah Çetin ise bu alt başlıklara dördüncü olarak “Tamamen Serbest Nazım”ı da eklemiştir.⁸⁶

4.2.2.2.2.1. Eşit düzenli biçimler

Bentlerle yazılmış olup her bendin mısra sayısı eşittir. Şiir, üçer, dörder, beşer, altışar... gibi dizelik bentlerden oluşur. Şiirin tamamında aynı vezin ve kafiye örgüsü kullanılır.

4.2.2.2.2.1.1. Üçlüler

Üç dizeden oluşan bentlere sahiptir. Dörtlüler, beşliler, altılılar gibi eşit düzenli nazım biçimlerini kullanmayan Ayhan İnal, bir şiirinde üçlülere yer vermiştir.

Üçlülerde en sık rastlanan uyak düzenleri şunlardır:⁸⁷

⁸⁵ Cem Dilçin. (2013). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s. 375-390.

⁸⁶ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s. 160.

Aaa-bbb-ccc-ddd...
 Axa-bxb-cxc-dxd...
 Bba-cca-dda-eea...
 Abb-acc-dee-dff...
 Aab-ccb-dde-ffe...
 Aba-cbc-ded-fef...

Şairin *Ölümsüzlük Türküsü*'nde yer verdiği üçlülerden meydana getirdiği şiirinin adı "Ölüyorum"dur. Aşağıda yer alan "Ölüyorum" şiiri altı bentten oluşur. Sekizli hece ölçüsüyle yazılmıştır.

"Günden güne soluyorum
 Suya hasret çöl gibiyim
 Hep aşkınla doluyorum.

Hak buyruğu emir gibi
 Mıknatısla demir gibi
 Peşinsıra geliyorum."

("Ölüyorum", *Ölümsüzlük Türküsü*, s.186)

4.2.2.2.2. Karışık düzenli serbest biçimler

Bu biçimde bentlerin dize sayıları farklı olabildiği gibi dizelerin hece sayıları da birbirinden farklı olabilir. Yani ya bentlerdeki dize sayıları birbirinden farklıdır ya da her bir dize farklı ölçülerle yazılmıştır. Cem Dilçin, karışık düzenli serbest biçimleri dizelerin hece sayısı değişik olanlar ve bentlerin dize sayısı değişik olanlar olmak üzere ikiye ayırmıştır.

4.2.2.2.2.1. Dizelerinin hece sayısı değişik olanlar

Bu biçimde bentlerin dize sayıları eşittir fakat dizelerdeki hece sayısı birbirinden farklıdır. Ayhan İnal bu tarzda yazmış olduğu şiirlere yer vermiştir. *Gece Yarısı*'nda bir tane ("Sabır"), *Yasak Sevgi*'de dört tane ("Test", "Beni Anlamıyorsun", "Korkunç İhtimal", "Belli Değil"), *Dostlarım*'da bir tane ("Arif Nihat Asya"), *Bir Yağmur Sonrası*'nda üç tane ("Ağıt"- *Dostlarım* şiir kitabında yer alan "Arif Nihat Asya" başlıklı şiir burada "Ağıt" ismiyle yer almaktadır.- "Benim Olası", "Sana Geliyorum"), *Ölümsüzlük Türküsü*'nde üç tane ("Macarlara Ağıt",

⁸⁷ Cem Dilçin. (2013). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s. 376.

“Yitik İnanç”, “Garipler”) olmak üzere toplam on iki şiirde dizelerinin hece sayısı değişik olan biçime yer vermiştir.

Şairin “Garipler” şiiri altı bentten oluşmaktadır ve her dizenin hece sayısı birbirinden farklıdır. Şiirde abab/cdcd/efef şeklinde kafiye örgüsü kullanılmıştır.

“Ne kazanımız kaynar, ne bacamız tüter
Sen benden garipsin, ben senden garip.
Gurbet gurbet bağrımızı delip geçti seneler
Nelere katlanmadık, omuz omuza, sırt sırta verip.

Kaderimce sevdim seni, burcu burcu kokladım
Neler verdinse bana, sanki benden eksildi.
Nur yumağı kundak yapıp seni koynumda sakladım
Güzelliğin, temizliğin bir mil gibi gözlerime çekildi.”

(“Garipler”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.240)

İnal, altı bentten oluşan “Beni Anlamıyorsun” şiirinde kafiye örgüsü kullanmamıştır.

“Seni ölesiye seviyorum
Bir gün öldürebilirim
Paniğe kapılıyorsun.

Seni yaşatacağım
Hayatım senindir
Kılın kıpırdamıyor.”

(“Beni Anlamıyorsun”, *Yasak Sevgi*, s.51)

4.2.2.2.2.2.2. Bentlerinin dize sayısı değişik olanlar

Bu biçimde dizeler aynı ölçüde yani aynı hece ölçüsüne sahiptir fakat bentlerin dize sayısı birbirinden farklıdır. Ayhan İnal, *Gece Yarısı*’nda iki tane (“Türkmen Kızı”, “Sen Misin?”), *İstanbul’a Benziyorsun*’da iki tane (“Hep Sensin”, “Sevda Türküsü”), *Bir Yağmur Sonrası*’nda üç tane (“Ölümsüzlük Türküsü”, “İbn-i Sinâ”, “Yunus’um”), *Ölümsüzlük Türküsü*’nde üç tane (“23 Nisan Türküsü”, “Seninle Yılbaşı”, “Sen Olmazsan”), *Gönül Destanı*’nda iki tane (“İstikbal Göklerdedir”, “Dünyamızın Çiçeği”) olmak üzere toplam on iki şiirde bentlerinin dize sayısı farklı olan şiirlere yer vermiştir.

“Atatürk sizlere etti armağan
Tek Çocuk Bayramı 23 Nisan
Dünyada ilk nasıl sevinmez insan;

Bu sevinci hep paylaşın çocuklar
Mutlulukla dolup taşın çocuklar.

Bu bayramla aydınlandı ülkemiz
Yurtta ve cihanda barış ilkemiz
Çağdaş uygarlıkta yarış ilkemiz”

(“23 Nisan Türküsü”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.73)

“23 Nisan Türküsü” şiirinde şair, 11’li hece ölçüsünü kullanmıştır. Şiir toplam sekiz bentten oluşur. Aaa/bb/cc/bb şeklinde kafiye örgüsüyle kuruludur.

“Madem ki sen aşka inanmıyorsun;
Bu gözlerle böyle bakma n’olursun.

Dostluğunu bir mukaddes sır gibi
Can-evimde sakladığım, sen misin?
Burcu burcu bir benzersiz baharın
Gülü diye kokladığım, sen misin?

Sen misin yıllardır koşturan beni?
Şeklin en güzeli, ruhun engini.
Bilmek için o tertemiz kalbini
Titreyerek yokladığım, sen misin?

Varlığımı tâ ezelden bildiğim,
İlk görüşte işte budur dediğim,
Yıllar yılı beklediğim, sen misin?”

(“Sen Misin?”, *Gece Yarısı*, s.12-13)

“Sen Misin?” şiirinde şair, bent sayılarını birbirinden farklı şekilde oluşturmuştur. Şiir, 2/4/4/3 bentten meydana gelmektedir. Bentlerin dize sayısı birbirinden farklı olsa da bu şiirde 11’li hece ölçüsü kullanılmıştır.

“Güle döndü gözüm yaşı seninle
Hiç bitmese bu yılbaşı, seninle.

Bütün yıllar sevgi yılı, seninle
Bütün yollar, Samanyolu, seninle.
Çiçek solar, yol tükenir, yıl geçer;
Hiç solmuyor aşkın gülü, seninle.

Yaşamanın en güzeli, seninle
 Çağlar geçse gönlüm deli, seninle.
 Yağmur diner, ateş söner, yel durur;
 Hiç dinmiyor aşkın seli, seninle.

Güle döndü gözüm yaşı, seninle
 Hiç bitmese bu yılbaşı, seninle.”

(“Seninle Yılbaşı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.175)

“Seninle Yılbaşı” şiirinde ilk iki dizede yazdıklarını son iki dizede de tekrar etmiştir. Böylece 2/4/4/2 bentten oluşan bir şiir meydana gelmiştir. Bu şiiri bentlerinin dize sayısı değişik olan biçimlerin içine almak mümkündür. 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

4.2.2.3. Serbest Nazım

Ölçü ve kafiye kurallarına uyma zorunluluğu olmadan yazılan şiirler serbest nazım biçimindedir. Yani şairin herhangi bir ölçü ile şiir yazma ve herhangi bir kafiye örgüsünü kullanma gibi bir zorunluluğu yoktur. Sanatçı, şiirini dilediği serbestlikte yazabilmektedir. Serbest nazım biçimi hece ve aruz ölçüsünün kurallarına karşı çıkmıştır. Şiiri kural bakımından daha da özgürleştirmiştir.

Dostlarım ve *Çöl Türküsü* şiir kitaplarında serbest nazıma yer vermeyen şair, diğer şiir kitaplarında serbest nazımla yazılmış şiirlere yer vermiştir. İnal’ın 64 şiiri serbest nazımla yazılmıştır.

Tablo 4.2.3. Serbest Nazımlı Şiirleri

Kitaplar	Serbest nazım
Gece Yarısı	21
Yasak Sevgi	29
Dostlarım	-
Çöl Türküsü	-
İstanbul’a Benziyorsun	2
Bir Yağmur Sonrası	5
Ölümsüzlük Türküsü	4
Gönül Destanı	3

Toplam	64
---------------	-----------

Tablo 4.2.4. Serbest Nazımlı Şiirlerdeki Bentlerin Dize Sayısı

GECE YARISI		
Şiirin adı	Sayfası	Bentlerdeki dize sayısı
Karasevda	s. 6	5/4/5/6/4/5/9/8/5/5
Gece Yarısı	s. 16	7/13/8/10/13
Baharım	s.20	5/5/4/7/4
Seninle	s. 22	3/4/3/4
Çağrı I	s. 24	7/5/5/6/4/3/5
Çağrı II	s. 26	4/5/5/5/6
Yalan	s. 28	8
Son Arzu	s. 29	4/2/4
Acı Gerçek	s. 30	3/4/3/4
Çınar	s. 32	4/3/2/2/5/5
Aşkımız I	s. 34	4/3/2/5/4/4
Aşkımız II	s. 36	1/5/4/5/5
Randevu	s. 38	4
Mavi Rüya I	s. 40	6/5/5
Mavi Rüya II	s. 42	5/6/6
Çamlıcada	s. 44	4/5/6
Bir Beldeye	s. 46	4/6/5/3/4
Ağıt	s. 48	6/7/8
Kerkük Katliamı	s. 52	5/8/6/10/7/6/5/5/2/4/5/3/8
Malazgirt ve Alpaslan	s. 57	3/3/3/4/4/4/5
İstanbul'un Fethi	s. 59	14/5/5/8/7/4/6

YASAK SEVGİ		
Şiirin adı	Sayfası	Bentlerdeki dize sayısı
Yasak Sevgi	s. 10	6/8/6/5/8/4
Evreka	s. 12	4
Günlerin Getirdiği	s. 13	3/3/4
Sebepsiz Değil	s. 14	4/3/3
Biliyor Musun?	s. 17	3/4/4/4/4
Ne Dersin?	s. 18	3/3/4
Ellerimi Bırakma	s. 21	4/3/5/4/3
Tutsak	s. 22	4/3/5/3/4
Beni Yaşatan	s. 24	3
Bütün Yollar Sana Çıkar	s. 26	3/4/3/7/4/5/3
Sensiz Yaşanmaz	s. 28	3/4/3
Öykümüz	s. 29	2/3/3/3
Ağlaş	s. 33	5/3/3/3/4
Kuruntu	s. 35	3/3/2
Ölümlle Elele	s. 36	4/3/3/3/3/3/5
İkimiz Birden	s. 43	5/2/4/2/3
Sen-Ben	s. 47	4/3/5/6
Daima Aklımdasın	s. 48	2/5/6/7/5
Kırık Dökük	s. 52	3/4/6/4/5
Bir Zamanlar	s. 54	3/5/3/4/5
İstemem	s. 55	3/5/5/4
Bırak Beni	s. 56	4/4/5/5/6
Hayatım	s. 60	4/6/4
Sevdim Sizi İnsanlar	s. 65	5/4/7
Körün Dileği	s. 67	3/7/3
Merhaba	s. 71	6/6/6/6/7/2/4/6/3

10 Kasım	s. 76	4/4/4/6
19 Mayıs ve Sen	s. 77	5/9/6/
Kıbrıs Bakışım	s. 81	4/5/4

İSTANBUL'A BENZİYORSUN		
Şiirin adı	Sayfası	Bentlerdeki Dize Sayısı
Boğaziçi'nde Bir Akşam Üstü	s. 38	7/5/7/4/5/5/5/7
Özlem	s. 41	5/7/7

BİR YAĞMUR SONRASI		
Şiirin adı	Sayfası	Bentlerdeki dize sayısı
Mevlana'ya Merhaba ⁸⁸	s. 17	6/6/6/6/7/2/4/6/3
Çocukların Büyüklüğü	s. 37	8/3/4/4/5/4
Ellinci Yıl Türküsü	s. 53	4/4/2/5/4/3/2/3/5/3/4/4/3/2/4/3/4/4/4/6/4/2/3/2/4/2/4/6
Ölüm Yarışı	s. 66	4/3/2/5/4/4/4/2/4
Mavi Rüya ⁸⁹	s. 93	6/4/5/5/6/5

⁸⁸ Yasak Sevgi şiir kitabında adı Merhaba olarak geçen şiir bu şiir kitabında Mevlana'ya Merhaba adı altında yer almaktadır.

⁸⁹ Gece Yarışı şiir kitabında iki bölüm halinde yer verilen şiire bu şiir kitabında bölümler birleştirilip tek başlık altında yazılmıştır.

ÖLÜMSÜZLÜK TÜRKÜSÜ		
Şiirin adı	Sayfası	Bentlerdeki dize sayısı
Kıbrıs İçin	s. 77	4/4/3/3/4
Aklıma Sen Geliyorsun	s. 165	6/6/7/5
Özleyiş ⁹⁰	s. 173	5/7/7
Çağrı ⁹¹	s. 236	3/4/5/5/6/4/3/5/4/5/3/3/4/3/3

GÖNÜL DESTANI		
Şiirin adı	Sayfası	Bentlerdeki dize sayısı
Ağıt	s. 41	3/3/7/4/4
Gazeteci Hasan Tahsin Destanı 1.Bölüm	s. 52	5/2/6/6/7/3/3/3/4/4/7/8/5/7/3/5/6/11/6/6/6/9/6
Gazeteci Hasan Tahsin Destanı 2.Bölüm	s. 56	3/6/16/5/5/4/4/23/7/4/5/4

4.2.3. Ahenk

Ahenk, şiirin kulağa hoş gelmesidir. Şiirde bulunan ahenk unsurları dinleyeninin kulağında farklı bir güzellik meydana getirir. Bu güzellik, şiiri şiir yapan unsurlardandır. Çünkü bu unsurlar şiiri düz yazıdan ayırır. Aynı zamanda şiirdeki ahenk unsurları şiiri okuyana da kolaylık sağlar.

⁹⁰ İstanbul'a Benziyorsun şiir kitabında adı Özlem olarak geçen şiir, bu şiir kitabında Özleyiş adı altında yer almaktadır.

⁹¹ Gece Yarısı şiir kitabında iki bölüm halinde yer verilen şiire bu şiir kitabında bölümler birleştirilip tek başlık altında yazılmıştır.

Şiirde ahenk (harmonie), genellikle ses tekrarları, kelime tekrarları, mısra tekrarları ve ses dalgalanması ile sağlanmaktadır.⁹²

Ayhan İnal şiirlerinde ahenk unsurlarına yer vermiştir. Ahengi kimi zaman kafiye ve redifle sağlarken kimi zaman da aliterasyon ve asonans kullanmıştır. Kahramanlık içeren şiirlerinde ise kullandığı ünlem cümleleri ahengi sağlayan diğer unsurlardan biridir.

Şairler ahenge önceden beri yer verirler. Çünkü okuyucuların kulağında bir musiki etkisi oluşturmayı amaçlarlar. Hece ve aruz ölçüsü ahengi sağlayan unsurlardan biridir. Cumhuriyet döneminden itibaren kullanılan serbest ölçüde de şairler kullandıkları kelimelerle ahenk oluşturmaya çalışırlar.

4.2.3.1. Ses Tekrarları

4.2.3.1.1. Ünsüz Ahengi

Aliterasyon, Türkçe Sözlükte “Koşukta veya düz yazıda, bir uyum elde etmek için başvurulan ve sözcük başlarında ya da ortalarında aynı ünsüzün ya da aynı hecenin yinelenmesine dayanan ses oyunu.”⁹³ olarak geçer.

Ayhan İnal’ın şiir kitaplarında öne çıkan sessiz harfler şunlardır: b,d,k,l,m,n,s,r,t,y. Savaş ve kahramanlık şiirlerinde “k” sesini daha çok kullandığı dikkatleri çeker. Bunun yanı sıra aşk konulu şiirlerde ise yumuşak sesleri kullandığı görülmektedir. Bu da şairin bilinçli tercihidir. Savaşların zorluğunu, vatan ve millet sevgisini anlatırken sert ünsüzleri kullanan şair diğer şiirlerinde yumuşak sesleri kullanarak bir sakinlik ve huzur ortamı oluşturmaya çalışmıştır.

⁹² Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s. 238.

⁹³ Ali Püsküllüoğlu. (2004). *Türkçe Sözlük*. Arkadaş Yayınevi, 7.Baskı Ankara, s. 69.

Tablo 4.2.5. Çoğunlukta olan ünsüzlerin toplamı

GECE YARISI	
ÜNSÜZLER	TOPLAM
B	377
D	650
K	616
L	957
M	670
N	1100
R	1044
S	488
T	424
Y	505

YASAK SEVGİ	
ÜNSÜZLER	TOPLAM
B	566
D	755
K	755
L	1329
M	841
N	1503
R	1351
S	729
T	444
Y	634

Tablo 4.2.6. Gece Yarısı'ndaki ünsüzlerin şiirlerdeki dağılımı

Şiirin adı	Ünsüzler
Tezad	l=5, n=4, d=4
Karasevda	n=91, r=84, l=80
Kıt'a	l=9, m=6, s=5
Türkmen Kızı	n=64, m=48, r=48
Sen Misin?	n=30, l=23, r=21
Bu Sensin	n=15, l=11, d=6
Sitem	n=12, l=7, k=6
Gece Yarısı	r=104, n=100, l=96
İstek	k=8, d=7, y=5
Kır Çiçeğim	r=24, l=22, n=18
Baharım	m=36, n=31, s=27
Seninle	n=21, d=17, m=14
Çağrı I	n=86, l=70, r=66
Çağrı II	n=55, l=47, r=39
Yalan	n=12, m=10, s=8
Son Arzu	m=16, n=16, s=10
Acı Gerçek	n=48, r=25, d=22
Çınar	r=37, l=31, n=25
Aşkımız I	r=33, n=31, l=29
Aşkımız II	l=30, r=25, m=24
Randevu	k=7, l=6, r=5
Sabır	r=16, n=14, l=12
Mavi Rüya I	n=29, d=27, r=26
Mavi Rüya II	r=37, d=31, l=30
Çamlıcada	r=25, l=19, k=15
Bir Beldeye	m=33, r=33, l=24
Ağıt	r=31, n=28, m=27
Kerkük Üstüne	r=28, n=26, k=23

Kerkük Katliamı	l=125, r=138, n=119
Dörtlük	r=9, n=7, l=6
Malazgirt ve Alpaslan	n=57, r=31, t=30
İstanbul'un Fethi	r=81, l=66, k=59
İlk Sesleniş	n=12, l=9, m=7

Tablo 4.2.7. Yasak Sevgi'deki ünsüzlerin şiirlerdeki dağılımı

Şiirin adı	Ünsüzler
Sonsuza Gidiş	l=17, n=8, m=7
Yasak Sevgi	l=63, n=71, r=62
Evreka	r=7, k=5, m=5
Günlerin Getirdiği	n=19, l=18, r=16
Sebepsiz Değil	n=15, m=11, r=10
Çıldıratan Güzel	r=10, l=9, b=6
Masal Gibi	l=36, r=30, n=11
Biliyor Musun?	n=28, r=23, s=17
Ne Dersin?	r=19, n=17, s=7
Gönül I	n=36, r=23, l=21
Ellerimi Bırakma	l=36, r=32, n=29
Tutsak	n=42, d=27, l=34
Gül Üstüne Maniler	n=20, l=17, r=12
Beni Yaşatan	n=8, r=5, y=4
Sen Oldun	n=19, d=18, m=12
Bütün Yollar Sana Çıkar	l=59, n=55, r=53
Sensiz Yaşanmaz	s=16, k=12, m=9
Öykümüz	n=21, r=18, s=17
Delişmen	r=69, n=60, l=44
Damla Damla	r=10, t=8, d=9

Ağlaş	l=35, r=26, n=23
Seni Düşünmek	n=16, l=11, d=6
Kuruntu	l=13, m=13, n=13
Ölümlle Elele	l=49, n=45, r=45
Ayrılık	l=33, m=28, r=28
Gülüm I	l=9, r=8, m=7
O'na "Gönlümle Dertleşme"	n=51, l=29, m=26
İkimiz Birden	l=29, r=23, k=16
Seni Hiç Sevmiyorum	m=32, s=16, n=14
Test	n=25, s=19, r=17
Bayram	r=10, n=9, d=7
Sen-Ben	r=27, n=25, l=24
Daima Aklımdasın	l=43, n=41, r=39
Peri Kızı	s=9, n=7, l=7
Beni Anlamıyorsun	n=36, r=19, m=19
Kırık-Dökük	l=42, m=35, n=35
Gülüm II	l=13, d=7, s=7
Bir Zamanlar	r=37, l=34, n=23
İstemem	n=45, l=28, m=27
Bırak Beni	n=41, r=33, k=28
Gönül II	n=28, r=16, l=14
Hayatım	l=32, m=21, r=24
Korkunç İhtimal	n=11, r=10, m=9
Nisan Bir	n=3, t=2, m=1
Sevdim Sizi İnsanlar	n=41, r=31, s=27
Yârenlikler	n=28, r=23, k=22
Körün Dileği	r=30, n=24, l=20
Benden Sorulsun	l=32, r=30, s=20
Merhaba	n=88, r=86, l=60
Ney Sesleri	s=10, r=7, n=7

Adsız Şehide	r=23, n=18, l=17
10 Kasım	n=25, r=23, k=19
19 Mayıs ve Sen	n=50, r=34, l=29
Behçet Kemal Çağlar'a Seslenişler	n=76, l=55, r=60
Macarlara Ağıt	l=31, r=28, n=25
Kıbrıs Bakışım	n=26, l=20, r=13
Çember	n=8, r=7, m=7
Belli Değil	l=37, m=27, k=21
Ben	n=35, k=20, r=19

4.2.3.1.2. Ünlü ahengi

Asonans, şiirde veya düzyazıda bir uyum elde etmek için yapılan ünlü seslerin tekrarlanmasıdır. Ünlü sesler, ünsüz harfleri çıkarmada yardımcıdırlar. Ayhan İnal'ın en çok kullandığı ünlü sesler şunlardır: a,e,ı,i,ü.

Tablo 4.2.8. Gece Yarısı'nda çoğunlukta olan ünlülerin toplamı

Ünlüler	Toplam
A	1525
E	1442
I	686
İ	1086
Ü	416

Tablo 4.2.9. Gece Yarısı'nda ünlülerin şiirlerdeki dağılımı

Şiirin adı	Ünlüler
Tezad	a=11, ü=7, e=3
Karasevda	e=147, a=141, i=97
Kıt'a	a=14, i=14, e=11
Türkmen Kızı	a=64, e=58, i=51
Sen Misin?	i=39, e=34, a=18
Bu Sensin	e=15, a=10, i=10
Sitem	e=13, a=10, ü=7
Gece Yarısı	e=120, i=84, ı=71
İstek	i=16, a=8, e=7
Kır Çiçeğim	a=28, e=25, ı=17
Baharım	a=38, e=37, i=37
Seninle	a=30, i=24, e=21
Çağrı I	a=116, e=86, i=62
Çağrı II	e=84, i=58, a=40
Yalan	a=15, i=14, e=13
Son Arzu	a=21, e=21, i=16
Acı Gerçek	e=63, i=30, a=26
Çınar	a=45, i=36, ı=31
Aşkımız I	e=53, a=42, i=34
Aşkımız II	e=48, a=38, i=37
Randevu	e=10, a=8, i=5
Sabır	e=27, a=18, ı=15
Mavi Rüya I	a=34, e=29, i= 25

Mavi Rüya II	a=45, e=38, i=31
Çamlıcada	a=41, i=27, e=22
Bir Beldeye	a=59, e=32, i=28
Ağıt	a=56, e=48, i=26
Kerkük Üstüne	e=38, i=25, ü=24
Kerkük Katliamı	a=255, e=141, i=139
Dörtlük	a=11, e=6, ü=4
Malazgirt ve Alpaslan	a=83, e=57, i=42
İstanbul'un Fethi	a=125, e=95, i=77
İlk Sesleniş	a=12, e=14, i=10

4.2.3.1.3. Kafiye

Dize sonlarında bulunan ses tekrarlarıdır. Bu ses tekrarları anlam ve görev bakımından birbirine benzemez. Kafiye şiirde ahengi oluşturmanın yanı sıra şiirin akılda kalmasını da kolaylaştırır. Bir şiir kafiyesi sayesinde kolayca ezberlenebilir. Kafiye çeşitleri bakımından yarım kafiye, tam kafiye, zengin kafiye, tunç kafiye, cinaslı kafiye olmak üzere beş kısma ayrılır. Kafiyeler örgüsü bakımından düz kafiye, sarma kafiye ve çapraz kafiye olmak üzere üç kısma ayrılır.

İnsanlar çula düştü, -ul
 Paraya, pula düştü. -ul
 Sana gönül vermek de -
 Bu garip kula düştü. -ul

(“Tezad”, *Gece Yarısı*, s.5)

Kafiyeyi bulmak için öncelikle kelimenin köküne bakılmalıdır. “Çul, pul ve kul” kelime kökleridir. Bu köklerde iki ses benzerliği vardır. “ul” sesinin tekrarlanmasıyla tam kafiye oluşturulmuştur. Bu dörtlük aaba şeklinde oluşturularak düz kafiye meydana getirilmiştir.

Demi vuslat üzre cidâl eyledim -âl
 Bahtı siyahımla visâl eyledim -âl
 Hüsnün târif için âciz kalarak -
 Sana yine seni misâl eyledim. -âl

(“Kıt’a”, *Gece Yarısı*, s.9)

Bu dörtlükte şair “âl” seslerini kafiye oluşturmak için kullanmıştır. Kafiye çeşitlerinden zengin kafiyeyle oluşturulmuş bir şiidir. Zengin kafiye en az üç ses benzerliğine dayanılarak oluşturulur. Fakat kullanılan uzun ünlü “â”, iki ses yerine geçmektedir. Bu nedenle zengin kafiye kullanılmıştır. Şiir, düz kafiye örgüsüyle meydana getirilmiştir.

Pervaneyim	-eyim
Pervanelerden divaneyim.	-eyim
Beni ateşe hasretliğim kavurur	-ur
Yıllardır boşlukta dönmekteyim;	-eyim
Nerdesin ey cihanı dolduran nur?	-ur

(“Karasevda”, *Gece Yarısı*, s.8)

Herhangi bir kafiye örgüsüne bağlı kalınmayan yukarıdaki şiiirde şair yine kafiyelerden yararlanmaktadır. Zengin ve tam kafiye bir arada kullanılmıştır.

“Siz, siz ve siz!
Ne yapsanız çaresiz, ne yapsanız çaresiz”

(“Sevdim Sizi İnsanlar”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.33)

Ayhan İnal’ın şiirlerinde tunç kafiye’nin örneğini görmek de mümkündür. “siz” kelimesi diğer dizede “çaresiz” kelimesinin içinde yer alarak tunç kafiye oluşturulmuştur.

Şairin bazı şiirlerinde kafiye aynı sestem oluşmaz. Birbirine benzer sestem meydana gelir. “ağrı, çağrı, doğru” kelimeleriyle zengin kafiye oluşturulmuştur.

“Dinsin bitmeyen ağrı
Hani beklenen çağrı?
Nerdesin mutlak doğru
Nerdesiniz gerçekler?”

(“Yakarış”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.32)

4.2.3.1.4. Letrizm

Harfçilik demektir. Letristler şiirde en önemli unsurun harfler olduğunu savunurlar. Onlara göre şiirde sadece harfler bulunmalıdır. Çünkü dil, meydana gelirken öncelikle harfler oluşmuştur. Harfler de dilin en temiz ve saf hâli olduğu için şiirde konunun önemi yoktur ve harflere yer verilmesi gerekir.

Şairin şiirlerine bakıldığında böyle bir durum söz konusu değildir. Onun şiirlerinde belli bir konu bütünlüğü vardır.

4.2.3.1.5. Fonetik şiir

Şiirde kelimelerin bazen anlamsız hecelere kadar parçalanması veya rastgele, amaçsızca kırılması, şiirin anlamlı ya da anlamsız hecelerden kurulmasıdır. Bu ilkeyi Dadacılar ve Rus Fütüristleri uyguladı.⁹⁴

İnal'ın şiirlerinde fonetik şiir tarzında şiirlere rastlanmaz. Çünkü onun gerek dünya görüşü gerekse içinde bulunduğu şiir evreni bunu mümkün kılmaz.

4.3.2.2. Ses Yansımaları

Ahengi oluşturmaya yarayan unsurlardan biri de ses yansımalarıdır. Doğadaki bir sesin taklit edilerek şiirde bulunmasıdır. Bu ses, eşya sesi, hayvan sesi olabileceği gibi bir insanın çıkardığı sesin taklidi de olabilir.

Ayhan İnal, birkaç şiirinde ses yansımından yararlanmışır. Şair, sevgilisinin sesini suyun çıkardığı sese benzetir. “Şırıl şırıl” ikilemesini sevgilinin sesi için kullanır.

“O ne gözler pırıl pırıl
Sesi sudur şırıl şırıl
Aşkla dolmuş gürül gürül
O geliyor oluklardan.”

(“Masal Gibi”, *Yasak Sevgi*, s.16)

Bir başka şiirde ise dervişlerin çıkardığı “Hû” sesine yer verir. Bu sesle adeta Mevlâna'yı çağırmakta ve ona “Merhaba” demektedir.

“Bu gece Düğün Gecesi
Cûşa gelmiş gûyendeler, kudümzenler
Vecd içinde semâzenler, neyzenler
Ve dudaklar seslenir bu gece sabaha dek
Hû! Hû! Hû!”

(“Merhaba”, *Yasak Sevgi*, s.73)

4.3.2.3. Kelime Tekrarları

Kelime tekrarları ahenk oluşturmada önemli bir yer teşkil eder. Kelimelerin şiirde belli başlı yerlerde tekrar edilmesiyle oluşturulur.

⁹⁴ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s. 247.

4.3.2.3.1. Mısra içi kelime tekrarları

4.3.2.3.1.1. Mısra başı ve sonu tekrarı

Mısra başındaki bir kelimenin aynı mısraın sonunda da tekrar edilmesiyle oluşturulan ahenk⁹⁵ olarak tanımlanan mısra başı ve sonu tekrarı Ayhan İnal'ın bazı şiirlerinde geçmektedir.

“Savul! Bre kâfir savul!
Kükredi binlerce er,
Aynı iman içre coştı mehter.”

(“İstanbul’un Fethi”, *Gece Yarısı*, s.59)

“Savul” kelimesi hem başta hem de sonda tekrarlanarak adeta düşmana gözdağı verilmektedir. Bu şiirin devamında yine mısra başı ve sonu kelime tekrarlarına yer verilmiştir.

“Ecel dolaşıyordu surlarda ecel
Gönüller fethedildi şehirden evvel.”

(“İstanbul’un Fethi”, *Gece Yarısı*, s.60)

“Yıkıl ey Bizans yıkıl!
“Takdir yerini bulacak!””

(“İstanbul’un Fethi”, *Gece Yarısı*, s. 61)

“Merhaba” şiirinde şair “Merhaba” kelimesini hem mısra başında hem de mısra sonunda tekrarlayarak ahengin gücünü artırmaya çalışmıştır.

“Bağlısın, Kur’an ile Allaha
Yurdunu çıkarmışsın felâha.
Merhabâ! Gözüm dostum Merhabâ!
Merhabâ! AZÎM DOSTUM merhabâ!”

(“Merhabâ”, *Çöl Türküsü*, s.15)

Ayhan İnal “Koca Yunus” şiirini ise her dörtlüğün son mısraında mısra başı ve sonu tekrarına yer vererek tamamlamıştır. Tekrarlanan son mısralar şu şekildedir:

“Söyler, Koca Yunus söyler.
Paylar, Koca Yunus paylar.
Eyler, Koca Yunus eyler.
Ney’ler, Koca Yunus ney’ler.
Söyler, Koca Yunus söyler.”

(“Koca Yunus”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.19)

⁹⁵ Nurullah Çetin. (2011). *Şiir Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap Yayınları, Ankara, s. 249.

4.3.2.3.1.2. Bir mısraın aynı kelimenin tekrarından oluşması

Şiirde yer alan bir mısradaki hep aynı kelimenin tekrarlanması durumudur. Ayhan İnal kelimeyi iki kere tekrar ederek kullanmayı tercih etmiştir. Bir mısradaki aynı kelimeyi üç ya da daha fazla tekrarladığı görülmez.

“Bir yaylayım
Yaylalardan yeşil, yaylalardan serin.
En güzeli sende değilse gözlerin;
Kahrolayım, kahrolayım.”

(“Karasevda”, *Gece Yarısı*, s.6)

Şair, aynı kelimeyi tekrar ederek kullandığı kelimenin gücünü artırmaya gayret eder. Aynı zamanda okuyucunun dikkatini o kelime üzerine çekmeye çalışmaktadır.

“Bir yel savurdu yanımdan seni ansızın
Dağdan dağa seslenmedeydi sesin:
‘Nerdesin! Nerdesin!’”

(“Ağıt”, *Gece Yarısı*, s.49)

Burada da bir soru ifadesi olan “Nerdesin?” kelimesi iki kere tekrar edilmektedir. Sevgilisine iki kere seslenmeyi yeğleyen İnal, onu bir an önce bulmak istemektedir.

4.3.2.3.2. Mısra arası kelime tekrarları

4.3.2.3.2.1. Redif

Mısra sonunda bulunan seslerin tekrarıdır. Bu sesler hem şekil hem de anlam bakımından birbirine benzemelidir. Redifler ek halinde ya da kelime halinde bulunabilirler. Bir şiirde önce kafiye aranmalı, kafiye bulunduktan sonra redife bakılmalıdır.

“İçten içe tutuşarak
O geliyor şafaklardan
Bulut bulut uçuşarak
O geliyor ufuklardan”

(“Masal Gibi”, *Yasak Sevgi*, s.16)

“Tutuş ve uçuş” kelimeleri kendi aralarında kafiyelenerek “uş” sesiyle tam kafiyeyi oluştururlar. “Arak” sesi ise redifi meydana getirir. “Şafak ve ufuk” kelimeleri de yine kendi arasında kafiyelenerek “k” sesiyle yarım kafiyeyi meydana getirirler. “Lardan” ise rediftir.

“Başkasına giden kızın

Sevgisine kanma gönül
Böylesine vefasızın
Adını da anma gönül”

(“Gönül I”, *Yasak Sevgi*, s.19)

“Kızın ve vefasızın” kelimelerindeki “ız” tam kafiye oluştururken “ın” sesi de ek halindeki redifi meydana getirir. “Kanma ve anma” kelimelerindeki “an” sesi tam kafiye, “ma gönül” ise hem ek hem de kelime halindeki rediftir.

4.3.2.3.2.2. Çapraz tekrarlama

Bir mısraın sonunda bulunan bir kelimenin altındaki mısraın başında kullanılmasıyla yapılan tekrarlama.⁹⁶ Ayhan İnal şiirlerinde çapraz tekrarlama çok fazla yer vermemiştir. Çapraz tekrarlama yaptığı şiirlerinden bazıları şunlardır:

“‘Türkmen’ diye ben Türklüğe yanmışım
Yanmışım hey! Yanmışım oy! Yanmışım!”

(“Türkmen Kızı”, *Gece Yarısı*, s.11)

“Yedi kat yerdesiniz
Hâlâ siperdesiniz.
Dualar nerdesiniz?
Nerdesiniz dilekler?”

(“Yakarış”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.31)

4.3.2.3.2.3. Mısra başı tekrarı

Şiirde mısra başları olan kelimelerin diğer dizelerde de devam edip aynı şekilde mısra başında yer almasıdır. Birkaç şekilde meydana gelebilmektedir.⁹⁷

4.3.2.3.2.3.1. Bir kelimelik mısra başı tekrarı

Bir kelimedenden oluşan mısra başlarının aynı şekilde diğer dizelerde de yer almasıdır.

“Bu bakışlar beni ergeç öldürür
Bu gözler aklımı baştan aldırır.
Bu saçları çözen ölmez sevdiğim
Bu dudaktan öpen ölmez; çıldırır.

(“Çıldırılan Güzel”, *Yasak Sevgi*, s.15)

Bir bâdesin içilmez,

⁹⁶ Nurullah Çetin, *a.g.e.*, s.252.

⁹⁷ Nurullah Çetin, *a.g.e.*, s.252.

Bir âfetsin kaçılmaz,
 Bir şeysin ki
 Candan geçilir, senden geçilmez...”

(“Baharım”, *Gece Yarısı*, s.21)

4.3.2.3.2.3.2. Bağlaç tekrarı

Mısra başında yer alan bağlaçların aynı şekilde sonraki dizelerin başında yer almasıyla oluşturulur. Ayhan İnal bağlaç tekrarına fazla yer vermemiştir. Mısra başındaki bağlaçların tekrarı da en fazla iki dizeye yayılmış bir şekilde görülmektedir.

“Ne mehtabın sihirli aydınlığında,
 Ne güneşin şavkında vardır
 Devce güzelliği karanlıkların.”

(“Gece Yarısı”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.43)

“Ne...ne” bağlacını şair mısra başında kullanarak ahenk unsuru oluşturmaya çalışmıştır. Şair “ve” bağlacını da mısra başında kullanır fakat art arda dizelerde mısra başı olarak kullandığı görülmez. Araya bir ya da birkaç dizenin yerleştirildiği görülür.

“Madem ki öteye geçiştir sonu hayatın
 Bir gece yarısı öldürün beni
 Ve gün doğmadan verin toprağa.

Sen ey gecelerin en güzeli sevdiğim kadın!
 Ve siz üzerine titrediğim insanlar!”

(“Gece Yarısı”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.43)

4.3.2.3.2.3.3 İki kelimelik mısra başı tekrarı

Mısra başını oluşturan ifadenin iki kelimedenden meydana gelmesidir. Bu iki kelime diğer mısraların başında da aynı şekilde tekrar eder.

“Sen misin bu; Yaradan’da son bulan
 Sen misin bu; can verdikçe can bulan
 Sen misin bu; semâlarda Şems olan”

(“Ölümsüzlük Türküsü”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.13)

“Sen misin bu” kelimesi üç mısra başında da tekrar etmiştir.

4.3.2.3.3. İkilemeler

Şiirde ya da düz yazıda anlamı pekiştirmek için kullanılan yan yana getirilmiş iki sözcükten oluşur. İkilemelerin oluşumunda bazı durumlar söz konusudur. Aynı kelime iki kere yazılarak ikileme oluşturulabileceği gibi yakın anlamlı sözcükler bir arada kullanılarak da ikileme oluşturulur. Bunun yanı sıra biri anlamlı biri anlamsız iki kelimenin yan yana getirilmesiyle ikileme oluşturulur. Bir kelimenin zıt anlamlısı kullanılarak da ikileme oluşturulur.

“Damla damla yaştır gözlerde
İsyanı dudakların.
Büyük sebep gerek büyük deliliklere;
Bir ucu Allaha’a çıkar günahkâr sokakların.”

(“Gece Yarısı”, *Gece Yarısı*, s.17)

Şair “damla” kelimesini iki kere kullanarak ikileme oluşturmuştur.

“Huzurunda duranlarız
Yeri-göğü Yaradan’ın.
Himmatini görenleriz
Yeri-göğü Yaradan’ın.”

(“Allah Sevgisi”, *Gönül Destanı*, s.7)

“Yer-gök” kelimesi ikileme oluşturacak şekilde kullanılmıştır.

4.3.2.4. İfade Tekrarı

Şiirde bir mısradaki ifadenin tekrar söylenmesidir. İfadenin tekrar etmesi şiire ahenk sağlamanın yanı sıra anlamı da güçlendirir. İfade en az iki kere tekrar edilebileceği gibi ikiden fazla sayıda da olabilir. Şair, ifadeleri iki kere tekrar etmeyi daha uygun görmüştür.

“Bir rüzgârım
Çılgınım, fırtınalardan hürüm.
Varlığım sende başlar, yokluğum sende bitmeli
Beni eritmeli esaretin
Yoksa ölürüm, yoksa ölürüm.”

(“Karasevda”, *Gece Yarısı*, s.6)

Bendin son mısraındaki ifadeyi tekrar etmek şairin çokça başvurduğu bir durumdur. Ayhan İnal, “yoksa ölürüm” sözünün anlamını daha da güçlendirmeyi hedeflemiştir. Bu ifadeyi bir kere kullansaydı aynı amaca ulaşamayacaktı.

“Ey dua timsali mübarek eller
Tohum diye yere saçın, ekin diye beni biçin.

İçimde başladı en çetin koşu;
 Ey yağız atlılar, ey şimşek kanatlılar!
 Mümkünse beni geçin, mümkünse beni geçin.”

(“Karasevda”, *Gece Yarısı*, s.7)

“Kulağında beste,
 Ezberimde şiir gibisin;
 Seni yazıyor, seni okuyor, seni dinliyorum.
 Ey fırtınalar evveli, yağmur sonrası güzellik!
 Ve sen ey güzeller içinde ölümsüz güzel!
 Yalnız seni seviyorum, yalnız seni seviyorum.”

(“Çağrı II”, *Gece Yarısı*, s.27)

Sevgiliye aşkını ilan eden şair onun özelliklerini saydıktan sonra sadece onu sevdiğini haykırmıştır. Ayrıca anlamı daha da güçlü kılmak için bu ifadeyi iki kere tekrar etmiştir.

4.3.2.5. Mısra Tekrarı

4.3.2.5.1. Nakarat

Şiirde aynı şekilde tekrar eden mısra ya da beyitlere nakarat adı verilir. Şair mısra tekrarını daha çok tercih etmiştir.

Nakarat bent başlarında, bent sonlarında, bentlerin ilk ve son mısralarında bulunabileceği gibi şiir içinde de yer alabilir.⁹⁸ İnal, bent sonlarında bulunan nakaratlara yer vermiştir. Bent başlarında, bentlerin ilk ve son mısralarında ve de şiir içinde bulunan nakaratlar onun şiirlerinde yer almaz.

“Gelme hiç gelme bana
 Seni hiç sevmiyorum.
 Lüzum yok darılmana
 Seni hiç sevmiyorum.”

(“Seni Hiç Sevmiyorum”, *Yasak Sevgi*, s.44)

Dört dörtlükten oluşan bu şiirin her dizesinin sonunda “seni hiç sevmiyorum” mısraı tekrar etmiştir.

“Aşkınla dolu-dizgin düştüm yollara
 Durduramaz hiçbir durak beni
 Boşuna oyalama
 Bırak beni.”

(“Bırak Beni”, *Yasak Sevgi*, s.56)

⁹⁸ Nurullah Çetin, *a.g.e.*, s. 255- 257.

“Bırak Beni” isimli şiirde her bendin sonunda aynı zamanda şiirin de başlığı olan “bırak beni” sözü tekrar etmektedir.

“Yüzünde duvağın elinde kına
Bacım Aysel, tâcım Aysel, can Aysel.
Gelin gibi gittin Tanrı katına
Bacım Aysel, tâcım Aysel, can Aysel.”

(“Bacıma Ağıt”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.230)

Kız kardeşinin ölümü üzerine yazılan bu şiirde şairin üzüntüsü göze çarpar. Genç yaşta kaybettiği kardeşine ölümü yakıştıramamakta ve onu özlemektedir.

4.3.2.5.2. Ters çevrilmiş mısra

Bir mısradaki ifade ya da kelimelerin yerlerinin değiştirilerek o mısra içinde ya da başka bir mısrada tekrar etmesidir. Ayhan İnal’ın bu şekilde oluşturulmuş herhangi bir şiiri bulunmamaktadır.

4.3.2.6. Ses Dalgalanması

Şiir, belli başlı kurallara göre okunur. Şiirdeki ses dalgalanması bazı kelimelerin okunuşunu değiştirmektedir. Buna göre bazı kelimeler uzatılarak ya da kısaltılarak okunur. Belli başlı kelimelere ise vurgu daha çok yapılır. İşte bu gibi durumlara dikkat edilerek yazılan şiirler okuyucuların kulağında hoş bir müzikal uyum meydana getirir.

4.3.2.6.1. Vezin

Şiirde dizelerin uzunluk-kısalık ya da hece sayısı bakımından birbiri ile uyumlu olmasıdır. Üç türlü vezin bulunur. Bunlar hece, aruz ve serbest vezindir. Ayhan İnal, aruz veznini kullanmamış hece ve serbest vezinli şiirler yazmıştır. Bu, şairin bilinçli yaptığı bir tercihtir. Onun şiirlerine hem konu hem de şekil açısından bakıldığında aruz vezniyle şiir yazması düşünülemez. Genel olarak Türk şiirinde 7, 8 ve 11’li hece ölçüsü sık kullanılmıştır. Bunların dışında kullanılan hece ölçüleri de vardır fakat bu ölçüler çok fazla kullanılmamıştır. Ayhan İnal’ın şiirlerine bakıldığında hece ölçüsü açısından çeşitlilik görülmektedir. Şair, sıkça kullanılan 7,8 ve 11’li ölçülerin yanı sıra 1’li, 2’li, 4’lü ve 5’li hece ölçülerini de kullanmayı ihmal etmez.

1'li hece ölçüsü kullandığı şiir:

“Ar
Var.
Can;
Yâr.

Coş,
Koş
Gül;
Hoş.”

(“Bir”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.21)

2'li hece ölçüsünü kullandığı şiir:

“Hakça
Dümdüz
Pakça
Bir yüz.

Yüce
Nice
Gece
Gündüz.”

(“Rüya”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.22)

4'lü hece ölçüsünü kullandığı şiir:

“Birdir tektir
Bir yürektir
Mübarektir
Yektir Allah
Allah yektir.
Bir çiçektir
Kelebektir
Nefs köpektir
Çektir Rabb'ım
Bana çektir.”

(“Sezgi”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.23)

5'li hece ölçüsünü kullandığı şiir:

“Geriye değil
Beriye geldik
Kuşlukta erken
Pınara derken
Dereye geldik.

Daraya değil
Sıraya geldik
İçim ne diyor
Kimse bilmiyor
Nereye geldik?"

(“Tanrı’ya Geldik”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.14)

4.3.2.6.2. Ünlem

Heyecan, korku, üzüntü, bağırma, çağırma, seslenme belirten sözlere ünlem denir. Bir şiirde hangi ünlem kullanılmışsa şiir o duyguya göre okunur. Böylece kullanılan ünlemle birlikte okuyucunun etkilenmesi sağlanır.

“Ey elimin ilk kınası
Ey yavrurunun anası.
Sen yazamadığım şiir,
Duyulmamış en güzel söz
Ben seni işiten sağır.”

(“Baharım”, *Gece Yarısı*, s.20)

Şair, sevgilisine “ey” hitabıyla seslenmektedir.

“Yanmışım hey! Yanmışım oy! Yanmışım!
Ne hallere dönmüşüm oy! Dönmüşüm.”

(“Türkmen Kızı”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.56)

4.3.2.6.3. Kelime istifi

Bütün bu ahenk unsurlarının dışında Nurullah Çetin bir de şiirin okunuşuna vurgu yapar. Ahenk için bunların yanında şiirin okunuşunun da önemli olduğunu belirtir. Şiiri okuyan kişinin ses tonu şiire uygun olmalıdır. Vurgunun şiirdeki yerini önemser. Şiir düz yazıdan farklı bir biçimde okunur. Vurgu ve tonlamaya dikkat edip şiiri buna göre okumak esastır. Nurullah Çetin bir de ses ölçümlerinden bahseder. Şiiri okuyana bağlı olan bu durum yine bir ahengi oluşturma yöntemidir. Şiiri okuyan kişinin sesinin temposu, inişi, çıkışı, şiddeti osilograf adlı bir aletle ölçülüp bir grafikte gösterilir.⁹⁹

⁹⁹ Nurullah Çetin, *a.g.e.*, s.273-274.

4.3. DİL VE ÜSLÛP

4.3.1. Dil

4.3.1.1. Dil sapmaları

4.3.1.1.1. Yazım sapmaları

Küçük harfle başlaması gereken kelimeleri büyük harfle başlatmak

Şair, küçük harfle başlaması gereken bir kelimeyi büyük harfle başlatabilir. Bu kullanımın bir anlamı vardır. Aslında şair, o kelimenin önemine vurgu yapmak istemektedir. Bu nedenle onu küçük değil büyük harfle başlatır.

“Bir Belde ki
Şavkıyla aydınlatır semasını
Alemlerim, mahyalarım.
Temelinde ben,
Havasında ben varım.”

(“Bir Beldeye”, *Gece Yarısı*, s.47)

“Belde” kelimesi tür ismi olarak kullanılmaktadır. Bu kelimeyi büyük harfle başlatmayı uygun gören şair, kendi beldesine duyduğu özlemi dile getirir.

“Sen ey canlı şehit!
Ve sen ey yaşayan Mustafa Kemal
Benimdir elbet medeniyet zaferi
Şavkınız vurdukça ufkuma
Ey Ağustos Güneşleri...”

(“Malazgird ve Alpaslan”, *Gece Yarısı*, s.58)

“Malazgird ve Alpaslan” şiirinde Ayhan İnal, Alpaslan’dan övgüyle bahseder. “Ağustos Güneşleri” diyerek bahsettiği ise Alpaslan, Mustafa Kemal Atatürk ve vatan uğruna canını vermiş olan şehitlerdir. Onlardan yansıyan ışık şairin yolunu aydınlatır.

Bazı kelimeleri tamamen büyük harfle yazmak

“Bana bir gül sunmuştun;
GÜLSUN koydum adını.
Verdiğin mutluluğun
Unutamam tadını.”

(“Gülsun”, *İstanbul’a Benziyorsun*, s.30)

Şair, sevgilisinin adını “Gülsun” koymuştur. Ona verdiği önemi belirtmek için ismin tamamını büyük harfle yazmıştır.

Harfleri ayırma

Bazı şiirlerde harfler arasına diğerlerinden daha fazla boşluk bırakılır. Şair, dikkat çekmek istediği harfleri bu şekilde ayırmaktadır.

“Şehitler vere vere
Geldik en şanlı yere.
19 M a y ı s ‘ lardan
12 E y l ü l ‘ lere
Uzar, köprümüz bizim.”

(“19 Mayıs’dan 12 Eylül’e”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.72)

Bazı mısraları tamamen büyük harfle yazmak

Birkaç şiirde şair, şiirin tamamını büyük harflerle yazmıştır. Bu şiirlerin mısra sayısı çok fazla değildir. En az üç mısraı tamamen büyük harfle yazılmıştır.

“EY ÖMRÜME RENK VEREN KADIN
BENİ ALLAH YARATTI, ANAM DOĞURDU
VE YALNIZ SEN YAŞATTIN.”

(“Beni Yaşatan”, *Yasak Sevgi*, s.24)

“BİLSEN SENİ DÜŞÜNMEK NELERDEN GÜZEL.
SENİN GERÇEKLİĞİN EFSANELERDEN GÜZEL.
OLAMAZ BENİM İÇİN HİÇBİR MUTLULUK
EY GÜL! SENİN VERDİĞİN KEDERDEN GÜZEL.”

(“Seni Düşünmek”, *Yasak Sevgi*, s.34)

4.3.1.1.2. Ses sapmaları

Ünlü düşmesi

“Ey gözlerine bakmaya kıyamadığım
Çocuksu yüzüne doyamadığım!
Seni nasıl sevdiğimi bilme n’olursun
Bilme n’olursun...”

(“Yasak Sevgi”, *Yasak Sevgi*, s.11)

“Ne olursun” yerine “e” ünlüsü düşürülerek “n’olursun” kelimesi kullanılmıştır.

“Bir bilinmez yerdeydin
Şimdiye dek nerdeydin?
Eskiden gönlümdeydin
Şimdi gönlüm sen oldun.”

(“Sen Oldun”, *Yasak Sevgi*, s.25)

7’li hece ölçüsüyle yazılan yukarıdaki şiirde şair ölçüyü bozmamak için “nerdeydin?” yerine “nerdeydin?” kelimesini kullanmıştır.

Yöresel ağız özellikleri

“Her şey ettiğinden belli
Ben karışmam bundan kelli.”

(“Kendi Bilir”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.7)

Bazı yöresel sözcükleri şiirlerinde kullanan şair bu şekilde ses sapmalarına neden olmuştur. “kelli” ifadesi “sonra” anlamını taşımaktadır. Şair “bundan sonra” demek yerine “bundan kelli” demeyi daha uygun bulmuştur. Ayrıca ölçüye uydurma gereğiyle bu kelimeyi kullanmıştır.

“Benzerini bulamıyom evrende
Mutluluğa beleniyom çevrende
Uğrun uğrun dolanıyom çevrende
Beni böyle çarpmayınan neyliyon?”

(“Bilirsin”, *Ölümsüzlük Türküsü*, s.195)

“Uğrun uğrun” kelimesi “gizli gizli” anlamında kullanılmıştır. Ayrıca şair “bulamıyom, beleniyom, dolanıyom, neyliyon” gibi yöresel sözcüklere de yer vermiştir.

4.3.1.1.3. Kişileştirme

İnsan dışındaki varlıklara insana özgü özellikler verilmesidir. Şiirlerde kişileştirmeden bolca yararlanılmıştır.

“Bahçelerde salınıp bir kakhaha çımlatsan
Nergis seni kıskanır, güller yaprak dökerdi.

Gözlerin buğulansa, sesin biraz titrese
Nilüferler ağlaşır, lüle boyun bükerdi.”

(“Bir Zamanlar”, *Gönül Destanı*, s.85)

Kıskanmak ve ağlamak insana ait olan özelliktir. Şair, nergisi bir insan gibi düşünerek ona insana ait olan “kıskançlık” özelliğini vermiştir. Nilüferlerin ağlaması da kişileştirme örneğidir.

4.3.1.2. Konuşma Dili

Ayhan İnal, şiirlerini herkesin anlayabileceği bir konuşma diliyle yazmıştır. O, okuyucusuyla arasına mesafe koymamıştır. Son derece içtenlikle şiirlerini oluşturmuştur.

Konuşma dili unsurları arasında şunlar sayılabilir: deyimler, kalıp ifadeler, devrik cümleler, doğal, akıcı, rahat söyleyiş, ‘gülüm’, ‘canım’, ‘ciğerim’, ‘koçum’,

‘cancağazım’, ‘hayatım’, ‘yavrum’ gibi hitap ifadeleri, sıradan basit kelimeler ve söz varlıkları.¹⁰⁰

“Madem ki bırakıp gittin bir tanem beni
Bundan böyle benim için ölsen bile
İstemem seni.”

(“İstemem”, *Yasak Sevgi*, s.55)

4.3.1.3. Cümle

Kimi şairler uzun ve karmaşık cümle kurmayı yeğlerler. Kimileri de basit ve kısa cümle kurarlar. Ayhan İnal’ın şiirlerinde uzun ve karmaşık yapılı cümleler yoktur. O, kelimeleri sade ve anlaşılır bir şekilde seçerek cümle kurmuştur. Bazı şiirlerinde devrik yapılı cümlelere yer vermiştir.

“Deli-dolu değilim ben, konuşkan değilim
Suskunluğuma eş coşkunuğum sendendir
Delice sevdiğimdendir aklımı yitirmemişim.”

(“Bütün Yollar Sana Çıkar”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.63)

4.3.2. Üslûp

Üslûp, sanatçının kendini ifade ediş tarzıdır. Her şairin kendine özgü bir üslûbu vardır. İşte bu üslûp, şiirin altında şair ismi yazmasa da o şiirin kime ait olduğu hakkında okuyuculara fikir verir. Şairin kullandığı kelime havuzuna bakarak onun söyleyiş tarzının nasıl olduğunu, hangi çevrelerde yetiştiğini, hayat felsefesinin ne şekilde şekillendiğini belirleyebiliriz. Ayhan İnal’ın şiirlerinde hiciv üslûbu, lirik üslûp, yalın üslûp, övgü üslûbu ve hitabet üslûbu sıklıkla kullanılmıştır.

“Yüreklerimiz bomboş sevgiden yana
Kin ve nefretle dolu içimiz.

İnsanlar kötü değil aslında
Onları damgalayan biziz.
Nedir telâşınız bu depremlerden
Evreni temelinden sarsan biziz.”

(“Suçlama”, *Bir Yağmur Sonrası*, s.39)

“Suçlama” başlığı adı altında geçen yukarıdaki şiirde şair, insanları suçlamaktadır. İnsanların kötü yönlerinden bahsetmektedir. Manevi değerlere önem verilmeyişinden dem vurmaktadır. Düzen ya da kurallar bozuk veya eksik değildir.

¹⁰⁰ Nurullah Çetin, *a.g.e.*, s.186-187.

Çünkü onları tam anlamıyla yaşayamayan insanlardır. Şair, bu durumdan rahatsızdır. Onun istediği, yüreği sevgiyle dolu insanların oluşturduğu bir dünyadır. İşte bu nedenle insanları -aynı zamanda kendisini de- eleştirir. Ayhan İnal'ın, çuvaldızı kendisine döndürebilen bir şahsiyet olduğunu bu şiire bakarak anlayabiliriz.

Sevgi bağı çözüldü
Her şey tümden bozuldu
Köroğlu ne tez öldü
Nerdesiniz zeybekler?

Sanat bir mezbelelik
Şuur dersen küfelik.
Nerdesin ey efelik!
Nerdesiniz koçaklar?

(“Yakarış”, *Gönül Destanı*, s.12)

Zamandan şikâyet aslında birçok şairin şiirlerinde değindiği bir konudur. Ayhan İnal da bu şiirinde güzelliklerin yavaş yavaş kaybolduğundan bahsetmektedir. Ona göre sanat bir çöplüğe dönmüştür. Artık insanların şuuruları rafa kaldırılan bir “küfe”dir. Kardeş bile kardeşe düşman olmuştur ve dünyayı kan götürmektedir. Bu durumlardan şikâyetçi olan şair, içinde bulunduğu durumu bu şiirinde hicvetmiştir.

“Kıvrak dalgaların çağrısına uyarak
Çocuksu bir sevinçle şen-şakrak
Coşkuyla el ele sahile inişimiz.
Öyle güzel ki her şey
Ne çöken serinliğin,
Ne geçen zamanın
Farkında bile değiliz.

Ayaklarını suya uzatarak
Denizkızı gibi taşlara oturuşun
Boğaz'a yansıyan güzelliğinle
Sarışın bir heykel gibi duruşun.
Sana özgü candan kahkahaların
Sıcacık sokuluşun, gülüşün
Ve denizlerce, göklerce sonsuz
Beni saran tutkunla
Serin sular gibi içime dökülüşün.”

(“Boğaziçi’nde Bir Akşamüstü”, *İstanbul’a Benziyorsun*, s.38-39)

Lirik üslûbun varlığını “Boğaziçi’nde Bir Akşam Üstü” şiirinde görmekteyiz. Şair sevgiliyle birlikte yaşadığı o “akşamüstünü” hatırlamaktadır. O, bir yandan karanlıkta denizi izler diğer yandan sevgilisinin bu manzaraya ortak olması onu çok mutlu eder. Bazen göklere çevirir yüzünü bazen de denizde süzülen süslü gemilere. O an içinde bulunduğu durumdan öylesine hoşnuttur ki bu anın mahşere dek sürmesini istemektedir. Bu üslûp türünde şairler duygularını içlerinden geldiği gibi aktarırlar. Kurulan samimi ve doğal ortam lirik üslûbun doğmasına sebep olur.

“Buharalı Türk erisin
Tıp ilminin direğisin
Bin yaşında dipdirisin
Açılmakta surlar sana
İbn-i Sînâ derler sana.

Tanrı sana haklar vermiş
Eserlerin kökler vermiş
İlhamını gökler vermiş
Dar gelmekte yerler sana
İbn-i Sînâ derler sana.”

(“İbn-i Sînâ”, *Gönül Destanı*, s.25)

Övgü üslûbu, şairin bir kişiyi övdüğü şiirlerde karşımıza çıkmaktadır. Şair başka birini övebileceği gibi övdüğü kişi kendisi de olabilir. Övülen kişide şairin hoşuna giden birden fazla özellik vardır. Bu özelliklere şiirinde o kişiyi anlatırken yer verir. Şair, sıradan bir insanı ya da en yakın arkadaşını da övebilir. “İbn-i Sînâ” başlıklı şiirde Ayhan İnal, “Büyük Bilgin”in özelliklerine yer verir ve ondan övgüyle bahseder. İlim ve irfan sahibi olan İbn-i Sînâ’dır. Aynı zamanda hekimlerin hakanı da “O”dur.

“Selam hepinize mutlu aydınlıklardan
Derdimi, sevincimi can-evinde duyanlar
Sizlersiniz beni yaşatan
İster ak olun, ister kara
Hepinizi sevdim sizin insanlar.”

(“Sevdim Sizi İnsanlar”, *Yasak Sevgi*, s.65)

Yalın üslûp şairin birçok şiirinde karşımıza çıkmaktadır. Şiirlerin çoğunluğu bu üslûpla meydana getirilmiştir. Yalın üslûp türünde kelimeler son derece açık ve

anlaşılır bir biçimde kullanılır. Kelimelerin gerçek anlamları ön plandadır. Şair, anlatmak istediğini süslü sözlere gerek duymadan ifade eder. Çünkü onun bağlı bulunduğu şiir anlayışı da bunu gerektirir. Bu anlayışa bağlı olarak kullandığı yalın üslûbu yukarıdaki şiirde görmek mümkündür.

“Ey üçbin yıllık tarihimin kilit noktası
Maddeyi çıldırtan mânâ
Ey kaderimin potası!

Sen ey candamarım Malazgird!
Sonsuz zaferler kapusu,
Ey Anadolunun ölmez tapusu.”

(“Malazgird ve Alpaslan”, *Gece Yarısı*, s.57)

“Ey elimin ilk kınası
Ey yavrumun anası.
Sen yazamadığım şiir,
Duyulmamış en güzel söz.
Ben seni işiten sağır.”

(“Baharım”, *Gece Yarısı*, s.20)

Yukarıda bulunan iki şiirde de şair hitabet üslûbunu kullanmıştır. Hitabet üslûbu daha çok bir topluluğa hitap etmek, bir hedefin peşinden gitmek, kalabalıkları coşturmak, insanları heyecanlandırmak amacıyla oluşturulur. Bunun dışında farklı kişi, olay ya da mekânlara seslenilerek de hitabet üslûbu meydana getirilir. İlk şiirde şair, Malazgirt Savaşı’na atıfta bulunur. Türk tarihi açısından Malazgirt Savaşı’nın öneminin bilincinde olan şair, bu şiirinde Alparslan’dan övgüyle bahseder. Şiirin ilk dizelerinde hitap edilen Malazgirt iken sonraları Alparslan’a da hitap edilmiştir. Şiirin son dizelerinde ise büyük önder Atatürk’e sesleniş vardır. İkinci şiirde ise hitap edilen kişi sevgilidir. Sevgili, şair için en büyük sevgi kaynağıdır. Sevgilinin sahip olduğu birbirinden farklı özellikler vardır. Bu özelliklere yer verilerek sevgiliye seslenilmiştir.

SONUÇ

Ayhan İnal, şiirleri ve düz yazıları ile Türk şiirinde önemli bir yere sahip olmuştur. Düz yazılar yazmasının yanında ona asıl ün kazandıran şairlik yönüdür. Şiir, şairin sığındığı bir liman olmuştur.

Giriş bölümünde Cumhuriyet Dönemi Türk şiiri hakkında bilgi verilmiştir. Tanzimat, Servet-i Fünûn, Fecr-i Ati, Milli Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemlerinde Türk şiirinin aldığı yol belirlenmiştir. Cumhuriyet Döneminde meydana çıkan topluluklardan bahsedilmiştir.

Sanatçının edebiyata olan ilgisi küçük yaşlarda başlamıştır. Şairin arkadaş çevresinin edebiyatla ilgilenmesi onu bu dünyanın içine daha hızlı bir şekilde çeker. Ayhan İnal yazdığı şiirleri arkadaşlarına okur ve onların şiir hakkındaki görüşlerini merak ederdi. “*Hayatı, Mizacı ve Eserleri*” bölümünde şairin hayatına kısaca değinilmiş, kendisi ile yapılan görüşmeler sonucu mizacı hakkında fikir sahibi olunmuştur. Eserleri, şiir kitapları ve diğer eserleri olmak üzere iki kısma ayrılıp incelenmiştir.

Üçüncü bölümde şairin sanat, dil, şiir ve edebî şahsiyetler üzerine düşüncelerine yer verilmiştir. Ayhan İnal, Orhan Şaik Gökyay, Halide Nusret Zorlutuna, Arif Nihat Asya gibi önemli şairler hakkında bilgi vermiştir. Edebî şahsiyetler onun duygu dünyasını anlayabilmemiz açısından önemlidir.

Çalışmanın son bölümünü ise şiirlerin incelenmesi oluşturur. Sanatçının şiirleri hem şekil hem de muhteva bakımından incelenmiştir. Muhteva bakımından işledikleri konulara göre sınıflandırılmıştır. Şiirler bireysel ve toplumsal konular olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Şairin en çok kullandığı bireysel konular aşk ve sevgidir. Bunun yanında özlem, hüzn, ayrılık gibi konulara da yer verir. Toplumsal konular içerisinde ise dikkatleri şairin millî bilinçle yazdığı şiirler çeker. O, vatanına, milletine ve bayrağına son derece bağlıdır. Bunun yanında dinî konuları içeren şiirler de yazmıştır.

Şiirlerinde genellikle serbest ölçüyü kullanır. Şair, serbest ölçü ile şiirler yazarken seslerin musikisine önem verir. Birbiri ile uyumlu olan sesleri tercih ederek güzel bir ahenk yakalamaya çalışır. Halk şiiri tarzında yazdığı şiirlerinde şair hece ölçüsünü kullanır. Bu şiirlerde mahlas kullanmayı ihmal etmez. Şiirlerini açık ve anlaşılır bir dil ile yazmıştır. Ayhan İnal'ın şiirleri imgelerle örülmemiştir. Şiirde geçen ifadeleri herkes anlayabilir. Şairin bazı şiirleri ilk okunduğunda derin bir etki yaratmayabilir. Birkaç kez okunduktan sonra şiirlerin dünyası daha iyi anlaşılacaktır. Şair, tek bir mısra ile şiir yazmayı başarmıştır. “*Nisan Bir*” başlıklı şiir tek mısra ile şiir yazılabileceğini gözler önüne serer.

Sanatçı şiirlerinde çocuklar ve gençler üzerinde de durur. Ona göre bayrağı elimizden devralacak kişiler bellidir. Bu nedenle onların düzgün bir şekilde yetiştirilmeleri önem arz eder. Bazı şiirlerinde şair gençliğe ne yapması gerektiğini fısıldar. Gençlerin geleneklerini unutmasını ve kendi kültürlerinden uzaklaşmasını istemez.

Ayhan İnal'ın bütün şiirlerinin çok güçlü dizelerden meydana geldiğini söylemek doğru olmaz. Fakat şairin değerinin yeterince bilinmediğini ifade etmek gerekir. Bu bakımdan sanatçıyla ilgili akademik anlamda yapılan bu çalışma onun Türk şiirindeki yerini görmek açısından önemlidir.

KAYNAKLAR

- Aksan, Doğan. (1993). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Be-ta Yayıncılık, Ankara.
- Apaydın, Mustafa. (1997). Ahmet HaŐım'ın Bir Günün Sonunda Arzu Şiiri zerine DüŐünceler. *Türkoloji Dergisi*, 1(12):190-207.
- Apaydın, Mustafa. (2001). Asaf Hlet elebi'nin Nrusiyh Şiirine Bir Bakış. *İlmi AraŐtırmalar Dergisi*, 12:18-29.
- Boy, Sinan. (2005). *Şair Ayhan İnal Hayatı-Eserleri-Sanatı-Görüşleri*. Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Ordu Fen-Edebiyat Fakültesi, Ordu.
- Bulut, Ali. (1991). Türk Şiirinde En arpıcı DeđiŐmeyi Yapan Garip Akımına İlk Sistemli Tepki: Hisarcılar. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(6):5-23.
- etin, Nurullah. (2011). *Şiir zmleme Yöntemi*. nc Kitap Yayınları, Ankara.
- etin, Nurullah. (2014). *Şiir Tahlilleri 1*. nc Kitap Yayınları, Ankara.
- ınarlı, Mehmet. (1975). eyrek Asır Geçti. *Hisar Dergisi*, S.210, Mart, s.3.
- Dilçin, Cem. (2013). *rneklerle Türk Şiir Bilgisi*. TDK Yayınları, Ankara.
- Emiroğlu, ztrk. (2000). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu ve Edebi Faaliyetleri*. Kültür Bakanlığu Yayınları, Ankara.
- Emiroğlu, ztrk. (2001). *Hisar'da Kültür ve Sanat Konuşmaları*. Kültür Bakanlığu Yayınları, Ankara.
- Emiroğlu, ztrk. (2009). Kaynağını Gelenekten Alan Hisarcılar. *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, (4):1310-1331.
- Enginün, İnci. (2008). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Ergüzel, M. Mehdi. (2006). Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde lm Kavramının Kullanımları zerine, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi, *Uluslar arası Türk Kültüründe lm Sempozyumu*, 2(1):173-203.
- Geçgel, Hulusi. (2001). Mustafa Necati Karaer'in Şiiri. *Türk Dili Dergisi*, 593:548-550.

- Geçgel, Hulusi. (2005). Mustafa Necati Karaer'in Şiirinde İmge Dünyası. *Türk Dili Dergisi*, 646:332-339.
- Geçgel, Hulusi. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Halıcı, Feyzi. İnal, Ayhan ve Parlatır, İsmail. (1995). *Pera Palas ve Hasan Süzer*. Güven Matbaası, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1965). *Gece Yarısı*. Çağrı Yayınları, Konya.
- İnal, Ayhan. (1970). *Yasak Sevgi*. Ajans Türk Matbaası, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1977). *Dostlarım*. Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1979). *Çöl Türküsü*. Murat Matbaası, Ankara.
- İnal, Ayhan ve Nasrattınoğlu, İrfan Ünver. (1981). *Destan Atatiürk*. Antoloji Yayınları, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1985). *Halil Soyuer Hayatı ve Şiirleri*. Teknik Basım Sanayi, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1985). *İstanbul'a Benziyorsun*. Ajans Türk Matbaacılık, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1986). *Bir Yağmur Sonrası*. Sistem Ofset, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1987). *Ölümsüzlük Türküsü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Fon Matbaası, Ankara.
- İnal, Ayhan. (1992). *Gönül Destanı*. Veli Yayınları, Kuşak Ofset Matbaası, İstanbul.
- İnal, Ayhan. (2002). *Orhan Şaik Gökyay*. Hikmet Neşriyat, İstanbul.
- İnal, Ayhan. (2012). Halide Nusret Zorlutuna. *Töre Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 44, Haziran, s.44.
- Kabaklı, Ahmet. *Türk Edebiyatı Dergisi*. cilt:4, s.361-362.
- Kolcu, Ali İhsan. (2008). *Cumhuriyet Edebiyatı I Şiir*. Salkımsöğüt Yayınevi, Erzurum.
- Korkmaz, Ramazan. (2009). *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*. Grafiker Yayınları, Ankara.
- Özdemir, Ahmet. (1999). *Cumhuriyetimiz Şiirimiz*. Hoca Ahmed Yesevî Yayınları, İstanbul.
- Püsküllüoğlu, Ali. (2004). *Türkçe Sözlük*. Arkadaş Yayınevi, 7.Baskı Ankara.
- Sazyek, Hakan. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- Tan, Nail. (2001). *50. Sanat Yılında Ayhan İnal*. Yücel Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Toprak, Zafer. (2015). Nazım Hikmet'in Putları Kırıyoruz Kampanyası ve Yeni Edebiyat. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 261:34-42.

Yıldız, Ali. (2010). Tanzimat Sonrası Türk Şiirinde Tasavvuf. *Turkish Studies, International Peridiodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, (5):527-572.

<http://www.eskieserler.com/Eski/Eserler/Yazar/1855/Abdulahak-Hamit-Tarhan.asp>.

(13.06.2017).

ÖZGEÇMİŞ

Safiye Handan Çatal, 1991 yılında Osmaniye’de doğdu. İlköğretim ve lise eğitimini Hatay- Erzin’de tamamladı. Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü 2013’te birincilikle bitirdi. Yüksek lisans derecesini 2018 yılında “Ayhan İnal’ın Şiirleri Üzerine Bir Araştırma” konulu tezi ile Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalından aldı. Safiye Handan Çatal, orta derecede İngilizce bilmektedir. 2016 yılından beri Gaziantep Yeşilkent Anadolu Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

VITAE

Safiye Handan Çatal was born in Osmaniye in 1991. She completed her elementary and high school education in Hatay-Erzin. Gaziantep University Science and Literature Faculty Turkish Language and Literature department finished first in 2013. She graduated from the Department of Turkish Language and Literature in Gaziantep University Social Sciences Institute with a thesis titled "A Research on Ayhan İnal's Poems" in 2018. Safiye Handan Çatal speaks medium English. Since 2016, she has been teaching Turkish Language and Literature at Gaziantep Yesilkent Anatolian High School.